

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
90 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCOUVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja.

Osišče in jugovzhod

Na Dunaju se bo sestala južnovzhodna konferenca

Madžarski državniki že povabljeni - Romune in Slovake pričakujejo - Tudi druge balkanske države bodo sodelovale na tej konferenci

Bolgarski kralj Boris je bil pri Hitlerju

Berlin, 19. nov. t. Associated Press. Službeno objavljajo, da sta bila od nemškega zunanjega ministra Ribbentropa povabljeni na sestanek na Dunaju madžarski ministri, predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Csaky. Madžarska državnik sta prišla na Dunaj danes dopoldne, kjer ju je sprejel zunanji minister Ribbentrop.

Skupno z nemškimi zunanji ministrom Ribbentropom se je sinoči prijel na Dunaj tudi italijanski zunanji minister grof Ciano, ki je imel pretekli dni istočasno s zunanji ministrom Španije Sunerjem dolga posvetovanja pri Hitlerju v Berghofu.

Na merodajnih mestih ne dajejo nobenih pojasnil o namenu dunajskega sestanka med nemškimi, italijani, in madžarskimi državniki. Neuradno pa pripominjajo, da bo verjetno pri tej priložnosti sklenjen — in morda celo tudi že objavljen — javni uradni pristop Madžarske k trozvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Ni izključeno, da ne bi tudi Španija istočasno objavila kakšno izjavo, v kateri bi podčrtala svoje delovanje s trozvezo.

V političnih krogih v Berlinu ne izključujejo možnosti, da ima državni kancelar Hitler v načrtu, da po javnem pristopu Madžarske k trozvezi pripravi bolj tesno sodelovanje med Madžarsko, Slovaško in Romunijo. Slovaki in romunski državniki znajo potemtakem biti v kratkem poklicani na Dunaj v ta namen.

»Nova veriga dogodkov«

Ker spada obisk bolgarskega carja Borisa pri Hitlerju v dobo pripravljanih razgovorov, ki sta se jih udeležila tudi italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister Ribbentrop v prisotnosti maršala Keitelja je domneva, da gre za dogodek v enem in istem okviru, zelo verjetna. Pri Hitlerju so bili sprejeti daljnosežni sklepi glede nadaljnjih razvojev na jugovzhodu Evrope. Dunajski sestanek in Borisov obisk sta prva člena v novi verigi dogodkov, ki bodo sledili, tako menijo v tukajšnjih političnih krogih, z veliko brzino.

Salzburg, 19. nov. DNB. Španski zunanji minister Serano Suner je zjutraj zapustil Berchtesgaden in odpoval v Španijo. Sunerja so na postajo spremljali nemški zunanji minister v Ribbentrop, španski veleposlanik v Berlinu general Espinoza de los Monteros, zastopniki državne uprave, narodno-socialistične stranke in vojske. Grof Cibao pa je odpoval s ponočnim brzovlakom na Dunaj.

„O jugovzhodu Evrope“ Poročila in pojasnila danskih časopisov iz Berlina

Berlin, 19. nov. t. Associated Press: Nemški časopisi o nadaljnjih razvojih nemško-italijanske diplomatske ofenzive ne poročajo. Pač pa so dobili nekateri berlinski dopisniki danskih in švedskih listov poročila, ki pojasnjujejo stališče nemških političnih krogov k temu vprašanju.

Dopisnik »Politikens« poroča svojemu danskemu listu iz Berlina, da gre za ustvaritev velike petezvezne Nemčija-Italija-Japonska-Sovjetska Rusija-Spanija, ki se ji bo v kratkem času pridružila še Francija.

»Berlinske Tidende« pa so dobile od svojega berlinskega poročevalca obvestilo, da stoji pred hitrimi diplomatskimi razvoji na jugovzhodu Evrope. Na Dunaju bo te dni obsežna diplomatska konferenca, ki se je bodo razven Nemčije (Ribbentrop) in Italije (grof Ciano) udeležili še predstavniki Madžarske, Romunije in Slovaške. Jugovzhodno-evropski konferenci, ki je bila pri Hitlerju v Berchtes-

gadenu, sledi sedaj jugovzhodno-evropska konferenca na Dunaju. Diplomacija osišča deluje torej sporedno tako na zahodu Evrope, kakor na vzhodu. Danski list pravi v tem svojem poročilu nadalje, da bodo na Dunaju sklenili o čim bolj tesnem sodelovanju balkanskih držav s trozvezo. Bivanje bolgarskega kralja pri Hitlerju spada v isti okvir. Baje so v razvoju tudi že razgovori med nemško vlado in še ostalimi balkanskimi državami za čim bolj tesno sodelovanje z osiščem in za popolno izključitev angleškega vpliva.

Angleške razlage

London, 19. nov. t. Reuterjevo poročilo, razglašeno po londonskem radiu pravi, da gre na dunajski konferenci za velike odločitve. Nemčija vsak svoj korak temeljito pripravi. Tako je tudi svojo diplomatsko ofenzivo proti jugovzhodu temeljito pripravila z razgovori s Sovjeti, razgovori s Španijo in z Italijo. Na poročanje je bil povabljen tudi bolgarski kralj Boris. Sedaj pridejo Madžari, ki jim znajo slediti Slovaki, Romuni in predstavniki še drugih balkanskih držav. Na Du-

Kralj Boris pri Hitlerju Nenaden obisk z letalom v Berchtesgaden

Sofija, 19. nov. t. Associated Press: V sofijskih ulicah je opolnoči, ko so izšle posebne izdaje časopisov, nastalo veliko vrvenje. Listi so namreč objavili uradno sporočilo,

da se je bolgarski kralj Boris z letalom vrnil s kratkega obiska v Nemčiji, kjer je obiskal nemškega kancelarja Hitlerja na Berghofu pri Berchtesgaden. Uradno poročilo pravi, da je bil kralj Boris pri Hitlerju dne 17. novembra, to se pravi, zadnje nedelje.

Na neuradnih mestih poudarjajo, da je prišlo po bolgarskega kralja Hitlerjevo osebno letalo, ki ga je v spremstvu zunanjega ministra Popova in nemškega poslanika Richthofena odpeljalo v Nemčijo in ga privedlo spet nazaj v Sofijo.

V zvezi z Grčijo in Turčijo

Bolgarski tisk razen uradnega obvestila o obisku samem ne prinaša nobenih tolmachenj tega dogodka, ki je brez dvoma na južnovzhodni-evropski ploskvi velikega pomena. Tem bolj pa razpravljajo o tem dogodku, ki so ga znali čudovito spretno držati v tajnosti, v političnih, diplomatskih in časniških krogih.

Vsi so prepričani, da je v zvezi z nadaljnjimi diplomatskimi in vojaškimi načrti Nemčije in Italije na jugovzhodu in v Aziji. Vsi se tudi strinjajo v tem, da so bili tokrat sprejeti sklepi, ki so končnoveljavi in usodni za nadaljnji razplet dogodkov, predvsem v zvezi z Grčijo in Turčijo. Bolgarski kralj je pri Hitlerju zastavil svojo besedo, da Bolgarija sprejema »novi red«, ki ga uvajata Nemčija in Italija v Evropi, ter da hoče v polni meri sodelovati. Hitler je bolgarskemu kralju in zunanjemu ministru brez dvoma odkril vsaj delno vsebino razgovorov, ki jih je imel s sovjetskimi zunanji ministrom komisarjem Molotovom v Berlinu in ki so se v veliki meri nanašali tudi na jugovzhodno Evropo, predvsem pa na položaj Bolgarije v sklopu nadaljnjih potez, ki jih nameravata izvesti Nemčija in Italija v svojih prizadevanjih, da izločita iz južnovzhodne Evrope in Prednje Azije ves angleški vpliv.

da se Nemčija in Jugoslavija v vseh vprašanjih strinjata in da Jugoslavija ne prihaja v nobeno kombinacijo. Jugoslavija je država, v kateri ima Nemčija pravniziran izvoz in Nemčija nima pravnobenegega interesa, da to organizirano državo vznemirja. Ne samo za Nemčijo, temveč tudi za Italijo grede številne pošiljke čez jugoslovansko ozemlje in torej ni nobenega razloga, da bi bila na dunajski konferenci zastopana Jugoslavija, s katero so vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi, v diplomatskih razgovorih razčiščena in trajno urejena.

naju bodo verjetno proglasili »obstoj novega reda«, ki ga uvajata v Evropi Nemčija in Italija, in ki sega od severnega tečaja do Sredozemlja, od Spanije pa do Črnega morja. Dunajska konferenca bo državnikom osišča dala priložnost, da bodo razodeli svoje načrte o novem redu v Evropi. Dunajska konferenca bo verjetno proglašena kot prva manifestacija novega reda v Evropi.

Maršal Göring na Dunaju

Newyork, 19. nov. b. Associated Press poroča iz Berlina, da se na Dunaju mudi tudi maršal Göring, ki se bo verjetno udeležil diplomatskih pogajanj.

v Nemčijo

Antonescu 22. novembra

Tirana, 19. nov. t. Radio Albania: Iz Bukarešte poročajo, da bo voditelj Romunije general Antonescu v najkrajšem času obiskal Nemčijo. Za enkrat je bilo na merodajnih mestih določeno, da bo Antonescu odpotoval že dne 22. novembra, to je prihodnjo soboto.

Danes je obiskal angleški poslanik zunanjega ministra Popova. Brez dvoma je hotel od njega zvedeti nekatere podrobnosti o Borisovem obisku pri Hitlerju ter o načinu, kako hoče Bolgarija še nadalje ohraniti svojo nevtralnost v sedanjih vojni.

Iz Carigrada prihajajo poročila, da so turški listi z veliko zunanjo opremo prinesli poročilo o Borisovem potovanju k Hitlerju. Turški listi odkritosrčno priznavajo, da si Turčija ne dela nobenih utvar in da je prepričana, da pride sedaj čas, ko bo morala vzdržati hud diplomatski pritisk ter hudo živčno vojno, vendar pa da imajo Turki zadosti močne živce in zadosti krepko armado, da bodo tudi v sedanjem času ohranili svobodo v odločevanju svoje lastne usode.

Nemško pojasnilo

Sofija, 19. novembra. AA. DNB. Obisk, ki ga je kralj Boris storil pri vodji Nemčije, je izzval

Kako gledajo v Berlinu na nadaljni potek dogodkov

»SedANJI dogodki samo odlomek velike diplomatske ofenzive«

Turčija

Glede odnosov Nemčije do Grčije in Turčije izjavljajo danes v zunanjem ministstvu, da niso nastopili nobeni novi trenutki. Povdarjajo pa, da edino ti dve državi na Balkanu ne sodelujeta v okviru načrtov osiščnih držav pri ustvarjanju nove Evrope. Znano je, da se je v Berlinu slišalo mnenje in sicer od zelo ugledne strani, da se Turčija še vedno ni korčnoveljavno opredelila. Zaradi tega se vedno verjamejo v preusmeritev turške zunanje politike.

Bolgarija

To je zlasti važno za stališče Bolgarije v sedanjih vojni, ki popolnoma odkrito sodeluje z osiščnimi velesilami, kar ni nobena tajnost več. Za primer, da se razčisti stališče Turčije, bi lahko tudi Bolgarija zavzela svoje dokončno stališče do dogodkov na Balkanu. Zaradi tega pripisujejo tudi največjo pozornost sestanku, ki ga je imel bolgarski kralj Boris z nemškimi državni ministrom Hitlerjem. V Berlinu zagotavljajo, da so se tudi ti razgovori vodili v okviru vprašanja zgraditve novega evropskega reda, ker so v Berlinu mneneja, da je tudi Balkan sestavni del Evrope. To vprašanje je posebno važno v zvezi s položajem v Grčiji. Na tretje mesto bi prišla tudi še ostala vprašanja neizpolnenih zahtev bolgarskih politikov in način izpolnitve teh zahtev. V Berlinu poudarjajo, da se vse to lahko reši na povsem miren način. Seveda je drugo vprašanje, kako se bodo dogodki razvijali v praksi.

Položaj Bolgarije ni odvisen samo od stališča Turčije, temveč tudi od zadržanja drugih držav. Zaradi tega je bil zelo važen obisk Molotova v Berlinu, še bolj važni pa so morda današnji diplomatski razgovori, ki so višek politične delavnosti italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa, ki sta se sestala na Dunaju z madžarskim

Nadaljevanje na 2. strani

Zagrebska vremen. napoved: Spremenljivo. Zemunska vremenska napoved: Pretežno in delno oblačno v vsej državi. Tu pa tam dež. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Politični zapiski

Trst in nova ureditev Evrope

Italijanski list »Il regime fascista« dne 14. t. m. prinaša iz Trsta dopis, kjer se peča s člankom milanskega lista »Il Sole« o položaju Trsta. Trst in Benetke v novo urejeni Evropi. Polemika gre za Trst, ki je glavna luka na Jadranskem morju, ki bo v prihodnje služila potrebam bivše Avstrije in Madžarske. Članek v listu »Il regime fascista« pravi: Čeprav list »Il Sole« zastopa nekaj drznih rešitev, je vendarle treba priznati, da ga navdaja duh preteklosti. Vsaka doba ima svoje gospodarske potrebe, zaradi česar ni treba ustvarjati anahronizmov. Članek je zoper to, da bi Trst postal evropska luka, ker bi fašizem nikakor ne dovolil, da bi Trst postal pribežališče Judov, Grkov, Levantincev raznih barv itd. Dosegati blagostanje za ceno epačene narodne celoti bi bilo predrago. Dalje pisatelj članka obravnava položaj Trsta povezan po železnici, ki pa teko skozi Ljubljano in Podbrdo, tedaj obe skozi jugoslovanske ozemlje. Dve veliki cesti sta presečkani za nekaj desetih kilometrov za Trstom od meje, ki ni nemška. Tega vprašanja pa vendar ni težko rešiti, ker zdaj Jugoslavija odločno in docela teži k osmemu gospodarstvu. — Vprašanje je v tem, najti originalno in lahko rešitev, ki naj upošteva prav tako jugoslovanske interese, ki pa bi obenem radikalno rešila vprašanja naglega in lahkega prometa med dvema zaveznicama osovine, istočasno pa rešila tudi razmerje tržaškega pristanišča in celinskega zaledja.

Uvodni članek

»Hrvatskega Dnevnika«

Zadnja številka »Hrvatskega Dnevnika«, ki je glasilo HSS, prinaša uvodni članek, kjer pravi, da je notranja vprašanja delikatno obravnavati, ker je HSS zdaj v vladi. To dejstvo nalaga oziraje tudi takrat, ko gre za sporna vprašanja. »So pa stvari, ki jih nikakor ne moremo preiti... Nekateri ministrski resori delajo tako, kakor bi ne razumeli pomena uredb o prenosu kompetenc na banovino Hrvatsko. To zlasti velja za resor ministrstva socialne politike, ki mu stoji na čelu naš prijatelj dr. Srdjan Budisavljevič. Nikakor nečemo njega delati odgovornega za tisto, kar se dogaja z Osebnim uradom za zavarovanje delavcev, ker vemo, da so faktori, ki to preprečujejo, da bi se avtonomija Hrvatske na področju socialne politike tako izvedla, kakor je zamišljena po uredbi o banovini Hrvatski. Dejstvo pa je, da sedanega stanja nikakor ni več mogoče trpeti, ker vzbuja enako nezadovoljnost med hrvatskimi gospodarskimi ljudmi in med hrvatskimi delavci...« List nato naglašja, da bo iz zdrava politika ter da vprašanje SUZORja z državnopравниh stališča »sploh ni nobeno vprašanje, ker je ta zadeva načelno že rešena in jo je treba le odločno izvesti. Nato pa let prehaja na ministrstvo trgovine ter pravi, da »tudi tukaj mimo volje samega ministra skušajo centralizirati celo uvoz tako, da bi Belgrad dočel koliko in katerega blaga naj bi uvažali Hrvati. To ni legitimna politika in ni politično zdravo... Se manj je zdrava osebna politika in prometnem ministertvu...«

»SUZOR sabotira

avtonomijo Hrvatske«

Pod tem naslovom prinaša »Hrvatski Dnevnik« poleg uvodnega članka še drug članek, kjer naglašja, kako je SUZOR določil nove delavce pripevke, zoper katere so odločno nastopili hrvatska delavska zbornica in delavke strokovne organizacije. List naglašja, da se ta odredba SUZORja nikakor ne more nanašati na ozemlje banovine Hrvatske, ker je SUZOR to uredbo banovini poslal le »na znanje«, med tem ko je upravno sodišče izreklo, da je banska oblast v Zagrebu nadzorna oblast nad SUZORjem glede vsega, kar se tiče banovine Hrvatske... »SUZOR je to storil menda zato, da bi pokrli svoje primanjlitve in onemogočili nadaljevanje izplačevanja svojih obvez rentnega zavarovanja... Denarni uspeh te uredbe na področju banovine Hrvatske bo kakih 100 milijonov dinarjev letno, ki o njih ne vemo, ali bodo naloženi na Hrvatskem. Ta uredba za Hrvatsko ni obvezna!«

Hrvatski izseljenci v Argentini

V hrvatskem izseljenem listu »Obnova«, ki izhaja v Buenos Airesu, so precej temno popisane razmere hrvatskih izseljencev tankanj. Takole jih elika: »Diagnoza: Letargično stanje umiranja! — Smisel za tisk: Ga ni, razen, če ga jim kdo zastoji! — Smisel za laska: strastem. — Smisel za organizacijo: Je skoraj nil — Verski barometer: So tudi brezbožci, vendar pa v splošnem docela brezbržni. Splošno kulturno stanje: Pod povprečjem splošnih razmer v sorazmerju z drugimi narodi. — Smisel za trgovino in obogatitev: Nenavadno velike. — Splošno gospodarsko stanje: Ni tako slabo, da bi si naš človek ne mogel pomagati. — Splošna narodna zavest: Zelo majhna! Navadno že v prvem rodu, prav gotovo pa v drugem, je izgubljen za svoj narod po čustvu in jeziku. — List »Obnova« predlaga, naj bi banovina Hrvatska iz proračunskih sredstev pošiljala v južno Ameriko hrvatske knjige, ki bi se tamkajšnjim Hrvatom zastoj delile, kar bi se že v enem letu poznalo.

Oklic Nemcem na Hrvatskem

Glasilo Nemcev na Hrvatskem »Slawonscher Volksbote«, ki izhaja v Osijeku, prinaša v zadnji številki oklic nemškega župnega vodja Josefa Mayerja vsem Nemcem na Hrvatskem. Oklic se peča z odlokom nemškega vodja v Jugoslaviji dr. Jaska, ki je določil, da naj se od zdaj naprej spet sprejemajo člani v nemški Kulturbund. Mayer pravi z ozirom na to v svojem oklicu, da morajo zdaj prav vsi Nemci stopiti v Kulturbund, ker niti en Nemec ne sme biti izgubljen za svoj nemški narod. Končno pa je v oklicu rečeno: »Jaz in z menoj vsi vi v župi (Gau) Hrvatski se bomo morali srečevati, če na koncu tega nabiranja, ki bo končano 31. decembra tega leta, ne bomo mogli voditi svoje narodne skupine poročati: Moj narodni vodja! Sporočam, da je vseh sto odstotkov narodnih tovarišev včlanjenih v župi — Gau Hrvatski!«

Za madžarske šole manjka učiteljev

Madžarsko glasilo »Naplo«, ki izhaja v Subotici, poroča, da sta bili pred kratkim spet odprti dve madžarski manjšinski šoli v predmestjih mesta Subotice, da pa za ti dve šoli ni bilo mogoče dobiti madžarskih učiteljev. S tem v zvezi piše list, da se kaže občutno pomanjkanje madžarskega učiteljskega naraščaja.

„Bliskovita vojna v Franciji“

Poročilo francoskega generalnega štaba o 45 dnevni vojni
Dne 10. majnika 1940 je Francija imela 100 bombnikov in 420 lovskih letal, Nemci pa 3500 bombnikov in 1500 lovskih letal

Francosko časopisje je zadnje dni objavilo daljši članek, ki izvira iz francoskega generalnega štaba in kjer je na podlagi verodostojnih podatkov opisan ves potek kratkotrajne vojne, v kateri je bila zlomljena vojaška moč Francije.

Iz tega poročila izhaja, da je imela Francija v trenutku, ko je stopila v vojno, na razpolago točno 100 oboroženih divizij, v času, ko je zaprosila za premirje, pa samo še 7 divizij. 93 divizij je izgubila v 45 dneh, to je med 10. majnikom in 24. junijem. Vso vojno je v glavnem izgubila že v 10 dneh, to je med 4. in 14. junijem, ko so Nemci predrli črto Amiens-Paris-Laon-Sedan.

Uvodno navaja poročilo generalnega štaba, da je imela Nemčija dne 10. majnika, ko se je začela nemška ofenziva, na bojišču 125 pehotnih divizij, 10 oklopnih divizij, vsaka po 500 tankov vseh vrst, medtem ko je razpolagala Francija z 90 divizijami, Anglija pa z 10 divizijami, ki so stale na francoskih tleh. Od teh je bila ena tretjina navezana na utrdbi, 16 divizij pa je pripadalo rezervam, ki niso bile za prvo vojno črto. Nemčija je imela takrat na razpolago skupno 7500 tankov, zavezniki so jih imeli samo 2000. Nemčija je razpolagala s 3500 bombniki in 1500 lovskimi letali, medtem ko je imela Francija 100 bombnikov, med njimi 64 stare vrste, ter 420 lovskih letal, večinoma vrste »Curtiss«, ki so šele prišla iz Amerike. Anglija je imela na francoskih tleh le 64 letal, druga angleška letala, ki so se bojev udeleževala, so prihajala iz oporišč v Angliji in so se vedno vračala nazaj v Anglijo.

Poročilo navaja dalje, da je Anglija med 2. septembrom 1939 in 10. majnikom 1940 poslala na francoska tla samo 10 divizij, torej mnogo manj, kakor v istem razdobju zadnje svetovne vojne. V istem času je mogla Nemčija zbrati, organizirati in postaviti v bojno črto 43 divizij.

Zavezniki niso upali, da bi mogli nasprotnika glede oborožitve doseči pred 1. 1941. Do takrat je morala biti vodilna pobuda za vojna dejanja prepuščena Nemčiji.

Poročilo navaja, da so nemški napad čez Belgijo in Nizozemsko v generalnem štabu že dalje časa predvidevali. Generalni štab si je postavil vprašanje, kje naj zavezniški sprejemajo borbo, ali naj počakajo nasprotnika na utrjeni francosko-belgijski meji, ali pa naj mu gredo nasproti v Belgijo. Vrhovni vojni svet je v novembu 1939 o tem sklepil in se odločil, da bo šel sovražnik nasproti v Belgijo in ga skušal tamkaj zadržati ter ga odvrniti od obale, od koder bi mogel ogroziti Anglijo in industrijsko ozemlje v severni Franciji. Takrat so zavezniški sklenili, da bodo sprejeli bitko na črti Anvers-Namur-Meuse, istočasno pa podpreti nizozemsko armado pri Bredii. Takrat je bilo sklenjeno, da bo Sedan postal osrednje očišče, okrog katerega se bo vseh 5 zavezniških armad na levem krilu zasukalo proti severu v Belgijo, sovražniku nasproti.

Poročilo opisuje potem veliko »bitko na severu«, v kateri sta bili popolnoma ugonobljeni: armada generala Corapa, 7. armada generala Girauda in del 1. armade generala Blancharda, kakor tudi vsa angleška armada. Iz teh bojev so rešili 360.000 mož, ki so jih prepeljali iz Dunkerquea v Anglijo. Med njimi je bilo 90.000 Francozov. Devet angleških divizij se je rešilo s francoskih tal. Ena sama je ostala. Francozi so v tej bitki izgubili 24 pehotnih divizij, dve konjeniški diviziji, tri lahke in eno težko motorizirano divizijo. Ostalo je Francozom še 43 pehotnih divizij, 3 konjeniške divizije in 3 motorizirane divizije, in to za vso dolgo fronto od morja pa tja do Longuyona ob Maginotovi črti. V Maginotovi črti je bilo 17 divizij.

Ko se je dne 4. junija začela druga bitka na Somme, je imela Nemčija še vedno 125 divizij, medtem ko so bile francoske črte tako skromno zasedene, da je razpolagala 3. armadna skupina generala Bessona samo s 17 divizijami na 240 km dolgi fronti. Na vsako divizijo je prišla 15 kilometrov dolga fronta. Odsek od Sedana do Longuyona, ki je dolg 120 km, je držala od bojev izčrpana 4. armadna skupina generala Huntzingerja.

Poročilo potem navaja, da je general Weygand, ki je prevzel vrhovno poveljstvo, uvidel, da ni mogoče držati fronte v strnjeni črti, marveč, da je treba zgraditi ločene utrjene postojanke in jih posamič držati. Organiziral je takšne postojanke, ki so se oslanjale na večja naselja, kjer je bilo zbranih nekaj tankov, topništvo in strojne puške ter pehota. Njihova naloga je bila, čakati v zasedi in napasti sovražnika, ko se približa. Francozi so jih imenovali »otoke odpora«. Kljub temu pa je Nemec v treh dneh, med 5. in 8. junijem tudi to

fronto na Somme prebil in si je pri Soissonsu osvojil prehode čez reko Aise.

Po tem hudem boju so bili Francozi že resno ogroženi. Izgubili so spet 5 pehotnih divizij in 9 lahkih. Dve diviziji sta izgubili polovico svoje moči, 12 drugih je ohranilo samo še eno četrtino svoje polne zasedbe. Od morja pa do Maginotove črte je bilo torej samo še 24 divizij na prostoru, kjer jih je dne 4. junija stalo še 43. V Maginotovi črti od Longuyona do reke Rena je stalo samo še 16 divizij. Razmerje z Nemčijo je bilo v tem trenutku 110 divizij proti 62. Zaradi tega je Weygand dne 12. junija izjavil, da je poraz neizbežen. Zakazal je umik, da bi omogočil ustanovitev sklenjene fronte. Pet dni pozneje je Francija že prosila za premirje.

Dne 18. junija, tako pravi poročilo, je bila francoska armada presekana na dvoje. Druga armadna skupina je bila zaprta v trikotu Strass-

Tu'a letala motila spominsko slovesnost v Bitolju

Bitolj, 19. novembra m. V Bitolju so danes slovesno praznovali obletnico osvoboditve mesta v spomin na vkorakanje Srbov 19. novembra 1912 in 19. novembra 1916 v Bitolj.

Slovesnost se ni mogla izvršiti v polnem miru. Ko je župan Vlada Rizvić polagal venec na spomenik kralja Zvedinitelja ob pol 9. je pričelo protiletalsko topništvo streljati na tuja letala, ki so letela proti Bitolju. Po prvih streljih so se letala izgubila v neznano smer. Letala so letela zelo visoko in ni bilo mogoče spoznati njihovih znakov. Bili so štirje dvomotorni bombniki, ki so prileteli od Prepsanskega jezera proti Bitolju.

Dva gimnazijska razreda razpuščena zaradi dijaške stavke

Slavonski Brod, 19. novembra m. V Slav. Brodu je banska oblast banovine Hrvatske razpustila VII. a in VIII. b razred na tukajšnji realni gimnaziji zaradi dijaškega štrajka proti profesorjem.

Predsednik glavne kontrole

Belgrad, 19. novembra AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog predsednika vlade in zastopnika notranjega ministra je bil postavljen za predsednika glavne kontrole v I. skupini Milivoje Purić, sodnik kasacijskega sodišča v Beogradu v II-2.

Pogajanja z Nemčijo glede uvažanja celuloze in volne

Belgrad, 19. novembra. AA. Danes dopoldne so se v kabinetu ministra za trgovino in industrijo začela pogajanja med našo in nemško gospodarsko delegacijo o carinskem in davčnem tretiranju uvoza celuloze, volne in njenih izdelkov. Našo delegacijo vodi dr. Dimitrije Mihčević, načelnik trgovinskega ministrstva, nemško delegacijo pa ravnatelj nemške banke v Berlinu, Zengen. V naši delegaciji so še: dr. Krešimir Kristić, načelnik ravnateljstva za zunanjo trgovino, dr. Pavlič, načelnik carinskega oddelka, dr. Kabas, predstavnik banske oblasti, Petrov, inspektor finančnega ministrstva, Stojković, višji inspektor carinskega oddelka, dr. Nikasović, referent ravnateljstva za zunanjo trgovino. Od gospodarskih strokovnjakov je poleg Vlade Ilića, predsednika trgovinske zbornice, tudi Adolf Golja iz Ljubljane, Gregorij, tajnik industrijske zbornice v Belgradu, dr. Popović in zastopnik industrijske zbornice iz Zagreba.

Belgrajske novice

Belgrad, 19. nov. m. V sredo, 20. t. m., bo v kabinetu finančnega ministra seja ministrskega odbora, na kateri bodo razpravljali o posebnih taksah za izvozno potrdilo za fižol, predvilo, parafin, bombaž in bombažno predvilo.

Belgrad, 19. nov. m. Pri vojnem ministru sta bila danes sprejeta Drago Matjašić in dr. V. Vrhunec, ki sta z njim razpravljala o vseh vprašanjih, ki se tičejo rezervnih častnikov ter Zdrženja rezervnih častnikov in bojnikov.

Pravilnik za uslužbence bratovskih skladnic

Belgrad, 19. nov. m. Minister za gozdove in rudnike je predpisal pravilnik za uslužbence bratovskih skladnic za zavarovanje delavcev in uslužbencev rudarskih podjetij.

Za uslužbenca bratovske skladnice je lahko sprejeta vsaka oseba, ki je državljan kraljevine Jugoslavije, govori državni jezik, izpolni osemnajst let, telesno in duševno sposoben za službo, ima dovoljeno strokovno izobrazbo, ima v primeru mladostnosti odobritev od staršev, je po dopolnjenosti 21. letu odslužil obvezni rok v stalnem kadru in ni izpolnil 45 let. Uslužbenici bratovskih skladnic so pripravnik ali stalni nameščenci, ki se delajo na uradni, zvaniki in nižje uslužbenice. Po izobrazbi, ki se zahteva za posamezno stroko pri službi v bratovskih skladnicah, se služba deli na pet službenih kategorij. V prvo kategorijo pridejo uslužbenici s popolno fakultetsko izobrazbo, v drugo kategorijo uslužbenici s popolno srednješolsko izobrazbo, v tretjo kategorijo z najmanj štirimi razredi srednje šole z nižjim tečajnim izpitom, v četrto kategorijo z najmanj dvema razredoma srednje šole, v peto kategorijo uslužbenici, od katerih se zahteva najmanj pismenost. Kategorije se dele na skupine. Vsaka kategorija ima dvanajst skupin. Sprejem v službo se izvede z natečajem, ki ga razpiše glavni upravni odbor Glavne bratovske skladnice. Za sprejem v službo mora vsaka oseba oddati Glavni bratovske skladnici svojerodno napisano prošnjo. Postavljeni uslužbenec se mora javiti najmanj v roku petnajstih dni, ko je dobil dekret za postavitev. Pripraviška služba traja najmanj dve leti. Strokovni izpit opravljajo pripravnik kategorij I., II. in III. pred komisijo. Prijavo za izpit mora oddati glavnemu odboru do 1. junija vsako leto. Strokovni izpiti se polagajo največ trikrat v roku petih let.

Uslužbenici bratovskih skladnic prejemajo te-le prejemke: I. kategorija pri podjetju najmanj 1500 din, v mestu 1800 din, II. kategorija pri podjetju 1200, v mestu 1400 din, III. kategorija 1000, ozir. 1200 din. Dodatek za vsakega otroka znaša v Belgradu, Ljubljani, Sarajevu in Skoplju po 150 din, po drugih krajih po 100 din mesečno. Bratovske skladnice ocenjujejo vsako leto svoje uslužbence z ocenami: odlično, prav dobro, dobro in slabo. Napredovanje so trojna: avtomatsko, odvisno od ocene, diskrecionarno. Napredovanje uslužbencev v prvih treh najnižjih skupinah avtomatsko, če je uslužbenec v vsaki let skupin polna tri leta. Napredovanje v naslednjih šestih skupinah je odvisno od ocene, napredovanje v zadnjih treh skupinah pa je diskrecionarno in morejo napredovati samo, če na to pristane glavni upravni odbor. Glavni upravni odbor lahko premešča na prošnjo, po službeni potrebi in zaradi kazni. Uslužbenici imajo pravico do letnega dopusta: do pet let 15 dni, od petnajst let 21 dni, čez petnajst let pa 30 dni. Razen teh uslužbencev lahko glavni upravni odbor sprejme tudi pogodbenne uslužbence. Plača pogodbenega uslužbenca ne more biti večja od maksimalnih plač rednih uslužbencev. Za delo značajnega značaja more upravni odbor sprejeti tudi razne osebe kot honorarne uslužbence s plačo največ 3500 din. Na delo lahko sprejme tudi osebe kot dnevnice, katerih plače se dajo po izobrazbi, in sicer onim s fakultetsko izobrazbo pri podjetju 1800 din, v mestu 2000 din, s popolno srednjo šolo 1500, ozir. 1700 din, z nepopolno srednjo šolo 1200, ozir. 1400 din, z dvema razredoma srednje šole 1000, ozir. 1200 din, z znanjem pisave 800 do 1000 din.

Ko dobi ta pravilnik veljavo, preneha veljati pravilnik z dne 20. septembra 1937. Ta pravilnik je objavljen v današnjih »Službenih novinah« in stopi v veljavo 1. decembra 1940.

burg-Commercy-Belfort in obkoljena, medtem ko je bila Bessonova 3. armadna skupina vržena nazaj. Samo 4 armade so dosegle Auvergne. Vse skupaj so imele samo 65.000 mož, torej nekako 5 divizij. Zaradi odpora v Maginotovi črti so Nemci mogli prekorčiti Ren šele dne 17. junija, in sicer pri Rheinau-Gerstheim. Dva dni pozneje je padel tudi že Belfort in 7. francoska armadna skupina je bila okrog in okrog obkoljena od 6 nemških divizij, ki so razpolagale z 2000 tanki. To je bila armada generala Condé, ki se je z največjim junaštvom borila v Vogezi, dokler ni izstrelila vse svoje municije. Šele potem je general Condé po radiu vprašal Weyganda, če se sme predati. Weygand mu je dovolil in Condé se je vdal dne 22. junija s svojo 8. armadno skupino. Utrdbe v Maginotovi črti so vztrajale še dalje, do 26. junija. Ves 45. armadni zbor je prišel dne 25. junija do švicarske meje in je bil v Švici razorožen in interniran.

Splošni izid teh 45 dni trajajočih bojev je bil, da je francoska armada, ki je dne 10. majnika imela na bojišču 1.200.000 mož, obdržala dne 25. junija komaj še 65.000 mož, ki so se umikali po hribovju srednje Francije. Vse ostalo je bilo ujeo, ubito ali porazgubljeno in porazpršeno. Velikanska večina tankov, vse topništvo, strojne, strelivo, vse je bilo v rokah sovražnika, ki je zasedel več kakor polovico francoske zemlje, preden je premirje določilo, da mu pripadajo tri petine Francije.

Dr. Milavec spet imenovan za predsednika Pokojninsk. zavoda

Belgrad, 19. nov. m. Socialni minister je imenoval dosedanjega predsednika Pokojninskega zavoda v Ljubljani dr. Milavca, ki mu poteče funkcija doba 29. novembra letos, na to predsedniško mesto še za nadaljnjih pet let.

Razdelitev parafina med obrtnike

Belgrad, 19. novembra. AA.: Minister za trgovino in industrijo je na predlog obrtniških zbornic izvršil razdelitev parafina za potrebe obrtniških delavcev v državi. Ta razdelitev je bila izvršena z ozirom na razpoložljive količine parafina, čigar uvoz je odobren za potrebe obrtniških delavcev po njihovem dosedanjem obsegu dela in stvarnih potrebah, upoštevajoč pri tem že podeljene jim količine v letošnjem letu. Po določitih te razdelitve bodo obrtniške delavnice takoj dobile 40 odstotkov količine v breme prvega kontingenta 100 ton uvoženega parafina za svoje potrebe in se morajo v ta namen obrniti takoj na tvrdko Astra d. d. v Belgradu, oziroma v Zagrebu. Nadaljnja razdelitev parafina med obrtniške delavnice bo izvršena iz naknadno uvoženih količin in po določenem odstotku količin, ki bodo na razpolago.

»Obzor« o Ljotičevem gibanju

Zagreblski »Obzor« prinaša članek o razpustu Ljotičevega Zbora ter našteva Ljotičev program ter organizacijske možnosti po posameznih krajih. List pravi, da je Ljotič na Hrvatskem imel le malo organizacij ter le malo članov. »Zboru je manjkala vsak pogoj za kak krepkejši nastop v hrvatskih in slovenskih krajih, ker je zanikal obstoj hrvatske in slovenske narodne samobitnosti. Tudi večina jugoslovanske usmerjenih Hrvatov in Slovencev se ni etrinjala z Ljotičevim programom in delom... V sami Srbiji je Ljotič zbral nekaj več prišteval v smeri evreškem in podonavskem okraju, vendar ne zaradi programa Zbora, temveč zato, ker ga ljudje tisti osebo poznajo. V Belgradu je imel nekaj prišteval med srbskimi dijakli. Nekaj prišteval je imel še po nekaterih mestih Vojvodine, kjer je nekaj najbolj računal na tamkajšnje Nemce. Ko pa so se ti pred leti organizirali izključno le v svoji organizaciji, je Ljotič ostalo le še malo srbskih prišteval. V Sloveniji pa je bil zbor vedno le najslabšeji. Tam nikdar ni mogel zbrati več kakor kakih sto prišteval. Zboru je torej manjkala vsaka realna podlaga za uspeh med Hrvati in Slovenci. Bilo pa je tudi kaj malo upanja, da bi se bil kdaj mogel zasedati med srbskimi množicami. Ljotič bi torej moral biti postavljen na oblast od zgoraj, kakor bi bil mogel e pomočjo oblasti vsiljevati Slovincem, Hrvatom in Srbom svojo program. Tak poskus pa bi bil že vnaprej obojen na neuspeh.«

Osebnosti

Belgrad, 19. nov. m. Na pravni fakulteti belgrajskega vseučilišča je bila diplomirana gospa Ljubimka Srećnik, žena dr. Ivana Srećnika, zdravnika v Topolšici. Čestitamoi!

Belgrad, 19. nov. m. S kr. ukazom so napredovali profesorji: v 4-1 Hermina v Robas v Mariboru, Viktor Schweiger v Ljubljani, v 4-2 Srećko Bončar, dr. Mirko Rupnik, Roman Savnik, David Zupan v Ljubljani, Ivan Kos, Josko Trobel v Mariboru, Franc Rojček v Celju, v 5. skup. Rihard Aplenc, Alojz Merčun, Katinka Rihar v Ljubljani, dr. ing. Marija Perpar, Janko Presker v Celju, Erna Trobej v Mariboru, v 6. skup. Anton Gorup, Ljubo Jurkovič, Albin Mali, dr. Marija Škerlep, dr. Silva Trdina v Ljubljani, v 7. skup. Rajko Burg v Ptuj, v 8. skup. Olga Sterle, Franc Štrukelj, Milana Štular, Franc Vodnik v Ljubljani, Helmut Borisek v Petrogradu.

Zagreb, 19. nov. b. Zaradi močnega deževja v Sloveniji je pričela Sava pri Zagrebu naglo naraščati. Na uro je narasla za okrog 0 cm. Danes ob 11 je bilo vodno stanje že 3.42 m nad normalo.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ministrski predsednikom grofom Telekijem in zunanjim ministrom grofom Czakijem. Ti državni bodo razmotrili položaj Madžarske z ozirom na bodoče stanje v Evropi, tako naglašajo v Berlinu. Pričakovati je tudi formalno manifestacijo solidarnosti ošišnih držav in Madžarske. To je posebno važno zaradi novih dogodkov, ki bodo sledili pri formiranju nove Evrope, ali bolje rečeno pri formiranju novega sistema v Podonavju in na jugovzhodu Evrope.

Romunija

Ako romunski državniiki ne sodelujejo pri dunajskih razgovorih, to ni čudno, ker je znano, da je general Antonescu bil v Rimu in da je italijanski zunanji minister grof Ciano točno poučen o njegovem mnenju. Sicer pa Romunija ne more zavzeti kakšnega drugega stališča v ustvarjanju politike na jugovzhodu napram ošišu in tudi ne napram drugim silam na Balkanu. Antonescu potuje 22. novembra v Berlin.

Ko bodo končani vsi razgovori je treba pač računati z novimi dogodki, ki bodo odločilne pomena predvsem za grško-italijansko vojno. To je v glavnem smisel velike diplomatske ofenzive, ki jo vodijo ošišne države končni uspehi pa se bodo v najkrajšem času pokazali.

Japonske vojne ladje pred Saigonom v Indokini

Na siamsko-indokitajski meji že prve borbe

Japonska dolži Anglijo, da hoče s pomočjo Siama zasesti francosko Indokino

Hongkong, 19. nov. t. Reuter. V bližini kraja, kjer se izteka v morje reka Saigon v francoski Indokini, je prišlo večje število japonskih vojnih ladij. Tako poročajo kitajski viri, ki trdijo, da so zanesljivi. Poveljnik japonskega brodoma je zahteval od guvernerja Indokine admirala Découxa, naj mu dovoli, da izkrca čete v Saigonu. Admiral Découx je japonsko zahtevo po radiu sporočil francoski vladi v Vichyju. Ker odgovor še ni prišel, so Japonci začeli kazati znake nepotrpežljivosti.

Tokio, 19. nov. t. United Press: Japonski tisk objavlja dolga poročila iz Indokine, kjer pravi, da so med francosko Indokino in kraljevino Siam (Tajland) že izbruhnil prvi oboroženi spopadi in da vlada med obema državama dejansko že vojno stanje. Japonske časopise trdi, da je Siam zbral na mejah Indokine vsaj 100.000 vojakov, medtem ko tudi francoska Indokina pošilja neprestano nove okrepitve na siamsko mejo. Japonski listi pišejo, da ne gre, da bi med bratskima narodom, ki živita v Siamu in v Indokini po nepotrebnem tekla kri in da bo morala Japonska, ki na Daljnem vzhodu uvaja novi red, poseči vmes, da vzpostavi mir in red. Japonski listi nadalje javljajo, da so ameriške bojne ladje v angleškem Singapuru in da vlada v Singapuru velika delavnost v tamošnjem poveljstvu admirality.

Japonci dolže Anglijo

Tokio, 19. nov. AA. DNB: V zvezi z dozdevnimi nameni Anglije in Amerike, da skleneta vojaški pakt s Tajlandom, pravi »Tokio Asahi Simbun«, da londonska vlada pripravlja načrt za obkrožitev Japonske s podporo Amerike. Japonska ne more mirno gledati na dejstvo, da se Siam vključuje v angleško-ameriški obrambni pas v južnem Tihem morju. List pravi, da je potrebno opomniti siamsko vlado in jo opozoriti na dejstvo, da ima Siam nalogo, voditi samo eno politiko in sicer tako politiko, ki je v skladu z edinstveno fronto vzhodno azijskega življenjskega prostora.

Angleži zanikajo

London, 19. nov. AA. Reuter: Diplomatski urednik agencije Reuter piše: V Londonu sporočajo z uradnega mesta, da ni trditev resnice v poročilih o dozdevnem načrtu pakta, katerega naj bi USA in Anglija sklenili s Siamom. Poročila o tem paktu predstavljajo, kakor se zdi, »poskusni balon« japonskih krogov, od koder so tudi v prvi vrsti prišla.

Kitajska zanika govorice o japonskih mirovnih ponudbah

Cunking, 19. novembra. t. TASS. Na mero-dajnih mestih izjavljajo, da jim ni ničesar znane o nekih japonskih mirovnih ponudbah in neposrednih mirovnih pogajanjih med Japonsko in maršalom Čankajskom. Gre očividno za znane motnje, ki naj bi služile Japonski s tem, da bi ustvarile na Kitajskem napačno ozračje. Kitajska se za mir ne bo pogajala, dokler en sam japonski vojak stoji na njenih tleh. Japonska še ni razumela kitajskega naroda, čeprav se ž njim že 3 leta bojuje.

Cunking, 19. novembra. t. Associated Press. Kitajske čete so sedaj zasedle vso obalo na jugu Kitajske, ki so jo izpraznile japonske čete. Pristanišči Jamčav in Fančengsta sta v kitajskih rokah. Nanning, prestolnica pokrajine Kvangsi, kjer so Kitajci gospodarili več kakor eno leto, se hitro vrača v normalno življenje.

Protiameriške demonstracije na Japonskem

San Francisco, 19. novembra. b. Danes do 6.55 zjutraj je tukajšnja radijska postaja sporočila alarmantno novico o pripravah Japonske proti Združenim državam. V pretekli noči so bili po tokijskih ulicah, zlasti pa v bližini ameriškega poslanstva nalepljeni plakati z vsebino: »Pripravite se proti Ameriki! Pazite na zvonove, ki bodo objavili vojno!« Pa ne samo plakati, temveč tudi

Dajte mi kokoš s sivimi pegami!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti!

Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvaliteto TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUC, MANJŠI STROŠKI!

vsil vodilni listi so objavili danes, da Združene države in Velika Britanija izvajata hud pritisk na Siam, da sklene z njima vojaško pogodbo. List »Kokumic« pravi, da Združene države in Anglija delata proti vsem azijskim državam. Siam je ba-je že mobiliziral 100.000 mož.

Amerika hladna

Washington, 19. novembra. b. Državni departement je hladno sprejel japonske obtožbe. Državni tajnik Sumner Welles je sredi izjavil, da so japonske obtožbe o pritisku Združenih držav in Velike Britanije na državo Thailand popolnoma izmišljene. Nekaj drugi govornik ameriške vlade pa je v ponedeljek o polnoči izjavil, da je Japonska zelo nevarna, ker je maršal Čankajšek odklonil njeno mirovno ponudbo. Po mnenju ameriške vlade pripravlja Japonska nov sunek v neznan smer, pri čemer ji je propaganda proti Združenim državam samo maneuver, ki naj od strani pozornost z druge strani.

Vprašanja in odgovori v angleškem parlamentu

London, 19. nov. t. Reuter: V »podnem domu« sta v zvezi z vojaškim položajem imela krajša go-vora vojni minister Eden in državni podtajnik v voj-nem ministertvu sir Edward Grigg.

Vojni minister Eden je dejal, da je ameriška vlada, ki v Nemčiji zastopa interese Anglije, po-aredovala zaradi položaja angleških vojnih ujetni-kov, ki se jim po nekaterih vojnih taboriščih po-poročilih, s katerimi razpolaga vlada, ne godi dobro.

Državni podtajnik Grigg pa je izjavil, da si vlada ne dela nobenih utvar glede stalne nevarno-eti nemškega vdora na angleška tla. Nemška arma-da, ki je ogromna in strašno oborožena, še vedno stoji v zaledju zahodnoevropskih prištanišč in čaka na povelje, da se vkrca in poskusi vdor na angle-ški otok. Anglija je na to nevarnost noč in dan pri-pravljena ter razpolaga v ta namen z enim milijon-nem dobro izvežebanih domobrancev, ki so bili obo-roženi predvsem s pomočjo Združenih držav sever-ne Amerike.

Sredozemska bojišča

Grško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 19. novembra. AA. Stefani: Službeno sporočilo št. 165 glavnega štaba italijan-ske oborožene sile se glasi:

Včeraj so se na bojišču v Epiru razvijale hu-de borbe, toda pri tem se bojna črta ni nikjer spremenila izvenjsi pri Ezekiju, kjer je sovražnik zasedel eno vas. Naši letalski oddelki so izvedli hude napade na sovražnikove postojanke. Bombe so povzročile eksplozije. Letala so s strojinicami obsipavala zbirališče čet. Zbita so bila 3 sovra-žnikova letala. Eno naše letalo se ni vrnilo.

V Severni Afriki je naše letalstvo bombar-diralo z bombami velikega in malega kalibra in streljalo s strojinicami na sovražnikove naprave in barake v oazi Siwa ter zadelo vse objekte in jih močno poškodovalo. Vsa naša letala so se vrnila.

Sovražnikova letala so metala bombe na To-bruk in Bardio brez posledic, potem pa tudi na Soleum, kjer so bili 3 mrtvi in 5 ranjenih. V Dode-kanezu se je sovražnik poskušal polastiti otoka Gaidaro. S hitrom ognjem naših kopenskih, po-morskih in letalskih sil je bil sovražnik odbit in se je umaknil.

V Vzhodni Afriki so sovražnikova letala letela nad Agordatom, Korondilo, Bonu in Gverino, pa brez posledic.

Pojasnila k napadu na Taranto

Rim, 19. novembra. AA. DNB: Na pristojnem italijanskem mestu odločno zanikujejo govorice, ki jih je razširila neka tuja radijska postaja, da je bila izvedena preiskava zaradi slabega funkci-oniranja italijanske protiletalske obrambe o priliki nočnega napada na Tarent in da je bila ba-je tja-kaj poslana posebna preiskovalna komisija. Ti krogi pravijo, da že samo dejstvo, da je italijan-sko protiletalsko topništvo pri tem napadu zbil-o 6 angleških letal, jasno dokazuje, kako je obram-ba odlično delovala.

Grško poročila

Atene, 19. novembra, t. Atenska agencija: Na merodajnih grških vojaških mestih so zado-voljni z dosedanjim potekom vojne z Italijo, ki traja že štiri tedne. Grški vojaški voditelji so predvsem zadovoljni, da se Italiji ni posrečilo »bliskovita vojna«, ki so jo pripravljali, računajoč na notranjo podporo v Grčiji sami. Začetni uspehi nasprotnika so bili popravljivi, kakor hitro je grška vojska prešla v protinapad, ki še ni kon-čan. Grške čete so skoraj vse ozemlje, ki ga je zasedel nasprotnik, očistile in so na številnih me-stih boji z grškega ozemlja prešli na tla Albanije. Mesto Korča je od Grkov obkoljeno od treh stra-ni. Grško letalstvo bombardira prometne zveze iz Albanije v Grčijo in tako moti nasprotnika pri pošiljanju okrepitve in vojnega materiala. Grška mornarica križari po Otrantskem prelivu. Zadnja poročila s fronte pravijo, da so Grki opazili, da bodo pri Korči Italijani izvedli velik protinapad, da rešijo posadko, ki je v samem mestu Korča obkoljena od Grkov.

Atene, 19. novembra. AA. Atenska agencija poroča: Sinoči uradno poročilo grškega vrhov-nega poveljstva pravi: Včeraj so se nadaljevale živahne bitke v Epi-ru in v pokrajini Korča. Grške čete so odbile italijanske protinapade in zavzele postojanke, ki so jih italijanske čete z vso silo branile. Nekateri italijanski oddelki, ki so napadali v pokrajini juž-no od reke Kalamas, so bili odbiti onstran reke v smeri proti severu.

Z naše meje

Belgrad, 19. novembra. m. Iz Djevdjelije po-ročajo belgradski časopisi, da se je danes vse dan slišalo topniško streljanje in eksplozije letalskih bomb v Grčiji. Izgleda, da je bila v zraku velika

delavnost na severnem bojišču. Po grških poročilih Soluna tudi danes niso bombardirala italijanska letala, čeprav je bil dan večkrat znak za nevarnost. Grško časopisje poroča, da so v bolnišnico Rde-čega križa v Atenah pripeljali 318 grških ranjen-cev, častnikov in vojakov, z bojišča na Ivanji pla-nini in iz okolice Korče. Med ranjenci je bilo tudi 12 italijanskih ranjencev. Potem grško časopisje objavlja novico, da je avstralska vlada poslala kot svojo pomoč Grčiji 10.000 ton moke. Danes je bila objavljena naredba poveljnika 3. armadnega zbora v Solunu, s katero se pozivajo vsi še nevpoklicani šoferji, da se morajo takoj javiti svojimi povelj-stvom. Vse grško časopisje ponatiskuje iz angle-škega tiska, ki zahteva, da mora angleška pomoč prihajati Grčiji hitro in čim več, predvsem v letal-stvu. Iz tega sledi, da angleška pomoč doslej Grčiji še ni bila zadostna in uspešna.

Grčija prosi Ameriko za letala

Washington, 19. novembra. t. Associated Press. Sumner Welles je danes objavil, da je ameriška vlada prejela od grške vlade prošnjo, naj ji pošlje letala in druge vojne potrebščine. Ameriška vlada je odgovorila, da bo grško prošnjo vzela v prijateljski pretes in da ji bodo Združene države Severne Amerike po možnosti ustregle.

V Afriki

Rim, 19. nov. AA. Stefani: »Messaggero« po-roča, da so trije italijanski ribiški parniki, ki so bili v prvih dneh meseca julija v vodah Nove zemlje, srečno prebili angleško blokado in prišli v pristanišče Horta (Azorski otoki). Nato se je parnikom posrečilo, da so obšli angleško blokado in prišli do španske obale, potem ko so prevozili nad 10.000 km. Sedaj so ti par-

niki v nekem francoskem pristanišču, kjer so že začeli prevažati potrebščine za italijanski trg.

Rim, 19. nov. AA. Stefani: Objavljeno je bilo uradno poročilo, ki pravi, da je poleg urad-nega poročila posebni dopisnik agencije Stefani iz Libije sporočil, da se potrjujejo novice, da so italijanska letala včeraj zadelo neko angle-ško križarko vrste »Leander« v pristanišču Aleksandrije. Na križarki je izbruhnil požar. Zadelo je bila naravnost v stolp.

London, 19. nov. t. Reuter. Admiraliteta poroča: Manjše edince našega vojnega brodoma so bombardirale pristanišče Dante v severnem delu italijanske Somalije. Zadelo so bila petro-lejska in bencinska skladišča, kjer so nastale eksplozije in požari. Obstreljevanje so bile tudi pristaniške naprave, kjer je bila storjena večja škoda. Po končanem napadu so se angleške vojske edince umaknile. Nobena ladja ni utrpela niti najmanjše škode.

Kairo, 19. nov. t. Reuter. Vrhovno povelj-stvo angleške vojske poroča: Naši bombniki so z uspehom bombardirali Benghazi, Sollum, To-bruk in Bardio v italijanski Libiji. Naša letala so napravila številne izvidniške polete nad ozemljem Bližnjega vzhoda. Vsa letala so se vrnila. Z drugih bojišč ni nobenih posebnih novic.

Zadržanje generala Weyganda odvisno od Španije

Stockholm, 19. novembra. t. DNB: »Göteborg Posten« poroča, da v Nemčiji sicer ne verjamejo, da bo general Weygand, ki se nahaja v Afriki, že sedaj prelomil s francosko vlado v Vichyju. Nje-govo zadržanje pa da je v veliki meri odvisno od Španije. Ako bi Španija poskušala razširiti svojo posest na škodo francoskega Maroka, bi general Weygand takoj prelomil z vlado maršala Petaina ter bi se z vso Severno Afriko priključil generalu De Gaulleu.

Angleško-nemško bojišče

Na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 19. nov. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Neka nemška podmornica je potopila 4 sovra-žnikove oborožene trgovske ladje s skupnimi 23.880 tonami. Neka druga podmornica je prav tako po-topila 4 oborožene trgovske ladje, med njimi dve tan-kovalski ladji, s skupnimi 21.340 tonami.

Napadi na važne vojaške cilje v Angliji so se nadaljevali tudi v noči med 17. in 18. novembrom kakor tudi 18. novembra. Razen na London so bili napadi tudi na več krajev ob južni angleški obali, zlasti pa na pristanišča in industrijske naprave v Southamptonu, kakor tudi na tovarno orožja v srednji Angliji. V noči med 18. in 19. novembrom je nemško letalstvo izvršilo več napadov na angleška pristanišča in važna središča vojne industrije v Lon-donu in v mestih srednje Anglije. V Southamptonu, Birminghamu, Coventryju in Liverpoolu je bila pov-zročena velika škoda in zanetenih veliko požarov. Bojna letala italijanskega letalskega korpusa so na-padla neko mesto na vzhodni angleški obali. Pri napadih na konvoje ob vzhodni angleški obali sta bili potopljeni dve trgovski ladji po 3000 ton, tri trgovske ladje pa težko poškodovane.

Nočni napadi malega števila angleških letal na nemško ozemlje so ostali brez učinka. Izgub ni bilo.

Angleška poročila

London, 19. nov. t. Reuter: Letalsko minist-rstvo poroča: V Londonu je bil ponoči alarm štiri-krat, dva pred polnočjo, dva potem. Zadnji alarm je bil okoli 6 zjutraj. Na londonsko okolico in na naselja ob reki Mersey (Liverpool) je bilo vrženih

manjše število bomb. Nastalo je nekaj požarov, toda škoda ni velika. Človeških žrtev je malo.

London, 19. nov. AA. Reuter: Letalsko mini-sterstvo in ministertvo za notranjo varnost objavljata, da so v noči med ponedeljkom in toorkom sovražna letala vrgla manjše število bomb v Srednji Angliji in na nekatera mesta v Južni Angliji. Nastalo je ne-kaj požarov in povzročena je bila neznatna škoda. Število človeških žrtev je majhno. Angleška letala so v noči med ponedeljkom in toorkom bila nad Sred-njo Nemčijo in so vrgla nekaj bomb na industrijske naprave.

Vo na na mor u

Tedensko poročilo angleške admirality

London, 19. nov. AA. Reuter: Admiraliteta po-roča, da je bilo v tednu, ki se je končal 10. novem-bra, zaradi sovražniškega delovanja uničenih 10 angleških ladij v skupni tonazi 61.202 toni, 2 zavez-niški ladji z 1930 tonami in 2 nevtralni ladji z 8617 tonami. Skupno je bilo torej uničenih 14 ladij s to-nažo 71.759 ton. V to število so vračunane tudi 4 ladje v skupni tonazi 25.453 ton, ki so bile gotovo potopljene od taštvenih ladij, ki je v Atlantikem oceanu napadla konvoj, v čigar spremstvu je bila tudi angleška ladja »Jervis Bay«. O peti ladji iz tega konvoja, ki je smela 8000 ton, pa še ni no-benih poročil in zato ni vračunana v gornjo stati-stiko. Kar pa se tiče ene ladje iz istega konvoja, se mišli, da je potopljena, ker jo je posadka zapustila. Tonaža te ladje je všteta v gornje številke. Adm-raliteta dobiva še naprej poročila posameznih ka-pitanov ladij in se trudi, da bi točno ugotovila iden-titeto tajstvenih sovražniških ladij. Toda do sedaj ni znano nič drugega kot dejstvo, da je to vojna ladja.

Na Nemčijo

London, 19. nov. t. Reuter: Letalsko mini-strstvo poroča: Ponoči je manjša skupina an-gleških bombnikov bombardirala petrolejska in bencinska skladišča ter čistilne tovarne za ben-cin v srednji Nemčiji. Bombardirano je bilo tudi večje število letališč.

London, 19. nov. AA. Reuter: V noči med ponedeljkom in toorkom so britanski bombniki izvršili napad na Leuno navzlec skrajno ne-ugodnim vremenskim razmeram. Vsa britanska letala so se nepoškodovana vrnila.

London, 19. novembra. t. Reuter: Letalsko mi-nistertvo poroča: Zaradi napadov angleških bomb-nikov na nemško industrijo so Kruppove tovarne morale znižati proizvodnjo za polovico. Ostali del pa ima velike težave s preskrbo s surovinami, ker so preprečeno prometne motnje. Eno težka bomba je padla v podzemlje in tamkaj razdejala izredno važne laboratorije. Štiri velike stavbe kemičnih to-varn na otoku, kjer se stekata Odra in Moile pri Stettinu, so razdejane. V Hannoveru je popolnoma razrušena največja čistilnica bencina v Nemčiji. Nemška čistilnica petroleja »Vacuum Oil« v Bre-menu ne dela več. Največja nemška ladja, »Euro-pa«, je bila zadelo v bremenskem pristanišču. Bombardirana je Fokkerjevih letalskih tovarn v Amsterdamu so proizvodnjo popolnoma ustavila.

B toli - domov na angleškega bivšega vojnega ministra

Sarajevska »Jugoslavenska Pošta« prišaša iz Bitolja obširno reportažo o tem zanimivem in zgo-dovinskem mestu. Med drugim navaja tudi nekaj sila zanimivih podatkov, ki so ostali v spominu starih Bitoljcev:

»V Bitolju so Judje zelo revni. V tej dragini pa so vendarle nenadkriljivi strokovnjaki, ki se z nekaj dinarčki miloščine ali zaslužka znajo pre-hraniti ne le sami, temveč tudi svoje družine. Stop-nice v njihovih revnih hišah niso nič drugega kakor položne lestvice, ki domačini po njih spretno ple-zajo. Nekoč je bitoljski ghetto bil večji in bolj bogat. Iz tega žalostnega naselja po svojem rodu izhaja tudi eden izmed mož, ki je ustvarjal novejšo svetovno zgodovino. To je bivši angleški vojni minister g. Hore Belisha. Njegov oče Bohore Belisha se je ro-dil in je zrastlel tukaj na levi obali Dragora, v bi-toljskem ghetu. Tiste dni, ko so se temni oblaki za-čeli gmaditi nad Bitoljem, ki je postal pozorišče velikih vojn, je Bohore Belisha s svojimi otroki odšel v Solun, odkoder je mlajši Bohore Belisha prišel pozneje v London. Tukaj je sin od očetovega imena Bohore izgubil prvi dve črki ter postal Hore, nato pa je postal angleški minister. Starejši in bolj izobraženi prebivalci ghetta poznajo uspeh in elavo enega izmed tistih, ki izhaja iz revnega ghetta na Dragoru...«

Se eno ime je povezano z Bitoljem. To je ime Kemala Ata Turka. Mustafa Kemal paša se je učil v turškem liceju v Bitolju. Starejši Bitoljci se še spominjajo tega velikega državnika, ki je bil še dijak in gojenec turškega vojaškega liceja. Ko je otomaneko cesarstvo umiralo, je Bitolji igral veliko vlogo kot vojaško središče. Vojna akademija v Bi-tolju je bila nekaj časa središče zaročnikov, ki so se odločili podreti gnili otomaneki režim. Mlado-turško gibanje je bilo v Bitolju silno močno. Še dan-es se srednjestari Bitoljci spominjajo krvave za-rote bitoljskih Mladoturkov...«

Papež bo govoril o miru v nedeljo

Vatikansko mesto, 19. novembra. b. Sveti oče papež Pij XII. bo ponovno govoril za mir. Iz cer-kve sv. Petra bo govoril po radiu v nedeljo, dne 24. novembra ob 10.30 italijanskega časa na valu 19-84.

Gospodarstvo

Kmetijski strokovni tečaji Kmečke zveze

Vsakemu ki se ukvarja s kmetijstvom, je kmetijska strokovna izobrazba neobhodno potrebna. Najbolj prav bi bilo, če bi mogel vsak, ki bo nekoč gospodaril na kmetiji, v mladosti dovršiti kmetijsko, ali vsaj kmetijsko-nadaljevalno šolo. Toda še dolgo vrsto let bo to samo naša kmečka želja in zahteva, ne pa dejstvo.

Bogat vir kmetijske strokovne izobrazbe so lahko kmečkemu človeku tudi kmetijsko-strokovne knjige in časniki. Težava pa je v tem, da zahteva uspešno čitanje kmetijsko-strokovnih knjig in člankov mnogokrat že precejšnjo mero splošne izobrazbe, vsekakor pa duševne zbranoosti, da kakršne kmečki človek spriči prezaposlenosti le redkokdaj pride.

Bolj kot to, kar je čital, kmečki človek razume in si zapomni ono, kar je slišal. Zato so kmetijsko strokovna predavanja zelo uspešen način pospeševanja splošne, stanovske in posebno še strokovne izobrazbe med kmečkim ljudstvom — seveda pod pogojem, da znajo privedeti privlačiti kmečke ljudi blizu in da je predavatelj svoji nalogi kos, to je, da zna obravnavati snov jasno, zanimivo in vsakemu razumljivo obrazložiti.

Velika prednost predavanj je tudi v tem, da na koncu navadno sledi razgovor, v katerem se lahko pojasni tudi ono, kar je bilo temu ali onemu v predavanju nejasno.

Se več koristi kot posamezna strokovna predavanja more napraviti vrsta zaporednih predavanj, na katerih strokovnjaki v posameznih panogah kmečkega gospodarstva poučijo kmetovalce o vsem najpotrebnejšem znanju iz določene stroke. Take smotno urejene skupine predavanj imenujemo **strokovne tečaje** in so v naših razmerah zanesljivi še najboljše nadomestilo premalo razvitega kmetijskega šolstva.

Koliko morejo koristiti vprav strokovni tečaji kmetijskemu napredku, se lahko prepriča vsak, ki primerja splošno gospodarsko stanje onih kmečkih krajev, kjer se nedeljo za nedeljo in pozimi še ob delavnih dneh ali večerih zgirja kmečko ljudstvo v dvorane, poslušati predavanja — z gospodarsko in splošno zaostalostjo sosednjih krajev, kjer so morda sicer naravni pogoji za gospodarski napredek celo ugodnejši, koder pa se shajajo ob nedeljah stari in mladi le po krčmah, kjer pri kozarčku prodajajo drug drugemu vinsko modrost.

So pa tudi kraji, ki so vse do zadnjih časov ostali brez kmetijsko-strokovnega pouka zato, ker so tako »Bogu za hrbtom«, to je, tako daleč od prometnih zvez, da bi bilo potovanje predavateljev k njim zvezano z velikimi težavami in stroški, katerih si ne upajo naprtiti niti napredka sicer željni domačini, niti nobena kmetijsko-strokovna organizacija.

Ker pa je vprav v teh oddaljenih, po večini zelo siromašnih krajih, kmetovalcem kmetijsko-strokovna izobrazba najbolj potrebna, je naša kmetijska stanovska organizacija, Kmečka zveza, skupno s kmetijskim oddelkom kr. banske uprave, začela zadnja leta z načrtnim prirejanjem

zimskih kmetijsko-strokovnih tečajev, in sicer predvsem v krajih, ki so bili doslej v tem oziru najbolj zapostavljeni.

Te tečaje prireja Kmečka zveza letos že četrto leto po vseh slovenskih okrajih.

Samo v pretekli zimi je Kmečka zveza organizirala nad 100 kmetijsko-strokovnih tečajev, od tega v mursko-soboškem okraju 8, v Haložah 6, v črnomalskem okraju 6, v žnarskem 5 itd. Izredno število udeležba in zanimanje, ki so ga bili deležni tečaji vprav v teh okoliših, služi Kmečki zvezi v zadoščenje in v vzpodbudo, da svoje delo nadaljuje.

Tudi letošnji zimo organizira Kmečka zveza skupno s kr. bansko upravo in Kmetijsko zbornico po vseh okrajih Slovenije kmetijsko-strokovne tečaje, in sicer v vsakem okraju po dva. Letos bodo prišli na vrsto predvsem kraji, kjer do zdaj tečaje Kmečke zveze še ni bilo.

Letošnji tečaji so dvodnevni, s presledkom enega tedna med prvimi in drugimi dnevi. Bodo ob delavnih dneh, dopoldne od osmih do pol ene. Vsak predavatelj dan bodo tri predavanja, od katerih bo vsako z razgovorom vred trpelo poldrugo uro.

Spored tečajev obsega: prvi dan predavanje o splošnem pregledu gospodarstva v okraju in o kmetijsko-pospeševalnem načrtu okrajnega kmetijskega odbora; nadalje predavanje o kmečkem združništvu in kmečkih organizacijah, ter strokovno predavanje o eni izmed najvažnejših gospodarskih panog tistega kraja; drugi dan tečaja pa so povsod na sporedu predavanja o treh drugih najvažnejših kmetijskih panogah za tamkajšnje kmetijsko gospodarstvo.

Izvedbo teh tečajev bodo organizirale krajevne kmečke zveze, k udeležbi pa so vabljeni vsi kmečki ljudje brez razlike!

Cas in kraj, kjer bodo tečaji, bodo pravčasno povsod razglašeni na krajevno navaden način.

V mesecu novembru in decembru bodo tečaji v sledečih krajih.

V Ptujju, 26. novembra in 3. decembra; pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 28. nov. in 5. decembra;

v Velikih Dolencih 2. in 9. decembra; v Metliki 2. in 9. decembra;

v Kostanjevi 8. in 10. decembra; v Konjicah in v Tešanjcih 4. in 11. dec.; v Senčurju 5. in 12. decembra;

v Ločah pri Poljanah 7. in 14. decembra; v Dobu pri Domžalah 7. in 14. decembra;

v St. Rupertu nad Laškimi 10. in 17. dec.; v Polhovem gradu 10. in 17. decembra;

v Starem trgu ob Kolpi 11. in 18. decembra; v Blagovici, Mokronogu in Račni 13. in 20. decembra;

v Razkrižju pri Ljutomeru 18. in 21. dec. V ostalih krajih bodo tečaji v mesecih januarju in februarju.

ustanavljajo tudi ljudske kuhinje. Občinski preskrbovalni urad je samostojna poslovna ustanova določene občine. Urad ima svojega poslovođa, ki vodi posle urada, in potrebno osebje. Vse dolžnosti in opravki pri uporabi urada so častne in brezplačne, poslovno osebje pa je plačano. Sicer pa je urad ustanova javnopravnega značaja. Občinski urad bo prvenstveno nakupoval živila, ki jih rabijo revni ljudski sloji. Živila bo prvenstveno dal gospodarsko šibkejšim državljanom, nato pa šele premožnejšim, kar bo pa odobor sam v skladu s krajevnimi razmerami in potrebami določil. Urad bo prodajal živila po nabavni ceni.

Pravilnik o ustanovitvi in delovanju industrijskih aprovizacij. Na temelju odredbe o preskrbovalnih ustanovah je ravnanje za prehrano pri kmetijskem ministru predpisalo obrazec pravilniko aprovizacij. Naloga industrijskih aprovizacij in o preskrbovanju s hrano in kurivom pri gospodarskih podjetjih. Naloga industrijskih aprovizacij je v tem, da organizira nabavo hrane in kuriva za delavce in nameščence. Uprava podjetja je dolžna dati na razpolago upravi aprovizacije potrebni obratni kapital, potem po možnosti potrebne prostore za skladišče itd. Uprava industrijske aprovizacije mora pravočasno zagotoviti si nakup hrane in kuriva za svoje člane. Potrebne predmete bo kupovala bodisi od pridelovalcev, bodisi na tržiščih ali pa od občinskega preskrbovalnega urada. Prodajala jih bo svojim članom po nabavni ceni prištevisi dejanske stroške. Razen tega ima pravico pobirati največ 2 odst. nabavne cene za zbiranje rezervnega zaklada.

Novi delniški družba. V Belgradu se snuje družba »Talasapir« d. d. za izdelavo in predelavo valovitega kartona in papirja. Glavnica znaša 1 milijon dinarjev, vpis 20. novembra, ustanovni občni zbor 23. novembra.

Iz zagrebškega trgovinskega registra. Vpisana je bila zagrebška podružnica d. d. Olympia, stroji za pisarno, Belgrad. — Vpisan je prenos Primorske luščilnice riža iz Splita v Zagreb. — Pri zagrebškem parnem mlinu je izbrisan prokurist Langraf Jakob.

Borze

19. novembra.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 20.182.993 din. na belgajski 33.575.000 din, od tega v markah 1.893.000, po starem tečaju 31.250 mark, 56.000 drahem, 375.396 šv. frankov in 3.522 dolarjev. V efektih je bilo prometa na belgajski borzi 320.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt 175.35—178.55
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 216.86—220.06
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 1772.00—1792.00

Belgrad — zasebni kliring:

Belgrad — Solun 100 drahem 41.65—42.35

Curli. Newyork 431, Pariz 9.35, Berlin 172.50, Madrid 40, London 17.10, Milan 21.75, Stockholm 102.80 (reg. marke 52.50, trg. marke 32.71), Buenos Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 443—445

v Zagrebu 444 denar

v Belgradu 444.50—445.50

Ljubljana: Državni papirji: 7% inv. pos. 89—100, agrarji 55—58, vojna škoda promptna 443—445, begl. obv. 76.50—78.50, dalm. agrarji 69.50—71.50, 8% Bler. pos. 100 denar, 7% Bler. pos. 94—96, 7% pos. DHB 100.75 den., 7% stab. pos. 95 den. — Delnice: Narodna banka 6.500—6.600, Trboveljska 345 den., Kranjska industr. družba 136 denar.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 98 den., agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 444 denar, begl. obv. 78.50 bl., dalm. agrarji 71.50 bl., 6% šum. ske obveznice 71 bl., 4% sev. agrarji 52.25—53.25.

Težave

sezonskih delavcev

Zveza poljedelskih delavcev v Soboti je na merodajna oblastva poslala vlogo, s katero je zahtevala, da se naši delavci, ki so v Franciji in so tam deloma internirani v raznih taboriščih, čimprej spravijo domov na državne stroške. Ta zahteva Zveze poljedelskih delavcev je z ozirom na nesrečo, ki je letos naše delavce v Franciji doletela, vsekakor upravičena. Naši delavci so zdaj bolj kakor kdaj prej potrebni pomoči od doma in od svoje države. Mnogi med njimi trpijo tam nepopolno pomanjkanje, glad in mraz. Zato jim je treba priskočiti nujno in brez odlaganja na pomoč ter omogočiti povratek v domovino. Ti delavci so naša kriv in naše narodno telo. Zato se Zveza poljedelskih delavcev obrača na našo slovensko javnost in merodajno oblast, da ta ukrene vse potrebno, da te siromake reši trpljenja. Svoji doma jim težko pričakujejo, ker do zdaj nimajo od njih še nobenih poročil.

Zveza poljedelskih delavcev je razen tega zahtevala, da se uredi vprašanje pošiljanja zaslužka naših delavcev iz Nemčije v domovino. Po zdaj veljavnem dogovoru smejo naši delavci letos poslati vsak mesec samo 60 mark, kar je premalo, ker večina delavcev pri delu v akordu zasluži več, nekateri celo nad 100 mark. ZPD je prosila, da se prenos uredi za letošnje leto tako, da bodo delavci lahko poslali domov vse, kar zaslužijo. Ako pa to ne bo mogoče, naj se delavcem dovoli carine prost uvoz blaga, katero nakupijo za tisti denar, ki ga domov ne bodo mogli poslati. Na ta način delavci vsaj deloma pridejo na svoj račun, da jim z žulji prisluženega denarja ne bo treba po nepotrebnem in brezkoristno zapraviti.

Zveza poljedelskih delavcev je pri vseh delodajalcih v Bački, Banatu in Baranji zahtevala povzemanje plače našim sezonskim delavcem. Krivično in nesocialno je to, da naši delavci še zdaj, ko je tako draginja, prejajajo na dan po 13 in 15 din plače. To je premalo, čeprav imajo poleg tega popolno oskrbo. ZPD je zahtevala najmanj 4 din povzika na dan, počenši od 1. septembra naprej. Nekateri delodajalci so te pogoje odklonili in ob-

8% Bler. pos. 100 denar, 7% Bler. pos. 94.50 denar, 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 95 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500 bl., Privatna agrarna banka 190 den., Trboveljska 352 den., Sladkorna tovarna Bečkerek 675 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% inv. pos. 99.25 denar, agrarji 58 den., vojna škoda promptna 444.50 do 445.50 (445), begl. obv. 77—78, dalm. agrarji 69.50—70, 6% šum. obv. 69.75 den., 4% sev. agrarji (52), 8% Bler. pos. 100 den., 7% Bler. pos. 94.75 denar, 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 99.25 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500 denar, Privatna agrarna banka 195 denar.

Žitni trg

Na našem žitnem trgu se opaža, da kupi vso pšenico v Vojvodini Priv. izvozna družba. Zaradi tega tudi vojvodinska mlini nimajo blaga in ga ne morejo posiljati v pasivne kraje. To seveda vpliva na stanje trgovine, kajti zalog ni in so sedaj skopnele skoraj na minimum. Pri koruzi se pozna, da se je tendenca ustalila, ne vemo pa, kakšen bo bodoči razvoj trga, če se uresniči načrti merodajnih faktorjev, ki pripravljajo posebne ukrepe. Novi Sad. Vse nespremenjeno. Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Črnomelj dne 15. novembra t. l.: voli I. vrste 8, II. vrste 7—7.50, III. vrste 6—6.50 din; telice I. vrste 7—7.25, II. vrste 6.50—7 din; krave I. vrste 7.25—7.50, II. vrste 6—6.75, III. vrste 5 do 6 din; teleta I. vrste 11—11.50, II. vrste 9—10 din; prašiči špeharji 11—13, prašiči pršutarji 9 do 9.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 14—16 din, svinjina 14—16, slanina 22—24 din, svinjska mast 26 din, goveje surove kože 23 do 24 din, telečje surove kože 25—27 din za 1 kg. — Pšenica 3.40—3.50 din, ječmen 3.10, rž 3.30, oves 3, koruza 3, fižol 7.50, krompir 1—1.25, seno 1, slama 0.50—0.60, pšenična moka 5—9, koruzna moka 4 din za 1 kg. — Trda drva 100 din za kub. meter, jalca 1.50 za 1 komad, surovo maslo 40—42 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 7—8 din za liter, finejše vino pri vinogradnikih 9—10 za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Šmarje pri Jelšah dne 14. novembra 1940: voli I. vrste 9, II. vrste 8, III. vrste 7 din; telice I. vrste 8.50, II. vrste 7.50, III. vrste 6.50 din; krave I. vrste 7, II. vrste 6, III. vrste 5.50 din; teleta I. vrste 10, II. vrste 8—9 din; prašiči špeharji 18, prašiči pršutarji 14 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 16 din, II. vrste 14, III. vrste 12 din, svinjina 20, slanina 24, svinjska mast 26.50—28, čisti med 28, goveje surove kože 20—24 din, telečje surove kože 26, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. — Pšenica 400—450, ječmen 350—400, rž 400—425, oves 300—325, koruza 350—400, fižol 800, krompir 175—200, lucerna 150, seno 75—125, slama 40—50, jabolka I. vrste 600, II. vrste 400, pšenična moka 500 do 800, koruzna moka 425, ajdova 650—700 din za 100 kg. — Trda drva 100 din za kub. meter, jalca 25 din za 1 kg, mleko 2—2.50 za liter, surovo maslo 36—40 za 1 kg. —

Zahteve delavskih zbornic

Dne 4. in 5. novembra je bila v Skoplju seja odbora Osrednjega tajništva delavskih zbornic, na kateri so ugotovili tole:

Vsi polukrepi za pobijanje draginje in kontrolo cen niso mogli normalizirati razmer na našem notranjem trgu niti mogli vpostaviti izravnoteženo relacijo prejemkov in potreb delojemalcev na osnovi realne meze od 1. septembra 1939. — S pojavom deficitov nekaterih okrožnih uradov ter zaradi komisarskega upravljanja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev brez sodelovanja delavskih in delodajalskih organizacij je prišlo do težke krize socialnega zavarovanja.

Sprejete pa so bile naslednje resolucije:

1. Uvede naj se sistem diktiranih maksimalnih cen in vse gospodarsko življenje naj se postavi pod enotno vodstvo.

2. Takoj naj se uveljavi uredba o reorganizaciji Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, pokličejo naj se na odgovornost krivci zaradi ogromnega deficita v socialnem zavarovanju, izvrše naj se volitve za samoupravne organe in zamenjajo komisariji.

3. Ukinejo naj se kot nesocialne borze dela in z njimi nesocialni sistem delitve miloščin z dajanjem podpora in da se uvede obvezno zavarovanje proti nezaposlenosti v okvirju socialnega zavarovanja.

4. Uveljavi naj se zakon o podpori delavsko-namješčenjskega združništva, za kar naj se dajo na razpolago kapitali socialnega zavarovanja, zlasti za zgradbo stanovanj.

5. Uveljavi naj se takoj uredba o draginjski dokladi zasebnih namješčenjev.

6. Najstrožji ukrepi naj se podvzamejo proti izigravanju predpisov o minimalnih nezdah. Z izpremembo zakona o inspekciji dela naj se postavijo take izvršne oblasti, ki bodo pazile na točno porabo delovnega prava.

7. Uveljavi naj se uredba o podporah delavcev, pozvanj na vojno dolžnost v višini minimalne meze in čl. 221 obrtnega zakona naj se izpremeni tako, da bodo delavci in nameščenci prejeli plačo za časa vojne službe, razen kadrovske.

8. Delavske zbornice naj se pravilno konzultirajo pri vseh predlogih uredb s področja delovnega prava in socialne politike.

Stanje Drž. hipotekarne banke

Državna hipotekarna banka izhazuje za 31. oktober naslednje bilančne postavke (v milij. din., v oklepajih stanje dne 30. septembra 1940):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapisi 592.9 (576.4), hipotekarna posojila 1.720.0 (1.716.5), na dohodke in doklade 2.089.04 (2.094.0), vodnim zadrugam 24.9 (25.1), lombardna 32.14 (31.1), menično-hipotekarna 57.2 (59.06), menična 44.95 (44.97), eskont drž. bonov 247.34 (273.5), tekoči računi ministertva financ 383.1 (863.4), razni tekoči računi 6.519.34 (5.788.6), efekti rez. sklada 354.77 (354.77), efekti sklada za zavarovanje bančnih zgradb 1.9 (1.9), vrednostni papirji 1.208.77 (1.205.5), nepremičnina 207.5 (206.4), razna aktiva 178.77 (153.7), bilančna vsota 14.155.9 (13.395.2), izvenbilančne postavke 11.891.4 (11.319.2).

Pasiva: samostojni skladi 592.9 (592.6), razni skladi 1.888.35 (1.870.2), kapitali javnih ustanov 549.8 (545.57), hranilne vloge 1.104.0 (1.117.7), tekoči račun ministertva financ 82.54 (79.8), razni tekoči računi 7.998.0 (7.293.55), zastavni listi in obveznice v obkolu 593.5 (606.7), predjumi in depoziti 230.86 (234.3), rezervni sklad 426.9 (417.7), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 20.1 (20.1),

sklad za zavarovanje bančnih zgradb 2.8 (2.7), pokojninski sklad bančn. osebja 18.1 (18.1), razna pasiva 596.0 (546.3), bilančna vsota 14.155.0 (13.395.2) milij. din.

Iz bilance je razvidno, da so se povečali med aktivni tekoči računi, dočim se je zmanjšala zadolžitev države. Med pasivi je omeniti nadaljnje naraščanje tekočih računov, ki so dosegli že skoraj 8 milijard dinarjev. Razčlenitev tako velike postavke je nujno potrebna in to bi Državna hipotekarna banka morala storiti. Zadolžitev banke v inozemstvu se je zmanjšala.

Stanje naših kliringov

Dne 15. novembra 1940 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem za 8. november):

Aktivni kliringi: Italija 19.614.004 (—28.931.323) din, Holandija 2.587.855 (—485.066) goldinarjev, Bolgarija 1.549.785 (—275.142) din, Francija 8830.693 (+28.384) fr. frankov in francoske kolonije 3.031.405 (—300) fr. frankov.

Pasivni kliringi: Nemčija 29.537.148 (+14.747.711) mark, Romunija 4.960.685 din, Madžarska 46.296.221 (+4.141.471) din, Slovaška 28.114.790 (+1.297.781) kron, Protektorat 58.533.959 (+3.297.807) kron, Turčija 16.583.502 (+2.136.200) din in Poljska 18.750.077 din.

Med našimi aktivnimi kliringi je predvsem omeniti veliko zmanjšanje našega kliringa s salda v prometu z Italijo. Narasla pa je naša pasivnost v skoraj vseh kliringih, posebno pa z Nemčijo, kjer je dosegla že 29.5 milij. mark.

Razpis javne ofertalne licitacije za nabavo tiskovin. Kralj. banska uprava dravske banovine razpisuje na podlagi čl. 86—105 zakona o državnem računovodstvu I. javno ofertalno licitacijo za nabavo tiskovin, ki bo v skrajšanem roku dne 2. dec. 1940 ob 1 v sobi št. 21 v II. nadstropju kraljevske banke uprave, Bleiweisova cesta 10. — Kavcijo v višini 5, od 10 odst. od vsote ponudene dobave je položiti pri blagajni finančnega oddelka Bleiweisova cesta št. 13. Ponudniki morajo na dan licitacije med 10. in 11. uro izročiti predsedniku licitacijske komisije potrdilo o dražiteljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavciji. Pogoje in informacije dobe zainteresirani vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu kraljevske banke uprave, soba št. 33. Iz pisarne kraljevske banke uprave v Ljubljani, dne 8. novembra 1940.

Pravilnik o delovanju občinskih preskrbovalnih uradov. Ravnanje za prehrano pri kmetijskem ministru je z namenom, da bi omogočilo čim hitrejši organizaciji dela za izvedbo uredbe o preskrbovalnih ustanovah, izdelalo obrazec pravilnika za ustanovitev in delovanje občinskih preskrbovalnih uradov. Ta obrazec bo dostavljen odnosno dan na razpolago mestnim poglavarstvom, da se bo delo teh koristnih ustanov lahko v kratkem začelo in da bo izpolnilo svojo nalogo. Obrazec pravilnika določa organizacijo in cilj poslovanja urada ter splošne odredbe. Naloga občinskih preskrbovalnih uradov je v tem, da pravilno organizirajo preskrbo prebivalstva v svojem področju z najnujnejšimi predmeti prehrane, kurjave in sicer v prvi vrsti z moko, oziroma pšenico in koruzo, maslo, jedilnim oljem, čebulo, krompirjem, rižem, sladkorjem, s premogom in drvni. Urad bo prodajal prehranjevalne predmete in kurivo po obstoječih združničnih organizacijah, po konzumnih ali po trgovcih ter bo izvrševalo kontrolo nad njimi in jim določal predajno ceno, ali pa po prodajalcih, katere bo sam ustanovil. Uradi lahko po potrebi

Upravnavano kmetijsko gospodarstvo

Pomembna odločitev g. bana dr. Marka Nallačena - Ustanovljen je poseben odsek za upravnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano

Skopa je naša slovenska zemlja in kmet, ki zadržuje na njej, nima lahkega dela. Njegov vsakdanji kruh je v trdih pesteh, saj je Slovenija planinska dežela, v kateri je razmeroma mnogo premalo njiv. Posledica tega je, da moramo vsako leto uvažati v Slovenijo ogromne množine žita za vsakdanjo prehrano prebivalstva, česar ni mogoče spremeniti. Kljub temu pa bi se dalo pomagati našemu kmetijstvu, ki je prav za prav že izkoristilo zadnjo ped plošne zemlje, na drug način. Res je: v Sloveniji ne poznamo neobdelanih njiv zaradi tega, ker bi jih naš kmet ne maral obdelati. Imamo pa razsežne predele zemljišče, ki ne donosajo tega, kar bi lahko, če bi bila zboljšana in na ta način donosnejša. Še druge slabe plati našega kmetijstva ne smemo prezreti. Ne moremo odrekati našemu kmetu, da ne bi bil priden, res pa je, da je v načinu obdelovanja zemlje morda le preveč konservativen in da je zaradi tega ostal pri starih skušnjah in navodilih, čeprav je v drugih deželah zadnjih 20 let tudi umno kmetijstvo izredno napredovalo.

Proti vsem tem težavam v našem kmetijstvu se bori kmetijski oddelek banske uprave, ki mu je glavna naloga pospeševanje kmetijstva. V prejšnjih letih je podpiral kmetijski oddelek banske uprave naše kmetijstvo v glavnem tako, da je nudil pomoč v posameznih primerih poidecem, ki so imeli voljo in razumevanje za sodobnejše načine kmetovanja, pa stroškov za tako kmetovanje niso zmogli. Dočim se je kmetijski oddelek prva leta svojega obstoja omejeval v glavnem le na ta način pospeševanja kmetijstva brez pravega smotrenega načrta, je že pred petimi leti začel s prvimi sistematskimi poskusi pospeševanja kmetijstva. Skušnja je pokazala, da je pri podpiranju posameznikov uspeh le malenkosten, zato se je oddelek postavil na stalnišče, da je treba pospeševati kmetijstvo tako, da ima od tega koristi celokupni stan. Zato so bila tudi v ta namen v veliki večini porabljeni številna denarna sredstva banovine in države.

Gosp. ban dr. M. Nallačena, ki je vsa leta z velikim razumevanjem spremljal težave našega kmetijskega stanu in vedno tudi dobrohotno podpiral vsa stremeljenja za napredek kmetijstva pri nas, je glede na razmere, v katerih živimo in glede na to, da so v vseh naprednih državah v Evropi, pa tudi v Združenih državah Severne Amerike, že zdavnaj uvedli tudi nekakšno dirigirano gospodarstvo v kmetijstvu, odločil, naj se tudi pri nas postavi pospeševanje kmetijstva na sodobno podlago. Osnove za ta način pospeševanja kmetijstva so bile ustvarjene že v zadnjih petih letih. Čas, v katerem živimo, nas pa še posebej sili, da preidemo k uravnavanemu gospodarstvu v kmetijstvu. Zato je gosp. ban odločil, da se ustanovi pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani poseben odsek za upravnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano. Ta odsek je začel že z delom in ima razsežen in prav glede na sedanje razmere nadvse važen program.

Odsek za upravnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano bo imel v splošnem nadzorstvo nad vsemi ustanovami za organizacijo in pospeševanje kmetijstva. Pod njegovim okriljem bodo vse znanstvene in poskusne kmetijske ustanove, banovinske kmetijske posesti ter kmetijske in gospodinske šole in tečaji. Vdih bo pospeševanje živinoreje v organizacijah, pri čemer bo posebna pažnja posvečena govedoreji, konjereji in rejni malih živali. Pospeševal bo mlekarstvo, ki se bo moralo organizirati v velikih nabavljajalnih in predelovalnih združenjih. Prav tako se bo posvetil vinarstvu, za katerega bo organizirana prodaja po velikih združenjih s centralnimi kletmi v Gornji Radgoni, Ljutomeru, Ormožu, Ptuj, Mariboru, Brežicah, Kostanjevici in Metliki. Podpiral bo zadržno vnovčevanje in predelavo sadja, tako da se bodo čim bolj izločili prekupci. V ta namen gradijo tudi že prvo veliko sadno skladišče pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Končno bo ta odsek nadziral celotno kmetijsko zadržništvo in mu dajal smernice in pobude za uspešen napredek in razvoj našega kmetijstva.

Ena najvažnejših nalog odseka pa bo, da z vsemi silami podpre zboljšanje kmetijskih zemljišč. Mala Slovenija ima še vedno okrog 100.000 ha zamočvirjenih zemljišč, ki bi osušena dala lepe in plodne njive. Za melioracijo te površine, ki obsega celotni skoraj eno šestinsko površino dravske banovine, bo treba sicer velikih denarnih sredstev. S pomočjo vodnih zadrug, ki bi se morale ustanoviti, pa bi se dal prav ta problem pridobitve plodne zemlje uspešno načeti. S tem bi bilo v teku let omogočeno, da bi pri nas mogli pridelati precej več, kakor doslej. Uvoz najpotrebnejših živil bi se zaradi tega zmanjšal, denar pa bi ostal doma. Ena nadaljnjih najvažnejših nalog odseka pa bodo ugotovitve, kakšna je plodna zemlja v Sloveniji. Kartirati bo treba vso Slovenijo glede na kakovost

zemlje in iz tega napraviti potrebne zaključke, kaj naj na njej pridelujemo in kako naj jo obdelujemo. Posebnega pomena bo nadalje ureditev gnojilšč. Doseči bo treba, da se odpravi trošarina na cement in zniža tudi cena cementu, ki bi se porabil za sodobne gnojne jame in za ureditev blevov. Z veliko organizatorno akcijo, ki bi si nadela za nalogo, da v najkrajšem času reši problem našega gospodarstva z gnojem, bi v petih letih lahko v glavnem popolnoma uspeli in s tem v veliki meri zvišali donos zemljišč.

Glede na sedanje razmere pa čakajo odsek še prav posebne naloge. Če pomislimo, da Slovenija na hektar plodne zemlje v vsej državi pridelata najmanj, potem se moramo upravičeno vprašati, kje je razlog za to. Saj je vendar čudno, če pridelamo v Sloveniji na en hektar njivske površine samo 950 kg pšenice, medtem ko je povprečen pridelok za vso državo na en hektar že 1070 kg. In vendar mislimo, da pri nas umno in dobro gospodarimo v primeri z južnimi predeli naše države. Še bolj zaostajamo za drugimi državami. Italija pridelata na primer 1370 kg pšenice na en hektar njivske površine. Rekord v Evropi pa ima prav zaradi umnega kmetijstva Nizozemska, kjer pridelajo na en hektar 2860 kg pšenice, torej trikrat toliko, kakor v Sloveniji. Z boljšo obdelavo zemlje, boljšim semenom in boljšim gnojenjem bi se pri nas dal lepo dvigniti donos žitnega polja. To je bilo posebno važno letos. Zato je bilo na jesen razdeljenega mnogo več najboljšega semenskega žita in je bilo posejane z žitom precej več njivske površine, kakor druga leta. Hkrati je bilo doseženo, da so tovarne za umetna gnojila znižale cene, ki so sedaj enake cenam gnojil v zamejstvu. Poleg tega je bila letos že začeta in se bo spomladi z vso intenzivnostjo nadaljevala akcija, da ne sme pri nas ostati nobena ped plodna zemlja neobdelana. Saj je vendar ogromnega pomena, da pridelamo sami čim več.

Ni treba posebej poudarjati, da bo odsek za upravnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano imel prav v sedanjih časih nad vse pomembno nalogo. Tudi Banovinski prehranjevalni zavod bo sodeloval z novim odsekom ter skupno reševal vsa vprašanja, ki se tičejo prehrane Slovenije v prihodnjih letih.

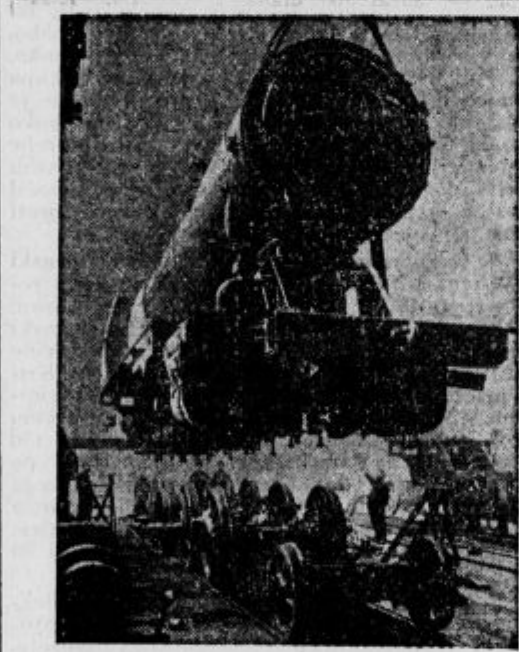
Vode v Sloveniji upadajo

Ljubljana, 19. novembra. Kakšno razdejavanje in škodo so dosedanje novembrske povodnji napravile po Sloveniji na raznih prometnih javnih zgradbah in napravah, bo pač dognala uradna komisija. Gotovo je, da so velike vode naraščajočih rek odnesle mnoge lesene mostove. Nizko v ravnini ob rekah ležeče ceste so bile poplavljenе, da je bil promet čez nje omejen ali prekinjen.

Jezero je doživelo v noči od nedelje do ponedeljka še strašnejšo katastrofo kakor v noči od petka na soboto.

Včeraj zvečer so zasijale lepe zvezde. Nebo je bilo jasno. Zjutraj se je znova pooblačilo, toda danes ni prišlo do bujnih naliivov v ravninah. Sava je začela upadati. Poročilo smo, da je včeraj Sava v Kranju po poročilih vodomerske postaje dosegla zjutraj višino 240 cm nad normalo. Nato je začela upadati. Snoči je že vodomer kazal 158 cm nad normalo. Vode so se razlivala povsod po ravninah ob bregovih Save, tu in tam je bilo grozno in so bile mnoge hiše od Črnuče naprej proti Jaršam v nevarnosti. Kdor je imel priliko opazovati, kako se je Sava s pritoki razlivala po ravninah v Posavju, zna sam prečniti, da je bilo nekaj groznega in mnogi zatrjujejo, da tako besneče Save ne pomnijo od leta 1933, ko je bila najhujša povodenjska nesreča v Sloveniji. Mnogi stanovalci so se morali izseliti iz hiš. Pri Taenu je Sava davi naglo padla. V Litiji pri mostu, ki se še vedno trdno brani, je dosegla snoči ob 18. najvišje stanje, točno 4 m nad normalo. Davi ob 8. je padla na 3 m, torej je upadla za 1 m.

Iz Radeč je prispelo kratko poročilo, da je Sava tam dosegla snoči 5 m nad normalo. Nato je davi začela padati in je upadla za 1 m. Sava pri Brežicah je prav tako zaradi naliivov na Gorenjskem

V neki nemški tovarni za lokomotive.

šine. Rekord v Evropi pa ima prav zaradi umnega kmetijstva Nizozemska, kjer pridelajo na en hektar 2860 kg pšenice, torej trikrat toliko, kakor v Sloveniji. Z boljšo obdelavo zemlje, boljšim semenom in boljšim gnojenjem bi se pri nas dal lepo dvigniti donos žitnega polja. To je bilo posebno važno letos. Zato je bilo na jesen razdeljenega mnogo več najboljšega semenskega žita in je bilo posejane z žitom precej več njivske površine, kakor druga leta. Hkrati je bilo doseženo, da so tovarne za umetna gnojila znižale cene, ki so sedaj enake cenam gnojil v zamejstvu. Poleg tega je bila letos že začeta in se bo spomladi z vso intenzivnostjo nadaljevala akcija, da ne sme pri nas ostati nobena ped plodna zemlja neobdelana. Saj je vendar ogromnega pomena, da pridelamo sami čim več.

Ni treba posebej poudarjati, da bo odsek za upravnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano imel prav v sedanjih časih nad vse pomembno nalogo. Tudi Banovinski prehranjevalni zavod bo sodeloval z novim odsekom ter skupno reševal vsa vprašanja, ki se tičejo prehrane Slovenije v prihodnjih letih.

naglo naraščala in je včeraj ob 16. dosegla stanje 4,35 m nad normalo. Nato je počasi upadala in je bilo njeno stanje davi ob 7. pri Čatežu 3,15 m nad normalo. Iz Celja poročajo, da je Savinja davi dosegla 2,50 m nad normalo.

Besnica pri Kranju, 18. novembra.

Zaradi močnih naliivov smo danes takorekó popolnoma odrezani od Kranja. Pri postaji Sv. Jošt se je Sava izlila na obeh straneh čuvajnice do 2 m visoko na cesto, tako da je promet z vsakim vozilom nemogoč. Ze v soboto je bil promet po tej cesti ves dan zaradi narasle Save zaprt, ker so v noči od petka na soboto že prvi naliivi povzročili pravo povodenj. V nedeljo je Sava že toliko upadla, da je bila cesta zopet prosta za promet. Snoči pa je pričelo zopet močno deževati, tako da je Sava še bolj narasla ter nam čest Besnica - Kranj pri postaji Sv. Jošt še bolj preplavila kakor v soboto. Danes smo opazili, da Sava upada, toda pričelo je zopet deževati, kar ne obeta nič dobrega.

Divjanje Savinje in Drete

Rečica ob Savinji, 19. novembra.

Huda povodenj. Ze nekaj noči lije dež kakor iz škafa. Ker pa je poleg tega še toplo, zato se je raztopil tudi ves sneg po naših planinah in ni čudno, če sta Savinja in Drete narasli tako, kakor se to že od leta 1936 dalje ni zgodilo. Savinja je prestopila bregove in zalila svet daleč naokoli. Pri trnovskih brvch pri Sp. Rečici si je naredila novo strugo ter zalila žago, ki je last g. Stiglicia iz Rečice, dalje tovarno usnjo, last g. Kolenca Rudolfa, ter žago Kolenca Viktorja. Če bodo naliivi trajali še naprej, bo Savinja izpodjedla bregove in podrla obrambne nasipe. Tedaj pa se lahko zgodi, da podere in odnese tudi zgoraj omenjene žage.

Sedaj se šele vidi, kako nujno potrebna je regulacija Savinje od Grušovelj do Nazarij. Če se merodajni činitelji ne bodo pobrigali za regulacijo, lahko v kratkem nastane še večja nesreča. Ko bi se pravočasno upoštevale prošnje naših ljudi, bi vse to izostalo, pridobili bi pa s tem toliko zemlje, da bi na njej lahko živelo najmanj 50 družin.

Dreta pa je divjala najhujše od nedelje na ponedeljek ponoči. Pri Nazarijih je udarila čez bregove ter drla čez travnike in njive proti vasi in v kratkem zalila graščinske hleve, iz katerih so komaj rešili konje, krave in svinje.

Prosimo bansko upravo, da ukrene vse potrebno, da se bo regulacija Savinje in Drete čimprej pričela.

Celje, 19. novembra.

Vihar in poplava, o kateri smo že poročali, sta napravila v Savinjski dolini ogromno škodo. V nedeljo je strašen vihar ruval drevesa in napravil mnogim posestnikom v Solčavi občutno škodo, zlasti v višjih predelih. Nekaterim posestnikom je vihar izruval kar po 100 dreves. Včeraj popoldne se je vrnil celjski mestni avtobus, ki je peljal v soboto v Solčavo, od koder zaradi razdrte banovinske ceste ni mogel odpeljati. Cesto so delavci popravili za silo, tako da je promet že mogoč, vendar bo cestna uprava imela mnogo dela, da bo vse popravila, zlasti ker bo potrebno napraviti mnogo potrebnih škarp. Cesta je razdrta več metrov pri Rogovilec in pri Bevkovih travnikih. Posebno škodo je na-

pravila povodenj na številnih žagah, kjer je razdrila jezove in jih odnesla. Tako je Savinja odnesla jez pri graščinski žagi blizu Rogovilca. Narasla voda je odnesla tudi drugi most na poti od Logarja do Plešnika in veliki most pri Rogovilec čez Savinjo, ki veže glavno cesto z Robanovim kotom. Hudourniki so razdrli popolnoma kolovozno pot v Robanovem kotu in jo onesposobili za vsak promet. Voda je razdrila pragove in številne škarpe. Zelo občutno je poplava prizadela vso Savinjsko dolino, saj je hitro naraščajoča voda poplavlila njive in razorala žitne posevke.

Nove romunske poštne znamke.

Važnost učiteljske organizacije

Težko in odgovornosti polno delo opravlja učitelj, ko vzgaja mladi novi rod svojemu narodu. Morda še nikoli pa ni bilo to delo tako usodno, kakr je danes, ko so vsi narodi vrženi na veliko tehnično preizkušnjo. Vihar razgalja zlo in dobro, prečišča duše in v krčih in bolečinah se poraja nov družabni red. Moralni človek, ki je v nas, veruje kakor še nikoli, da bo končno iz vseh strahot in zablod vstala v vsej veličini pravica in dobrota, ker drugače v moralnem svetu biti ne more, vendar se zdi včasih v slabih trenutkih človeku, kakor da so vse zvezde popadale z neba. V prehodnem rušilnem času se tako rado in s tako močjo kakor nikoli ponuja trenutno tudi zlo za odrešilo. Tudi v šolo med mladino pljuska to razdvojeno življenje razdvojenega časa in učitelj mora biti kakor krmar na viharjem morju med mladimi dušami. Kje naj najde moči in prijateljske opore pri tem trdem in odgovornosti polnem delu, da tudi sam ne utone. V prijateljski strnjnosti src, v povezanosti duš, ki postoteri v vsakem posameznem moč.

Slovensko katoliško učiteljstvo si je zato že pred 40 leti ustanovilo svojo duhovno občestvo v svoji učiteljski organizaciji. Ta naj bo učiteljstvu posebno v sedanjih usodnih časih v trdno duhovno oporo in zarišče, iz katerega naj učitelj zajema svojo moč in duhovno usmerjenost, ki jo ne bodo begale vsakokratne enodnevnice krilatice. Učiteljstvo je zato dalo pred 40 leti svoji organizaciji trden kompas za vse viharne težke čase in jo povezovalo najtesneje z narodom, ko ji je postavilo za temelje duha našega največjega pedagoga, najgloblje ljudskoprosvetnega delavca in slovenskega svetnika A. M. Slomška. Tudi danes kaže ta kompas še pravo pot in jo bo kazal še naprej, ker je kompas genija našega naroda.

Organizacija slovenskega katoliškega učiteljstva bo slavila te dni ob priliki 140 letnice svojega velikega vzornika tudi svojo 40 letnico. V veliki in težki čas je padlo to slavlje, v težki čas posebno za vzgojitelja slovenske mladine. Učiteljska organizacija pa mora biti tesno povezana z ljudstvom, da jo vedno na novo oplaja narodov genij. Zato se bo naša javnost prav gotovo v velikem številu odzvala vabilu in prihitela na to slavlje, da bo skupaj z učiteljstvom prosila Njega, ki sega v svoji bitnosti preko časov in prostorov: Naj obvaruje tudi v teh usodnih časih naš mali narod, kakor ga je vselej v zgodovini, ko je šla preko njega kuga in lakota, ko so vihrali z ognjem in nečim po naši zemlji množični in oblastniki tega sveta, ko sta tuji duh in tuja učnost zajemali že našo vasa.

Naj utrdi našo mladino v zvestobi do rodne grude, v veri svojih dedov in ji da moč, da bo zvesto stala na mrtvi straži v boju za dom in rod. Naj podeli vsem tistim, ki vodijo to mladino, modrost in moč naših dedov, preizkušeno v stoletjih, naj utrdi v njih vero v zmago luči, da bo iz njih sijala v duše mladega rodu.

Svetniški duh našega vzornika Slomška bodi nam v tolažbo in pomoč v teh hudih dneh. rp

Junaki morskih globin

Bogove dvigajo iz morskga blata

Dvajsetemu stoletju je bilo prihranjeno, da dvigne iz morja mnoge umetnine stare Grčije. Pred dva tisoč leti so bile naložene na ladje, da jih prepeljejo v Rim ali v Bizane; sedaj so jih pa našli blizu grškega otoka Antikitera v globini 50 metrov kot velike trdne bronaste in marmornate grude. Najprej so ribiči, ki so v onih vodah iskali morske gobe, zajeli v svoje mreže nenavadno veliko roko in so jo poslali v presojo zgodovinskemu muzeju v Atenah.

To se je zgodilo leta 1909. Od tedaj najdemo številne ekspedicije, ki se jim je posrečilo izriniti morju vedno več mojstrskih del antike. Najkrajše delo — »Zeus, metalec bliskov« — je prišlo na dan šele l. 1928. pri rtiču Artemisionu.

Ruševine mesta Herzoneza v Črnem morju

Tudi odkritje starega mesta Herzoneza, ki ga je ob nekem potresu zalilo morje, se je pokazalo kot zgodovinsko izredno pomembno. O tej skitski naselbini ob Črnem morju smo vedeli prav malo. Herzonez je bil že v četrtem stoletju pred Kristusom cvetoče mesto; stari Grki so ga označevali kot »staro mesto« v nasprotju s poznejše zgrajenim mestom istega imena blizu Sebastopola. Ko so Rusi l. 1783. zavzeli Krim, je bilo mestno obzidje kakor tudi stolpi še dobro ohranjeno. Ker pa v tistem času niso imeli nikakega smisla za spomenike stare gradbene umetnosti, so uporabljali razvaline pri gradnji Sebastopola.

Petdeset let kasneje so se nagloma začeli zanimati za potopljene stari Herzonez. Toda kje naj ga iščejo? Ze mnogo stoletij obiskujejo Krim veliki potresi in srno obrežje polotoka je polagoma izginjalo v morje. Večkrat je moral biti Sebastopol znova pozidan. L. 1925. je bil zadnji potres, ki je sicer povzročil strahovito opustošenje, toda potres, ki je uničil Herzonez, si ob tem zadnjem potresu komaj moremo predstavljati,

ker so se poročila o tej velikanski naravni katastrofi ohranila med ljudstvom že stoletja.

Več kot sto let so trajala raziskovanja, ki pa so bila brez vsakega uspeha vse dole, da je bilo to staro skitsko mesto odkrito čisto slučajno. Neki potapljači, ki so l. 1923. na morskem dnu v Karantinskem zalivu, južno od Sebastopola, iskali neko potopljeno ladjo, so nepričakovano v globini 16 metrov zadeli na podrti zgradbo. Razume se, da je to poročilo v svetu učenjakov izzvalo veliko pozornost in ne dolgo potem je bila opremljena raziskovalna ekspedicija z dvajsetimi potapljači.

Pri raziskovanju potopljenega mesta so se oprijeli posebne metode. Še preden se je začelo pravo raziskavanje mesta, so morali napraviti celoten njegov načrt. V ta namen so razdelili morskno dno na kvadrate in na vsakega teh kvadratov je bil poslan čoln z enim potapljačem, ki se je pogreznil v globino in je onemu na čolnu s pomočjo telefona sporočal, kakšne vtise ima o svojem okolju. Pozneje so te skice in podatke spravili v enoten načrt. Posebno važne posamezne točke so bile s pomočjo žarometa slikane s podvodnim fotografskim aparatom. Sedaj so nesporno ugotovili, da je bil Herzonez 800 m dolg in okoli 400 metrov širok: bil je torej mesto, ki bi mu mi komaj dali to ime. Mestece je bilo obdano z močnim obzidjem, ki je imelo osemnajst do dvajset stolpov. Na sredini mesta se je nalajal tržni prostor. Razločiti moremo celo posamezne ceste, razvaline posodnih poslopj, skladišč, kopališč in templjev. Med drugim so dvignili tudi mnogo zlatih in srebrnih posod in denarja; oboje je seveda predstavljalo veliko zgodovinsko vrednost.

Raziskavanja v globini 300 metrov?

Tudi mesto Jamestown in neko drugo obmorsko mestece ob Jamajki sta se ob potresu leta 1860 pogreznila v morje. Neka ameriška družba je pred nedavnim poslala na obe mesti potapljače, ki so po natančnih raziskavanjih ugo-

tovali, da leži tam zlata in dragocenosti v vrednosti več milijonov. Vendar bo to reševalno delo združeno z velikimi stroški, ker bo najprej treba s stroji odstraniti ogromne količine peska. Mislijo, da jim bo to uspelo s pomočjo nedavno odkrite priprave, ki jo hočejo baš ob tej priliki preizkusiti. Gre za neke vrste črpalko, ki deluje na zračni pritisk. Iznajditelj John Williams je delal ta stroj dvajset let in zatrjuje, da ga je mogoče uporabljati tudi v globini do 300 metrov.

Če se bo to obneslo, bodo pozneje preiskali v Afriki in Aljaski ustja nekaterih rek, ki hranijo v sebi po mnenju strokovnjakov velike množine zlata. Pravijo da tok »zlatiske« rek nosi s seboj veliko zlata v rečna ustja, kjer se grmadi že stoletja in stoletja. Ker pa se nahaja to zlato v globini 1500 do 300 metrov, doslej niso mogli resno misliti na dvig teh zakladov. V krogih podmorskih strokovnjakov pripisujejo tej iznajdbi velik pomen.

Sploh se je v zadnjem času na polju raziskovanja morskega dna pojavilo mnogo novega. V Ameriki, nato v Angliji in slednjič v Italiji so se pojavili mnogi konstrukterji potapljaških aparatov, ki so s pomočjo močne reklame z večjim ali manjšim uspehom delali poizkuse in končno sklepali milijonske pogodbe za dvig teh zakladov. A kmalu je o tem vse utihnulo. Morje ne izpusti tako rado iz svoje ječe zakladov, ki so tam spravljani bodisi po nesreči ali po naravnih zakonih. Po mnenju strokovnjakov bo treba v bodoče skonstruirati potapljaške kroglice, ki se bodo gibale po morskem dnu s pomočjo gosenčaste verige kot kak tank.

»Avto morskga dnac in 10 kilometrov vožnje v globini.

Kakor je znano, se je Williamu Beebeju posrečilo potopiti se s svojo oklepno kroglo s težo 1000 kg v globino 923 metrov in sicer pri otočju Bermuda. Njegovi doživljaji so res nekaj svojevrstnega. Njegovim očem se je odprl neki čisto nov, do-

slej nepoznan svet. Beebe pa s tem nikakor ni zadovoljen. Doseči hoče še mnogo več globine, potovati hoče po morskem dnu in študirati podmorsko življenje. Tako je sedaj zasnoval novo, a gibljivo kroglo, ki leži na velikem, premikajočem se trokolesju. S tem »morskim avtom« (sam ga imenuje »Diphrobenoth«) hoče doseči globino 2000 metrov. Kot vlačilna vrvi služi kabel in tako je raziskovalec v stalni telefonični zvezi s parnikom, ki ga vlačijo po njegovih navodilih sem ter tja po morskem dnu.

Tudi profesor Piccard, ki se zadnji čas pridno posveča globokomorskemu raziskovanju, je skonstruiral tako oklepno kroglo, s katero se namerava potopiti celo do 10.000 metrov. Pri tem se je poslužil principa svojega stratosfernega balona. Globino 4000 metrov bo ta krogla, kakor izvaja profesor Piccard, dosegla razmeroma lahko in se bo po odmetu balasta s svojo močjo dvignila na površje. Da pa vzdrži večji vodni pritisk, mora biti krogla vsekakor težje dvigljiva in sicer za toliko, da s svojo lastno močjo ne more več splavati na površje. Zato mora biti opremljena z nadomestno pogonsko silo, z oljem ali s parafinom. Hitrost dviga kakor tudi potopa bo znašala 3600 metrov na uro.

Piccard jo je leta 1933. predložil »Belgijskemu narodnemu inštitutu za raziskavanje« in sicer dva modela. Inštitut je bil nato pripravljen financirati vse nadaljnje Piccardovo delo. Za izvedbo potapljanj je bilo določeno poletje l. 1939. Najprej so nameravali napraviti polzkusno potopitev v Zenevskem jezeru med Lozano in Veveyem in sicer 300 metrov globoko, nato pa v globini 6000 metrov zapadno od Kanarskih otokov. Ze leta 1940 so nameravali nadaljnje potopitve pri Portoriku v globini 8312 metrov in v Tihem oceanu v globini 9656 metrov. V ta namen mora biti krogla tako močno zgrajena, da vzdrži pritisk 1000 atmosfer. Toda kakšno korist bo končno imela za znanost ta desetkilometrsko vožnja v globino? (Dalje)

Droline novice

Koledar

Sreda, 20. novembra: Feliks Valoaski, spoznavalec; Eomund.
Četrtek, 21. novembra: Darovanje Marije Dev., Kolumban.

Novi grobovi

† Anton Pele. Dne 16. t. m. se je poslovil od svoje družine ter preselil v večnost gospod Anton Pele, posestnik, gostilničar ter lesni trgovec v Ribnici št. 34 v 63. letu svoje starosti. Pokojni je bil znan gospodarstvenik ter je živel za svojo družino ter ribniško dolino. V njegovi demokratični gostilni se sestajajo prav radi okoliščani ribniškega okraja. Tako je postal popularen daleč na okrog. Bil je župan ribniški, predsednik okrajnega šolskega sveta, dolgo let načelnik cestnega odbora. Vodil je glavno zalogo trafike 19 let ter bil cerkveni ključar. Pomagal je rad vsakemu, kdor ga je kaj poprosil. Bil je značajan ter diskreten. Oba sinova in obe hčerki so vzorno vzgojeni in preskrbljeni. Spremlja ga na zadnji poti obširna ribniška dolina ter mu tako izkazala poslednjo čast. Naj v miru počiva! Družini naše iskreno sožalje!

Osebnosti

= Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Lapanje Boris in Prochazka Jože, oba iz Ljubljane, in Zarnik Vladiboj iz Trnovega pri Ilirski Bistrici. Čestitamo!
= Na tehnični fakulteti zagrebške univerze je bil diplomiran 15. novembra za strojno inženirja Bratina Vojmir iz Šturij pri Ajdovščini. Ves čas študija je bil delaven član a. k. d. »Danice« v Zagrebu. Čestitamo.
= Na belgrijski univerzi sta bila promovirana za doktorja vsega zdravilstva g. Koch Danilo iz Ljubljane in g. Milan Kiru z Drenovega griča. Čestitamo!
= Diplomski izpit so v oktobru 1940 dovršili in prejeli fakultetno diplomato tile kandidatje in kandidatice: Benković Marijan (matematična skupina), Čuk Stefan (skupina za nar. jezik in književnost), Fašalek Janez (klasična skupina), Fric Franc (klasična skupina), Gregorin Dajka (romanska skupina), Grgić Hermína (biološka skupina), Ipavec Jera (romanska skupina), Jetafak Matilda (pedagoška skupina), Kolenko Stefan (biološka skupina), Košmerl Drago (pedagoška skupina), Kličan Ernest (matematična skupina), Kolarič Franc (geografska skupina), Pešl Rudolf (pedagoška skupina), Pipan Anton (skupina za nar. jezik in književnost), Potisek Vera (geografska skupina), Poznik Ana (romanska skupina), Schweiger Viktor (pedagoška skupina), Šafar Franc (skupina za nar. jezik in književnost), Šerko med. dr. Alfred (fizično-geografska skupina), Udovič Jožef (skupina za nar. jezik in književnost), Valentič Vlasta (romanska skupina), Zmavc Stanislava (matematična skupina).

— Na vseh državnih poštah potniških avtomobilskih progah poteka potniški promet, ki je bil z 21. oktobrom delno omejen, zopet v normalnem obsegu po objavljenem voznom redu. Le na progi Šmartno ob Paki—Gornji grad izostane še nadalje zveza: Mozirje odh. 12.10. Šmartno ob Paki prih. 12.27 s povratkom, Šmartno ob Paki odh. 13.20, Mozirje prih. 13.37 ter zveza ob nedeljah in praznikih Gornji grad odh. 15.10, Šmartno ob Paki 16.25 (po Zadrebški dolini) s povratkom Šmartno ob Paki odh. 16.50, Ljubno odh. 17.53 in Gornji grad prih. 18.20 (po Savinjski dolini). Zato pa je ob nedeljah in praznikih zveza Gornji grad odh. 16.10, Radmirje prih. 16.31, s povratkom iz Radmirja odh. 16.48, Gornji grad prih. 17.13. S to zvezo imajo potniki v Radmirju ob 16.43 priključek na avtobus iz Solčave v Šmartno ob Paki.

Proti nevarnosti

okuženja po ustni
plini jemljite
okusne

— Osnovni tečaj za strojnike in kurjače priredi Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev. Vabimo vse strojnike in kurjače, da se tega tečaja, ki se bo najbrž začel v začetku decembra, polnoštevilno udeležijo. Informacije in vpis pri Zvezi, Ljubljana, Čopova ul. 1-II vhod.

Sardelno pasto »NEPTUN«

eksportira v razne države Evrope
in Amerike
»NEPTUN« d. d. — Split
največje domače tovarne sardin

— Brezposelni inženirji in taki, ki iščejo novih službenih mest, se vabijo, da nujno javijo Društvu inženirjev v Ljubljani svoj točen naslov s podatki o stroki in praksi v svrhu evidence in posredovanja.

Podaljšanje medicinskega študija na šest let? Na zagrebški medicinski fakulteti pripravljajo uredbo, po kateri bi se podaljšal medicinski študij na šest let. Namesto straznega

Danes ob 21. uri v dvorani kina SLOGE poslednji humoristični nastop

poslovični večer s popolnoma novim sporedom! zagrebških „Grabancijašev“

uglednih članov zagrebškega narod. gledališča! Dubajič, Paljetak, Altrč, Lavrenčič, Dalmašova in Varadinška. — Ne zamudite te edinstvene prireditve, pri kateri se boste nasmejali do solz. — Vstopnice v predprodaji pri blagajni kina Sloga od 10. ure dalje.

Odlični češki film

Skušnja

† Golobu Alojziju v spomin!

Ali je res Golobov Lojze s Polie pri Naklem umrl? Kje si zvedel? Saj vsi o tem govorijo, domala vsa Gorenjska! A vendar ne verjamem, dokler ne vidim. Tak korenjak, pa bi kar tako na hitro odšel! Dragi Lojze! Mnogi so me tako vpraševali, a vsi so odkimali z glavami: ni mogoče! Izpolnil si 35 let in si dozor. V polnem zagonu, polnega načrtov in upov, mladega in vedno vselega te je zadel zločinski roka in ti vzel življenje. Mnogo prijateljev si imel in znancev nešteto; od nekdanjih sošolcev, preko trgovskih tovarišev in tam v vojaških krogih imaš mnogo prijateljev; celo na Primorskem imaš znance. Bil si pravi sin zavednih slovenskih staršev, rojen v mnogostevilni družini, saj je tvoja mama dala življenje 16 otrokom. Tako si se že od mladosti učil skromnosti in delavnosti in tega si se vedno držal. Povsod si bil priljubljen, posebno zaradi delavnosti in vselega značaja: to je dokazala množica tistih, ki smo te kropili sredi cvetja na mrtvaškem odru. Koliko žalujejo za teboj posebno v vojaških vrstah, tisti, ki si jim bil kot rezervni poročnik odločen, a blag predstojnik! Bil si kot ustvarjen za vojaka: močan po postavi, energičen v nastopu, strog in ljubezniv obenem, narodno in državno visoko zaveden. Povsod si branil čast naroda in države. Ponosen si bil, da si članik naše hrabre vojske in še v smrti si branil svojo vojaško čast. Takih fantov potrebuje domovina, posebno v današnjih resnih časih.

A četudi vojak po značaju, nisi zanemaril svojih verskih dolžnosti. Kakor si povsod branil narod in čast države, tako ti ni bila vera nič manj draga. Zaveden vojak, a tudi zaveden vernik, ki se tudi kot vojak nisi sramoval moliti. Bog naj ti bo za vse obilen plačnik!

Dragi Lojze! Teden dni je, odkar smo te spremlili na naklansko pokopališče. Tiho si hotel oditi, a celo sonce se je hotelo posloviti od tebe in prijazen jesenski dan nas je mnogo privabil na tvojo zadnjo pot, tako da nam bo spomin na tebe tem svetlejši. Bog ti daj večni pokoj!

— Velika novost! Za praznik Brezmadežne izide velika stenska slika brezjanske Marije, ki si jo naj preskrbi vsaka slovenska družina! Sane 40 din. Dobite jo pri g. župniku.

je s svojo zgodbo o neomajni ljubezni in zvestobi težko preizkušene dekleta vzbudil splošno zanimanje občinstva. Zato ne zamudite priložnosti, da si ga ogledate, dokler je še na sporedu! Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kino Union 22-21

leta po promociji, bi dijaki poprej še šesto leto prakticirali na klinikah in v bolnišnicah in šele po tej praksi doktorirali. Istovestno pripravljajo tudi načrt, po katerem bi se število katedrov zmanjšalo, odnosno bi se sorodne učne panoge združile, da se prepreči preobremenjenost dijakov in pa prevelika razdeljenost študija.

— Dekliški zavod v Soboti. Zaradi popolne gimnazije v Soboti je dotok ženskega naraščanja iz leta v leto večji. Pomanjkanje primernih stanovanj je sprožilo predlog o gradnji dekliškega zavoda, v katerem bi dobil ženski srednješolski naraščaj čim boljše oskrbo in vzgojo. Občinski odbor je v načelu sprejel sklep o najetju posojila za zgradbo zavoda, ki bi ga potem oddal v najem proti letnemu odplačilu. Stavba bi ostala last občine do popolnega izplačila, nato pa bi se prepisala na najemnika. Za predlog o zgradbi dekliškega doma, ki sta ga predvsem zagovarjala župan g. Hartner in ravnatelj gimnazije g. inž. Zobeč, je pokazal soboški obč. odbor mnogo zanimanja. Upravičeno upamo, da bo stvar uspeša.

Danes premiera! Begunec iz Alcatraza

Ogorčene borbe pomorščakov z roparskimi gangsterji, ki se polaste broda. Danes samo ob 16. in 19. uri

— Priročnik »Slava Slomšku« dobite za 16 din v vseh knjigarnah!

— Sobosko okrajno sodišče potrebuje jetnišnice. Velika ovira nemotenemu delovanju okrajnega sodišča v Soboti je pomanjkanje prostorov za jetnišnice. Zdar morajo nevarnejše jetnike voditi v mariborske zapore, od tam pa spet na razpravo v Soboti. Tako je bilo tudi zadnjič z razpravo o dvojnem umoru v Štrigovi, zaradi katerega je bil Karl Mahovec obsojen v smrt na vešalih. Vprašanje zaporov so hoteli najprej rešiti na ta način, da bi preuredili in povečali prostore sedanje jetnišnice pri okrajnem sodišču. Občina pa je mnenja, da bi bil to investiran denar na tujem svetu, zato naj bi rajši zgradila novo jetnišnico blizu nove osnovne šole. Stroški gradnje prve etape jetnišnice bi znašali nad en milijon.

Za kritje bi uporabili izkupidek pri prodanih parcelah.

— Zeparji v Lukovici. Lukežev sejem je bil letos v Lukovici zelo živahen. Bilo je dosti prodajalcev in kupev, med katere so se pomešali tudi zeparji in izpraznili par žepov. Stari ženici, ki je na sejmu prodala pujska za 160 din, da bi si kupila čevlje, je tat vzel ves denar in je reva ostala brez čevljev. Nekemu kmečkemu gospodarju pa je žepar sunil iz hlačnega žepa listnico s 1200 dinarji. Zeparjev seveda niso izsledili.

— Nezaželenega gosta je dobil zvečer v hišo posestnik Frane Kovač iz Malih Dolencev v Prekmurju. Pri večerji je ga služkinja opomnila, da je slika v hiši čuden šum. Gospodar je šel pogledat v sobo, pri vratih pa ga je zagrabil neznan nepoklicani gost in ga vrgel na vreče v kotu sohe, nato pa jadrno pobegnil skozi večna vrata. Služkinja, ki je prišla iz kuhinje z lučjo, je v bežečem spoznala nekega fanta iz sosednje vasi, ki je bil zaradi nekega delikta pred kratkim obsojen na 4 mesece zapora.

Po državi

* Hitro naraščanje Save pri Zagrebu. Preteklo soboto in nedeljo so imeli v Zagrebu lepo vreme, v Sloveniji pa je hudo deževalo. Sava in vsi njeni pritoki so močno narasli in v nedeljo je bila Sava v Zagrebu že 315 cm nad normalo. Popoldne je Sava začela upadati in je v ponedeljek zjutraj kazal vodoměr 226 cm nad normalo. Ker je pa v noči od nedelje na ponedeljek po mnogih krajih Slovenije spet hudo deževalo, so reke začele vnovič naraščati. Savinja bruha pri Zidanem mostu ogromne mase vode v Savo, ki je tudi sama hudo narasla. In tako je v ponedeljek popoldne pri Zagrebu Sava spet dosegla svoje nedeljsko najvišje stanje (315 cm). V torek zjutraj je kazal vodoměr pri Zagrebu štiri metre nad normalo. Čez dan pa je Sava začela hitro upadati.

* Deček utonil v Savi. Nedaleč od Sv. Klare v Zagrebu se je pripetila smrtna nesreča. Sava je tam poplavalja precej ozemlja. Desetletni deček Ivan Ceković se je vozil po vodi v navadnem lesenem koritu, ki se je prevrnilo in deček je padel v vodo. Ker ni znal plavati, je utonil. Truplo nesrečnega dečka sta potegnili iz vode dva člana društva savskih čuvajev.

* Premestitev evangelijskega škofovskega sedeža iz Zagreba v Vojvodino? Te dni je zboroval v Novem Sadu seniorat nemške evangelijske cerkve v Jugoslaviji. Kakor poročajo, so razpravljali tudi o vprašanju sedeža evangelijske škofije v Jugoslaviji. Razprava o tem vprašanju, ki je bilo že prej večkrat načeto, je pokazala, da sedanji sedež evangelijske škofije v Zagrebu, kjer je le malo evan. gelicánov, manj odgovarja kakor pa Vojvodina, kjer je veliko več evangeličanov. Seniorat je sklenil sklicati konvent evangelijske cerkve v Jugoslaviji, ki bo odločal o tem vprašanju in statusu cerkve primerno izpremenil. Kot bodoči sedež škofije pride v poštev neki kraj v severnem delu donavske banovine.

* Zakaj v Novem Sadu primanjkuje pšenice. V Novem Sadu je veliko pomanjkanje pšenice in moke. Župan novosaške občine Petrović je obiskal ravnatelja »Prizadac« dr. Totha, kateremu je razložil stanje v Novem Sadu. Izjavil je, da bodo peki prisiljeni ustaviti peko, ker v Novem Sadu ni niti pšenice niti moke. Dr. Toth je izjavil županu, da je višek odkupa pšenice določen za pasivne kraje in da se je preskrba aktivnih krajev s pšenico in moko morala oagoditi, dokler ne bodo krite potrebe pasivnih krajev, ker sodijo, da je v aktivnih krajih dovolj pšenice. Dr. Toth je priporočil županu, naj izda najodločnejše ukrepe proti tistim, ki špekulirajo s pšenico in moko.

* V Zagrebu bodo zgradili karmeličanski samostan. Etni samostan karmeličanskega reda v Jugoslaviji je v Somboru. Ta je sklenil, da bo zgradil tudi v Zagrebu karmeličanski samostan, ki bi deloval na področju banovine Hrvatske. V ta namen so od prebende sv. Križa pri župni cerkvi sv. Marka v Zagrebu kupljene štiri parcele, na katerih bodo v kratkem začeli graditi samostan. Na svetu je okrog 150 karmeličanskih samostanov, v Jugoslaviji pa je samo eden. Glavni sedež karmeličanskega reda je v Rimu. Predstojnik karmeličanskega reda v Jugoslaviji je o. Gerardo iz Subotice. V Somboru je šest očetov karmeličanov, ki so vsi Hrvatje, Bunjevci ali Šokci.

* 15 letnica varaždinskega muzeja. Preteklo nedeljo so v starem gradu v Varaždinu proslavili petnajstletnico varaždinskega muzeja. Ob tej priložnosti je bil odprt nov muzejski oddelek, ki je posvečen spominu dveh velikih Hrvatov, Kukuljevića in Jaksčića. V renesančni dvorani je imel predsednik muzejskega društva Krešimir Filić na udeležence lep nagovor, v katerem je poudaril važnost te kulturne ustanove. V kapeli sv. Lovrenca pa je bila zahvalna služba božja.

* Dobrota je sirota. V Drvarju je v neki kavarni mizar Jovan Bosnić z nožem zaklal industrijca Milana Mandića. Mandić je nedav-

Pustolovski film iz pomorskega življenja dveh nepomirljivih nasprotnikov, nevarnih tekmecev v ljubezni, vernih drugov v službi

Ob 21. uri drugo in poslednje gostovanje zagrebških „Grabancijašev“!

Ljubljana, 20. novembra

Gledališče

Drama: Sreda, 20. nov.: »Lepa Vida«. Red A. Četrtek, 21. nov.: »Romeo in Julija«. Red Četrtek. — Petek, 22. nov.: »Mali lard«. Mladinska predstava. Premiera. Izven. — Sobota, 23. nov.: »Lepa Vida«. Izven.
Opera: Sreda, 20. nov.: »Carmen«. Red Sreda. — Četrtek, 21. nov.: »Figarova svatba«. Red A. — Petek, 22. nov.: »Zaprto«. — Sobota, 23. nov.: »Carmen«. Izven. — Nedelja, 24. nov.: »Graf Luksemburški«. Izven. Globoko zniž. cene. — Ob 20: Baletni veteri. Izven. Globoko znižane cene.

Radio Ljubljana

Sreda, 20. novembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Vesele orkestralne točke (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Odmevi in napavi iz Španije (plošče) — 14 Poročila — 18 A. Adamič: Anton Martin Slomšek, življenjepisna igra. (Člani radijske igr. družine) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeo predavanje (g. Vilko Ukmar). V II. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23.

Drugi programi

Sreda, 20. novembra: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Nar. pesmi — Beromünster: 19.45 Gledališki prenos — Bratislava: 21 Večerni konc. — Budimpešta: 19.20 Pisan večer — Praga: 18.05 Operni zbori — Sofija: 21 Mozartov večer — Sotens: 20.35 Simf. konc. — Stockholm: 21.05 Čajkovskega V. simfonija.
Belgrijska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Franciškanska prosveta ponovi v soboto 23. novembra ob 8 zvečer v franciškanski dvorani Goldonijev »Gostilničarko«, ki je žela ob prvi uprizoritvi velik uspeh in se je tudi kritika o njej pohvalno izrazila. Predprodaja vstopnic od četrta dalje v trgovini Šiligoj in v soboto od 6 dalje pri dnevnih blagajni. Cene običajne.

Predavanja

O mehaniki potresne sile pri zgradbah bo predaval g. inž. Stanko Dimnik v okviru Društva inženirjev v Ljubljani v društveni predavalnici v poslopju »Zvezda« v petek, 22. novembra 1940 ob 20. Vabimo člane in po njih vpeljane goste na to zanimivo predavanje, ki ga bodo pojasnjevali sklopične slike.

Ljudska univerza v Ljubljani. V naši predavalnici (mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg) bo predaval drevi ob 20 g. lektor dr. Nikolaj Preobraženski: Ob tridesetletnici Tolstojev smrti.

Sentpeterska prosveta. Drevi ob 8 predavanje nadzornika Erjavca: Naši gospodarski problemi.

Prosvetno društvo Trnovo. Drevi ob 20 na IV. prosvetnem večeru imel sklopično predavanje g. inšp. Silvo Kranjc, pod naslovom: »Križem po Bolgariji«.

Naše dijaštvo

Akademski kongresalcja pri oo. frančiškanih ima drevi ob osmih svoj redni sestanek v frančiškanski kapeli. Vsi akademiki prisrčno vabljani.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska 43; in mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4.

Poizvedovanja

Na Babnikovem dvorišču na Selu št. 7 se je našla dne 18. t. m. manjša vsota denarja. Dobi se istotam.

Pri selitvi iz Šiške v Rožno dolino je bil izgubljen kovčeg knjig, slovarjev. Prosim poštenega najditelja, da vrne proti dobri nagradi na Primar, Rožna dolina c. V. št. 29.

* Nove aretacije zaradi umora družine Poljokan v Banja luki. Mesec dni je že preteklo, kar je bila v Banjaluki umorjena družina Poljokan. Vsa dovedanja preiskava je ostala brez uspeha. Te dni pa se je policiji posrečilo aretirati tri osebe, ki so zelo sumljive, da so zagrešile umor, čeprav trdovratno taje. Upajo, da bo ta skrivnostni umor v najkrajšem času pojasnjen. Preiskavo vodi namestnik policijskega upravnika, Stajič.

Radeče pri Zid. mostu

Šele včeraj smo obširno poročali o splavarski nesreči, katere žrtev bi kmalu bila splavarja Sotlar Henrik in nKavs Karel, a danes lahko poročamo že o drugi nezgodi, ki je doletela naše vrie splavarje v tako kratkem presledku. Radi prikladnega pristajanja so bile Radeče že od

GAIL PATRICK — LLOYD NOLAN — ROBERT PRESTON

Režija: Robert Florey, za film napisal: Irving Reis

KINO SLOGA, tel. 27-30

Ob 21. uri drugo in poslednje gostovanje zagrebških „Grabancijašev“!

Kino Matka
telefon 22-41

Predstave ob 16, 19 in 21

Danes premijera izborne Paramountove moderne komedije. — Družabna veseloigra velikega stila!

Polnoč

Lepe žene, sijajne toalete, temperamentna glasba! — Razkošje!

NOV PLES — LA KONGA!

V glavnih vlogah ameriški zvezdniki:

Claudette Colbert — Don Ameche — John Barrymore

ALI STE ZE PLAČALI NAROČNINO?

splavu, katerega je močno narasla Sava — dosegla je 4.65 m nad normalo — odnesla s svojim tokom. Na utrganem splavu je bil še splavar, kateremu se je vendar posrečilo, da je par sto metrov niže — pod Marjinih dvorom — »prihupljal« blizu brega, kjer je s pomočjo drugih splavarjev splav srečno zaustavil in ga tako očeval usode njegovega »lesnega druga« iz prejšnjega dne. To je zopet en dokaz, kako nevarna je narasla voda splavarjem. — Mestna občina razglasa, da bo dne 3. decembra dopoldne pregled vseh vprežnih konj in konjske opreme. Pregled bo izvršila vojaška komisija iz celjskega vojnege okrožja.

LJUBLJANA

Andrej Koželj — 60 letnik

Te dni je obhajal v krogu svoje družine 60 letnico svojega življenja priljubljeni predsednik prosvete na Konečnem g. Andrej Koželj, železniški uradnik v pokroju. Kdo na Konečnem g. ne pozna našega slavljence? Ko ga vidimo, kako se z mladeniško čilostjo vozi na svojem priljubljenem kolesu, se nam zdi nemogoče, da bi imel že šest križev na hrbtni, pa bo že res tako, ker nam rojstna knjiga komenske fare pove, da se je naš slavljencec rodil v Komendi dne 17. novembra 1880.

Sestdeset let ima za seboj, leta borbe in trpljenja, ki so ga pa izkristalizirala v moza nezlomljive volje, v bora za katoliško stvar in načela. Ni se uklonil, ko so ga zapostavljali v službi zaradi narodne zavednosti in strogo verskega prepričanja. Ostal je trden, prava gorenjska grča. Ko slavi g. Andrej Koželj svoj življenjski jubilej in obenem 30-letnico srečnega zakona s svojo soprogo gospo Elzo v krogu svoje, v pravem krščanskem duhu vzgojene družine, se pridružujemo čestitkam velikega števila njegovih prijateljev in tistih, ki jim je storil toliko dobrega, ter prosimo Boga, da bi ohranil našega jubilanta zdravega in čilega še prav mnogo let.

ZFO

Lanska I. mladinska akademija v unionski dvorani je pokazala, kako vestno se pripravljala naraščaj fantovskih odsekov na svoje prireditve. Na letošnji II. zvezni mladinski akademiji bomo videli simbolični prikaz »Iz naše zgodovine«, ker bo tvorilo uvod v letošnje prireditveno leto, ki je vse posvečeno nastopu vladanja Nj. Vel. kralja Petra II. — Ker so reprezentativne akademije ZFO vedno deležne najlepšega občisa, opozarjamo, da so vstopnice že v predprodaji v pisarni ZFO na Miklošičevi cesti 7/I.

FRANZ JOSEF GRENCICA

I V Slomškovo proslavo nas bo uvel odločilni prihodnji večer, ki bo 22. t. m. ob 8 zvečer v Franciskanski dvorani. Na sporedu je recitacija malčkov: A. M. Slomšek: »Pričen otroka, nato sledijo slovenske pesmice, ki jih zapoje tercet sester Finkovih. Kot tretja točka sledi predavanje prof. dr. Brumma Vinka: Ob 140-letnici škofa Martina Slomška. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi in v trgovini Špilgoj.

I Jubilejna umetniška razstava Ipolita Majkovskega v Galeriji Obesnel bo odprta samo še do 1. decembra. Kdor se količkaj še zanima za resnično umetnost, naj si jo ogleda. Tu ne bo našel surrealizmov, impresionizmov in drugih izumov, s kakršnimi se ponašajo moderni umetniki. Videl bo naravo, kakršna je v resnici. Vstopnine ni.

I Mineraloški inštitut lepo napreduje. Mineraloški inštitut so začeli graditi letošnjo jesen in so kar dobro pohiteli. Izkopu samega je bilo precej, čeprav stavba ni globoko v zemlji, saj so celo vsa kletna okna nad cesto. Betoniranje temeljev je šlo hitro izpod rok in so sedaj v glavnem že zgrajeni vsi kletni zidovi v vseh traktih. V traktu ob Aškerčevi cesti pa so te dni začeli že pripravljati vse potrebno za betoniranje stropne plošče nad kletmi in če ne bo nagajalo vreme, bo plošča še ta teden zabetonirana. S tem bo vsa zgradba popolnoma iz tal in bo nadaljnje delo šlo hitro izpod rok. Ker bo stavba zgrajena v tako imenovanem skeletnem sistemu, lahko pričakujemo, da bomo še letos obhajali likof.

I Graditev postajališča pred glavnim kolodvorom. Veliko tramvajsko postajališče pred glavnim kolodvorom je dobilo zadnje čase že lično zunanost. Sedaj imajo še posla v glavnem pod zemljo. Kakor vse kaže, bo postajališče lahko kmalu nudilo stroho potnikom, ki bodo čakali na tramvajsko zvezo.

I Namesto cvetja na grob blagopokojnega g. Engelberta Franchetti-ja so darovali družine: Kohn, Ivanovski in Zalesjak znesek 150 din Vinčenjavi konferenci za župnijo M. O. v Ljubljani, za obdaritev siromašnih družin. Bog plačaj!

I Izpremembe v upravnem odboru prostovoljne gasilske čete Ljubljana-Bežigrad. Prejšnji te-

den je na soglasni predlog članstva bil kooptiran v upravni odbor bežigradske prostovoljne gasilske čete na mesto odstopivšega dosedanjega poveljnika g. Šlehteta, znana gasilski delavec kap. v p. g. Toš Franjo, odvetniški koncipient, ki se je te dni iz Celja preselil k nam. Predsednik te čete starešina gasilske zajednice dravske banovine g. dr. Kodre je sedaj dobil za sodelavca tako odličnega poveljnika, kar bo gotovo gasilski četi v korist.

I Izigravanje protidraginskih predpisov. Urad za kontrolo cen pri ministrstvu trgovine je prejel prijave o izigravanju predpisov o kontroli cen po veletrgovcih oziroma producentih. Dogajajo se namreč primeri, da veletrgovci ali producenti, ki jih izstavljajo detaljisti, ne vpisujejo celih količin prodanega blaga nego le del, zahtevajo pa, da jim ga detaljist plača po istih cenah, nadalje pa tudi, da v mnogih primerih pošiljajo blago slabše kvalitete nego je bilo naročeno, zahtevajo pa zanj plačilo po višjih cenah, t. j. po cenah za boljše kvaliteto. Zaradi takega protizakonitega ravnanja opozarjamo vse prizadete ponovno na to, da vedno predpise uredbe o pobijanju draginje in uredbe o kontroli cen, zlasti pa na občutne kazni, ki jih navedene uredbe predvidevajo za take kršitve. Maloprodajalci so pa pozvani, da vse podobne primere prijavijo pristojni policijski ali upravnim oblastvom, ker je to predvsem v njihovem interesu in jim tudi sicer gre pravica do nagrade 10 do 20% denarne kazni po čl. 2 uredbe o nadzorovanju izvrševanja uredbe o pobijanju draginje Sl. l. 222 kos 40 z dne 18. majnika 1940.

II. mladinska akademija ZFO in ZDK

30. novembra v »Unionu«

Predprodaja vstopnic v pisarni ZFO
Miklošičeva cesta 7-I.

I Zaradi sekane in prodajanja božičnih drevesc je kr. baneka uprava že 14. novembra 1932. izdala posebno naredbo z naslednjimi glavnimi določili: Kdor prodaja in prevaža božična drevesca, mora dokazati njihov izvor s potrdilom županstva one občine, v katere območju so bila drevesca posekana, to potrdilo, kolkovano z din 20.—, ki ga izda županstvo po predpisnem vzorcu in iz katerega

MARIBOR

Priprave za otvoritev mariborskega muzeja

Maribor, 19. nov.

O mariborskem gradu in muzeju, katerega je ravno »Slovenec« s svojimi poročili med mariborskim občinstvom močno populariziral, se zadnje čase malo sliši. To pa še ne pomeni, da bi bil nastal kakšen zastoj v preureditvenih delih in pripravah za ureditev muzeja. Nasprotno, preureditve v gradu so že tako napredovale, da se bližajo zaključku, priprave za ureditev muzeja pa se nahajajo v zaključnem stadiju, v katerem je delo najtežje, zato pa tudi najmanj vidno. Urejujejo se vse tiste podrobnosti, ki so za celoto nujno potrebne. Vsa ta dela pa so že tako daleč napredovala, da se je že lahko določil datum otvoritve mariborskega muzeja.

V soglasju z mestno občino mariborsko in častnimi člani mariborskega muzejskega društva sta določila odbora Muzejskega društva in Zgodovinskega društva, da se izvrši otvoritev novega mariborskega muzeja v dnevi 24. in 25. maja 1941. Za potrebne predpriprave se je izvolil iz predsedstev obeh društev pripravljalni odbor, katerega sestavljajo predsednik dr. Leopold Poljanec, podpredsednik dr. Josip Tomlinšek, tajnik prof. Jože Košar, blaginjak upravnik Niko Vrabl ter odborniki kanonik dr. Alojzij Ostre, ravnatelj Janko Glaser, inž. Egon Baumgartner in arhivar Franjo Baš.

Otvoritev muzeja bo združena s tretjim zborovanjem slovenskih zgodovinarjev. V soboto, dne 24. maja, dopoldne se bo zborovanje začelo v Studijski knjižnici, kjer bo ravnatelj Glaser tudi poročal o Studijski knjižnici kot viru za zgodovinarja. Popoldne se bo zborovanje nadaljevalo v muzeju, kjer bo vzporeden referat o mariborskem muzeju in arhivu kot viru za zgodovinarja, nato pa predavanje o krajevni zgodovini v srednji šoli. Zvečer bo pa predavanje za širšo javnost o zgodovini in razvoju mariborskega muzeja. V nedeljo 25. maja dopoldne bo spomeniški konservator poročal o zgodovini in estetskem vrednotenju mariborskega gradu, nakar bo župan dr. Juvan novi muzej predal javnosti. Popoldne bo pod vodstvom vseučiliškega profesorja in društvenega častnega člana dr. Fr. Steteta izlet k Sv. Trem kraljem v Slov. gorah, kjer si udeleženci ogledajo najlepši umestnostno zgodovinski spomenik Slovenskih gor.

Prireditve kot celota zasleduje namen seznaniti tako naše strokovne kroge kakor najširšo javnost z znanstvenimi ustanovami Maribora, ki so v svoji današnji obliki vseskozi delo jugoslovanske dobe. Zaradi tega smo smatrali kot umestno, da že sedaj opozorimo slovensko javnost na te važne kulturne dogodke.

mora biti poleg imena lastnika razvidno tudi natančno število posekanih drevesc, prav tako pa tudi, do kdaj velja potrdilo za izvoz in kraj, kamor so drevesca namenjena, mora imeti oseba, ki prevaža božična drevesca, vedno pri sebi pri prevozu ali prodaji ter ga mora pokazati med drugim tudi na zahtevo mestnih trošarinskih organov. Božična drevesca, ki se prodajajo ali prevažajo brez tega predpisane potrdila, bodo zaplenjena, proti lastnikom in prevoznikom pa uvedeno kazensko postopanje. Ljubljansko mestno poglavarstvo je svojim trošarinskim in tržnim organom naročilo strogo nadzorovanje uvoza ter prodaje božičnih drevesc, kar naj prodajalci in prevozniki upoštevajo, da ne bo zaplenb in kazni.

I Polnoč v Kinu Matci je ameriška komedija z dobro znanimi igralci: Claudette Colbert, Don Ameche in John Barrymore. Vsa zgodba se razpleta v družinskem okvirju visoke družbe in nudi dovolj duhovitih domislekov. Pri vsej obilici neverjetnih primerov in smole, končno le zmaga vztrajna ljubezen skromnega šoferja... Film je prepleten z glasbo in petjem.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Kolesarski tatovi hitijo. Kljub slabemu vremenu, ki je marsikatero kolesarja prisililo, da je poslal svoje kolo na zimsko spanje, je v Ljubljani še vedno mnogo takih, ki že zaradi pobilke ne morejo shajati brez kolesa. Ti so prisiljeni, da se tudi v najslabšem vremenu vozijo s kolesi. Prav ti pa so večkrat tudi žrtve kolesarskih tatov, ki prav pred zimsko zelo hitijo. Zadnje dni je ljubljanska policija prejela veliko število prijav o ukradenih kolesih. Vsega skupaj je bilo ukradenih v zadnjem tednu 14 koles, ki so bila skupaj vredna 11.500 din. Večinoma so kolesarski tatovi po stari navadi izmikali kolesa izpred gostiln in z dvorišč. Zanimivo je, da je med ukradenimi tudi eno žensko kolo.

I Kaj vse krađejo. Zadnje čase se hudo ponavljajo tatvine perila in obleke. Tako je bilo Likovniku Franku v Frankopanski ulici ukradenega s podstrešja precej perila, ruhe, odeje in drugo v skupni vrednosti 650 din. Par moških kvedrovcev pa je odnesel neznan tat s podstrešja na Celovski cesti 79. — 300 din je bil vreden ročni voziček, ki ga je nekdo odpeljal ponoči iz hleva Učakarja Ivana na Sv. Jerneja cesti. — Kokošjo pečenko pa si je privoščil tat, ki je na Jurčkovi poti odnesel Josipu Kramarju 3 kokoši.

m Za proslavo 140-letnice rojstva Slomška — v ponedeljek zvečer v stolnici — kupite vstopnice v predprodaji Cirilova, Aleksandrova cesta 6.

m Visoka Drava. Zaradi neprestanih nalivov je tudi Drava silno narasla. Skozi Maribor vali umazane svoje valove skoraj 4 metre nad normalnim stanjem. Nekateri predele ob svojem spodnjem toku proti Ptujju je voda zalila. Prinaša pa velike količine lesa, desk in celo izravnane dreve — znak, da so bili nalivi v Dravski dolini in v zgornjem toku reke jako hudi.

m Danes bodo preizkušali nove sirene. Začetni urad mestnega poglavarstva obvešča, da se bodo vršili danes dopoldne med 10.30 in 12 poizkusi z novo nabavljenimi sireni, ki bodo nameščene na banovinskih hišnih hišnicah, na novi palači nabavljajne zadruge železničarjev v Čatovski ulici ter na ljudski šoli na Ruški cesti.

m Kongregacija za gospe ima jutri ob 4 popoldne sestanek.

m Prosvetno društvo sv. Magdalene priredi v nedeljo, 24. t. m. ob 11 dopoldne treznostno predavanje in društvenih prostorih.

m Smrtna kosa. V Mariboru je umrl dolgoletni obratovodja tekstilne tovarne Doctor in drug g. Vane Vlastimil. Skoraj celih 20 let je vestno izvrševal svojo službo v tukajšnji tovarni, prej pa je bil zaposlen v istem svojstvu pri istem podjetju na Češkem. Bil je mož dobričina, vseskozi spoštovan od svojih predpostavljajenih kakor tudi od tovarišev in delavcev. Naj mu bo zemljica lahka, preostali nam še globoko sožalje.

m Nenadna, skrivnostna smrt. V ponedeljek zvečer je prišla na obisk k trgovcu Crepinku na Zrinjskega trgu 55 letna zasebnica Zeni Stiebler, ki stanuje v Kolodvorski ulici 3. Bila je dobro razpoložena, pri trgovcu je večerjala, po večerji pa je sedela v kuhinji, kadila cigarete ter se veselo udeleževala razgovora. Naenkrat pa je šinila kvšku vsa blede in prestrašena, iz ust se ji je udrl curek krvi in že se sseseda ter obležala ne gibno na tleh. Trgovec je naglo poklical zdravnika, ki pa je zamogel ugotoviti samo smrt; izjavil pa je, da mu je vzrok smrti nejasen. Truplo pokopajo, ki je živel v Mariboru čisto sama, ker so vsi njeni sorodniki v Nemčiji, so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežju. Državno tožilstvo je odredilo obdukcijo.

m Vsako odlaganje zemlje, smeti in odpadkov na desnem bregu Drave nasproti državni III. deški ljudski šoli v Mariboru na Ruški cesti je odsej prepovedano.

m Nevarni prijatelji tujih dobrot. Upravitelju šole v Radvanju pri Mariboru so nepoznani tatovi že šestkrat izpraznili kurnik. Sedaj pa je g. upravitelj svoj kurnik zavaroval z večjim številom ključavnic ter jih zvezel z alarmno napravo v stanovanju. V noči na nedeljo je začel alarmni zvonec okrog pol dveh naenkrat zvoniti. Upravitelj sin in služkinja sta šla pogledat ter sta presenetila tatu, ki je širil okrog ključavnice. Tat je pobegnil, ko ga je pa hotela korajžna služkinja zgrabiti, jo je udaril s palico po glavi, da se je sseseda. Pustil je pri kurniku, na katerem je odstranil že šest ključavnic, vrečo, v katero bi bil pospravil purana in več kur, ki so bile zaprte v kurniku. Poleg omenjene tatvine pa se je dogodilo zadnje čase v Radvanju cela vrsta sličnih ne-poštenih dejanj. Med drugim so tatovi vodili orožniške postaje narednika g. Tkaličtu ukradli njegovega psa in mačka.

m Sodobne obmejne zgodbe. Copak Marija v Aleksandrovi cesti na Pobrežju je prijavila, da ji je 19 letni urarski pomočnik Franc Dobnikar že 3. novembra odpeljal njeno 16 letno hčerko, s katero je pobegnil čez mejo v Nemčijo ter se združe z njo baje v Gradcu. Mati je zaprosila naše oblasti, da v Nemčiji intervenirajo, da se ji hčerka vrne domov. — Tovarniška delavca brata Josip in Alojz Bruncič sta zaprosila oblasti za pomoč, ker že dva dni iščeta brata Karla, ki je bil zaposlen v neki tukajšnji tekstilni tovarni, pa je službo naenkrat odpovedal, ker je mislil pobegniti čez mejo. Bruncič sta potem tezenski orožniki zajeli v Stražunskem gozdu. Priznal je svoje namere ter izjavil, da ga je nagovarjala neka Baumanova, naj pusti delo pri nas ter odide v sosesčino. Poiskali so to Baumanovo, pa je nazadnje priznala, da je spravila že celo družbo takih lahkomišelnih kandidatov skupaj, ki so vsi pustili pri nas zaslužek ter imeli namen iti v ne-

Važno je, da zobe temeljito

očistimo ne samo zjutraj,

ampak tudi vsak večer,

predno gremo spat.

Chlorodont zobna pasta

gotovost čez mejo. Bila je zaradi tega že v Bresterici, kjer se je dogovarjala s tihotapci, da bi spravili celo družbo po skrivnih poteh na drugo stran meje.

m Huda maščevalnost. V noči od 5. septembra je povzročil neznan zločinec posestniku in usnjariju Ivanu Musiču v Makolah hudo škodo. V hlevu mu je razrezal celo usnjato konjsko opremo, odeje in posteljino s postelje, na kateri je hlapec spal, v usnjarni pa je potem razrezal še 5 gonilnih jermenov. Orožniki so ta primer zasledovali ter so sedaj ugotovili, da je vse to zagrešil 23-letni Martin Sajko, ki je izredno hud pretepač ter je bil že sedemkrat kaznovan zaradi pretepačev. Sajko je hodil za nekim dekletom, ki pa si je rajši izbralo za fanta hlapca, ki je služil pri Musiču. Sajko se je hotel nad hlapcem maščevati, pa ga je čakal z nožem oboženo v hlevu, v katerem je spal. Ko pa hlapca ni dolgo bilo, je v jezi razrezal komate, potem pa se je spravil še nad gonilne jermene v delavnici. Sajko so orožniki aretirali. — Drug primer hude maščevalnosti pa se je pripetil v Sp. Koleni pri Sv. Barbari v Slov. gorah. Tam je 27-letni Jožef Rajšp že dolgo silil v 50 letno vdovo in posestnico Jožeto Hamersak, naj se poroči z njim. Dišalo mu je najbrž njeno posestvo. Ker ga je odbijala, je postal zelo nasilen ter je grozil njej in njenim otrokom. Dne 16. novembra se je peljal na kolesu mimo Hamerskove hiše. Ko je zagledal gospodinjino na dvorišču, je zahteval od nje ključ od kleti, da si gre po vino. Ker ga je zavrnila, je potegnil nož ter jo zabodel v prsi in nevarno ranil. Rajšpa so orožniki aretirali ter ga izročili v zapore mariborskega sodišča.

m Smrtna žrtev noža. V Kettleju na Pohorju se je pripetilo v nedeljo žalostno krvoprelitje. V tamošnji gostilni je prišlo do prepira in pretepa, v katerem je neki neznanec z nožem zabodel v trebuh 28-letnega hlapca Franca Slatineka. Zadal mu je zvečito rano, skozi katero je izstopilo drobno. Ranjenca so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so ga zdravniki operirali ter pri tem ugotovili, da ima na več mestih prerezano črevesje. Zaradi velike izgube krvi in splošne oslabelosti pa tudi operacija ni mogla rešiti ranjenca življenja ter je poškodbam večerjati v bolnišnici podlegel. Za ubijalcem pa poizvedujejo orožniki.

Gledališče

Sreda, 20. nov.: Zaprt. (Gostovanje v Celju).
Četrtek, 21. nov. ob 20: »Na dnus«, Red C.

Ptuj

Ptujski FO je v nedeljo, 17. t. m. uprizoril Finčarjevo slovensko življenja, medvremeno najbolj priljubljeno slovensko ljudsko igr. Pod mojstrskim vodstvom pisatelja dr. Stanka Cajnkarija, ki je delo režiral, so igralci pokazali za diletantsko igr. nad vse lep uspeh. Mestoma so bili posamezni značaji res odlično podani. Igralke so se sicer nekoliko manj vživele, kar se je poznalo zlasti pri Toni (gđ. Kukovec) in na dveh mestih pri Lenki (ga. Breznikova), ki pa je glavne momente odlično izpeljala. Stari žganjar in sosed Martina (gg. Ferik in Majer) sta bila tako prepričevalna, da bi se lahko postavila tudi pred vse bolj razvijeno občinstvo, kot je občinstvo popoldanskih predstav. Sosed Martin je mestoma presegel vse pričakovanje. Ferjan (g. Kostanjevec) je postal mestoma preveč odrski. Polovka Shana (gđ. Horvat) in Sirk (g. Voda) sta bila izvrstno podana le Sirk bi moral za spoznanje manj poudariti pianost. Po teh dveh in po občinstvu se je videlo, da je veseloligra hvaležnejša za ljudsko predstvo. Požrtvovalnim igralkam in igralcem moramo samo čestitati z željo, da jih kmalu zopet vidimo na odru.

V dobi pehanja za bencinom sta se našla dva tatova te dragocene tekočine današnjih dni. Pri boju za tekoče gorivo pa sta pogorela, ker sta oba prišla v roke pravice. Ze poletij sta Hrta Janez iz Ptujja in Horvat Franc iz Podvinčev pri Ptujju izmaknili iz zaprtega skladišča trdke Reinhard na Ljutomerški cesti štiri sode bencina, vredne 8.600 din, in vse skupaj prodala. Po naključju pa so sodi prišli v prodajalno bencina trdke Scherbaum, kjer jih je poslovođa g. Dornik spoznal in tako rešil uganko ukradenega bencina. Tatova in oni, ki so držali vrečo, se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Žužemberk

Naša šola je imela v nedeljo lep in pristen praznik. Ta dan smo blagoslovili nov šolski prapor, ki so ga po prav posrečenih načrtih domačega učitelja g. Francea Jalna izdelane šolske sestre v Ljubljani. Delo je izvršeno v ubranosti barv, milini obrazov in v blešku zlatih nitih tako vestno in precizno, da v resnici že samo hvali mojstra in pridne delavke. Prapor, na katerem so vpodobljeni na eni strani sv. Alojzij, na drugi pa sv. brata Ciril in Metod, smo blagoslovili že dopoldne. Ponosno ga je mladina sprejela pred šolo v svojo sredo in ga spremila v farno cerkev, kjer je katehet g. J. Jenko po primernem govoru izvršil obred blagoslovljivosti. Med sv. mašo, ki smo jo darovali za žive in mrtve dobrotnike naše šole, je mladina pristopila h mizi Gospodovi ter s tem povedala, da hoče prepojena z ljubeznijo do svojega naroda in domovine hoditi v svoje bodoče življenje po vzgledu vzornikov po poti poštenja in resnega dela. Popoldne je imela šola še slavnostno prireditev v prosvetni dvorani, ki je bila nabito polna staršev ter bivših učencev in učenk. Ko se je mladina poklonila svojemu praporu in napravila zaobljubo, je mladinski pevski zbor dovršeno zapel venček narodnih pesmi. Nato je bila odigrana Kuntičeva pravljica igrata: »Triglavska rožica«. Dasi je delo za podeželske odre dokaj težko, vendar so se mladi igralci tako zelo uživali v svoje vloge, da so gledalce, ki so ves čas živo sodelovali, kar potegnili s seboj pod triglavske vršace. Svojo nalogo so dovršili nad vse zadovoljivo tako očar Rodar, šaljivi Sabljica, dobri Jožek in skrbna mati, kakor tudi vaški otroci in premnoga pravljica bitja v svoji pestrosti in živahnosti. Ob tej priliki se šolsko upraviteljstvo iskreno in toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom in prijateljem, ki so z obilnimi darovi pripomogli, da je šola v teh tako resnih in težkih časih dobila prapor, ki bo dostojno in ponosno spremljal delo in življenje bodočih naših rodov.

Japonci pozdravljajo sklenitev tr ojae zveze: Berlin-Tokio-Rim.

KULTURNI OBZORNIK

Dve novi bogoslovni disertaciji

Ludvik Cepon, Nank sv. Avguščina o stvarjenju. Inauguralna disertacija. Strani 88. Ljubljana 1940.

Naši ljubljanski teološki fakulteti je bilo letos predloženih več znanstvenih razprav v dosegu doktorske časti. Med njimi je najnovejša Ceponova. Mladi doktor bogoslovja, sedaj veroučitelj na uršulinskih šolah v Skofji Loki, se je lotil zelo zanimivega, vedno aktualnega in načelno važnega vprašanja o postanku sveta. In sicer raziskuje, kako tolmači tozadevno svetopisemsko poročilo eden največjih katoliških teologov in svetovnih duhov, Sveti Avguštin. Razprava ima štiri dele: I. Avguštin in Geneza, II. Pregled Avguštinovega nauka o stvarjenju, III. Avguštin in evolucija, IV. Vpliv antične filozofije na Avguštinov nauk o stvarjenju. — V prvem delu nas avtor seznanja s spisi hiponskega škofa, kjer je govor o stvarjenju. Sv. Avguštin hoče nasproti heretikom dokazati, da med Sv. pismom in razumom ni nasprotja. Sv. pismo ni knjiga, pisana v znanstvene namene, marveč ima namen buditi ljubezen do Boga. Glede na ta namen je treba tudi presojati svetopisemsko poročilo o stvarjenju sveta (ali prva poglavja prve Mojzeseve knjige). Meje, ki se jih mora razlagalec držati, da ne zaide v napačne razlage, postavlja nauk katoliške Cerkve. V razlagi stvarjenja je sv. Avguštin sam doživel razvoj od alegoričnega tolmačenja do literarnega. Prav v postavljanju eksegetičnih načel se razodeva veličina in širina Avguštinovega duha, obenem pa njegovo zvesto cerkveno mišljenje. Avguštinova eksegetična načela veljajo še dandanes. — Jedro razprave predstavlja drugi del, kjer avtor razvija Avguštinov nauk o stvarjenju: pojem stvarjenja (ne emanacija božanstva, marveč iz nič), časnost, svoboda, motiv in istočasnost stvarjenja. Obširno avtor govori o »materija primac in »rationes seminales, o razvoju živih bitij iz kličnih sil in stvarjenja človeka. Tukaj je podanih in zbranih veliko filozofskih resnic o prvih početkih sveta in človeka v lepem in umljivem jeziku. Čeprav mnogi Avguštinovi nazori niso obveljali, vendar je v bistvu gledal pravilno in vključil svojim osebnim posebnostim ostal zvest spoznanju zdrave človeške pameti, ki je zmeraj v skladu z božjim razodetjem. — Ne da bi se hoteli spuščati v strokovno oceno dela, to ni ne naš namen niti naloga, smo vendarle že ob površnem branju pogrešili več stvari. Če je govor o Avguštinovem nauku o stvarjenju, bi pač pričakovali tudi oceno tega nauka na podlagi smernic, ki jih je izdala sv. Cerkve z odlokom biblične komisije 30. junija 1909, kako je treba razlagati šesterodnevje. Ta ocena bi pokazala, da sv. Avguštin s svojimi eksegetičnimi načeli stoji trdno na tradicionalnih cerkvenih tleh, oziroma da je celo v precejšnji meri prispeval h katoliški eksegezi in h katoliškemu nauku. Isti odlok bi avtorju vzel še zadnji strah pred evolucionizmom, v kolikor ta zanika neposredne božje stvariteljne posege ob stvarjenju sveta in človeka, in bi zato avtorja napopolnil z večjim spoštovanjem pred sv. Avguštinom, ki se prav zaradi nauka o neposrednem stvarjenju anorganskega sveta in kličnih sil organskega sveta pač nikoli ne bo mogel prištevati med resnične in prave evolucioniste. Na podlagi cele disertacije in zlasti njenega tretjega dela »Avguštin in evolucija« se nam zdi, da je bilo v »Uvodu« preveč rečeno s stavkom: »Avguštin ni bil evolucionist v današnjem pomenu besede, kot bomo videli, a njegova, če smemo tako reči, širokosrčna razlaga Sv. pisma bi brez težav vzele v račun tudi evolucijo.« In malo dalje: »evolucijski nauk bi se dal čisto dobro spraviti že v okvir Avguštinovega nauka o stvarjenju« (stran 8). Motijo pa nas številne tiskovne napake, ki na nekaj mestih hudo kvarijo razumevanje (stran 14, 83, 85), in knjižni vstavljeni odstavki, kar je razvidno iz citiranja (19, 20, 28, 29, 38, 39). S spisom je mladi avtor dokazal svojo teološko in filozofsko izobrazbo, obvladane probleme, sposobnost jasnega opredeljevanja in izražanja misli, razumevanje za znanstveno metodo in veliko dobre, ustvarjalne volje.

Založba ni označena. Knjigo je tiskala tiskarna Veit in drug. Dobi se v knjigarnah.

Bohumil Remec, De Sanctitate et gratia — Doctrina Summae Theologiae Alexandri Halensis. Doktorska disertacija Strani 64. Ljubljana 1940.

Papeški teološki fakulteti v Valhenburgu na Nizozemskem je predložil latinsko pisano doktorsko disertacijo Slovenec in Ljubljane jezuit p. Bohumil Remec. Disertacija spada v zgodovino verskih dogem in razpravlja o Svetosti in milosti o nauku prvaka frančiškanske bogoslovne šole Aleksandra Haleškega. V uvodu omenja pisatelji, da pričujoči spis predstavlja uvod v daljšo razpravo o nauku velikih sholastičnih teologov 13. stoletja o Kristusovi onto-

loški svetosti. Za to razpravo je avtor že preštudiral in zbral vso stvarino, a je zaradi druge zaposlenosti še ni utegnil povezati in spisati v knjigo. Čeprav je torej omenjena disertacija le priprava za večjo znanstveno raziskavo, vseeno predstavlja zaključeno znanstveno delo, zaradi česar jo je avtor tudi predložil kot doktorsko disertacijo. Spis je razdeljen v 3 poglavja:

V prvem analizira avtor razen pojme svetosti, v drugem obdelava nauk o milosti, v tretjem pa na podlagi dobljenih izsledkov ugotavlja naravo svetosti. Znanstveno važni izsledki so trije: 1. Summa Alexandra Haleškega ni avtorjevo pristno delo, marveč leksikalna zbirka bogoslovnih naukov frančiškanske šole 13. st.; 2. v omenjeni Summi se križata in mešata aristotelsko in novoplatonsko filozofsko mišljenje; 3. glede navzočnosti božje v duši, okrašeni s posevjujočo milostjo, uči Summa dve nasprotni sentenci; po eni je poleg stvariteljske božje navzočnosti razen daru milosti navzoča tudi božja oseba pod posebnim svojim vidikom, po drugi pa vsa oseba, posebna trinitarijska navzočnost poleg splošne stvariteljske nekako zgine in se skriva v ustvarjene darove milosti. S pomočjo teh izsledkov hoče pisatelj opredeliti nauk Aleksandrove Summe o Kristusovi ontološki svetosti. O Kristusovi ontološki svetosti namreč uče tomisti, da zanjo ni potrebna posevjujoča božja milost, ki jo že vključuje zedinjenje Jezusove božje in človeške narave, nasprotno pa s skotisti izrecno zahtevajo. Skotistični nauk temelji v načelu Aleksandrove Summe, da je za formalno svetost absolutno potrebna milost božja. To načelo pa ima svoj izvor v aristotelskem nazoru, ki za združitev forme z materijo zahteva pripravljajočo sredstvo (medium disponens).

To vsebino svojega spisa je doktor povzel in zgotovil v obliki sedmih tez, ki jih je zagovarjal in branil na znanstveni disputi 20. januarja letošnjega leta v Valkenburgu in jih tudi ponatisnil v knjigi takoj za predgovorom. Sedma teza (»Christi humana natura est formaliter sancta gratia gratum facienti...«) v knjigi ni razložena in je ostala v rokopisu. Razprava je pisana zelo subtilno, z vso znanstveno natančnostjo in s strokovno teološko izobrazbo. Pisatelj se je s tem delom dotaknil osnovnih teoloških problemov. Čeprav je disertacija odmaknjena našim razmeram zaradi tuje fakultete in latinskega jezika, je pisatelj znal na nevsihljiv način oboje povezati s tem, da je v predgovoru navedel potek in kraje svojih študij, ki na prvem mestu naštevajo ljubljansko teološko fakulteto in njene odlične profesorje, obenem pa omenja svoj svetosavski, od kralja Aleksandra nagrajeni spis v slovenskem jeziku: Podlaga Slov. bibličnih prevodov. Enako upošteva Slovenske avtorje tudi v seznamu literature. S tem svojim delom je pisatelj ponesel slovensko ime na mednarodni forum in ga častno predstavil.

Kakor je bilo na začetku rečeno, je p. Remec svoje doktorsko delo predložil papeški teološki fakulteti v Valkenburgu. Obrnil sem se na g. p. Remca za podatke o tej fakulteti in njegovem delu in mi je ustregel z besedami: »To fakulteto na Holandskem vodijo nemški jezuiti, študirajo pa na njej predvsem zopet nemški jezuiti, ki se jim pridružujejo tako rekoč zastopniki vseh narodov. Še te fakultete je izšla večina sedanjih nemških teoloških profesorjev na Gregorijani, na njej so delovali znameniti dogmatik Pesch, sociolog Pesch, moralist Lehmkühn, naravoslovec Wassmann, bibliist Hummelauer itd. Biblioteka šteje 220.000 zvezkov. Fakulteta izdaja svojo znanstveno revijo »Scholastik«. Izdala je tudi celo vrsto teoloških razprav in učbenikov. Izmenjuje profesorje z Rimom, Innsbruckom in Frankfurtom in se nahaja v plemeniti znanstveni tekmi z Bonnom, Paderbornom, Münsterom in Louvainom. Ustanovljena v središču dežela z visoko in starodavno versko kulturo, je sama krepak izraz njenega plapolajočega življenja. Zal je sedanja vojska profesorje in teologe razpršila in zavrla vse delo. Moja promocija je bila eden zadnjih dogodkov, ki ga je že objemal vojni nemir in plamen. Razpravo sem pripravil pri prof. p. Weisweilerju, profesorju dogmatike, specialistu za zgodnjo sholastično dobo in uredniku »Scholastike«, ki se pa po počitnicah v Nemčiji ni več mogel vrniti nazaj v Valkenburg. Tako sem izdelal svoj spis čisto sam in ga moral predložiti v cenzuro drugim referentom, ki so imeli od p. Weisweilerja različne teoretične poglede na predloženi problem. Vseeno so delo pregledali v najkrajšem času in ga odobrili, tako da sem mogel imeti zaradi vojne negotovosti v skrajšanem roku predpisano vzorno predavanje (de Adami elevatione supernaturali) in obrambo disertacije.«

igrji in petju ohranila na isti višini kakor v lanskem uprizoritvi. To pevko bi prav radi slišali, v kateri večji vlogi. — Mercedes je pela ga. Španova zadovoljivo. — Morales g. I. Anžlovarja je bil pevsko lanskemu enak z razliko, da se mu je tremulacija glasu v srednji legi še povečala. — Zuniga g. F. Lupše igralsko vidno zboljšal, prav tako tudi pevsko: večja prodornost glasu zaradi zboljšane vokalizacije in dihanja; višine pa so vendarle v tej vlogi še premalo izdelane, kajti v »E. Oneginu« so bile že mnogo boljše. — B. Sanein kot Dancario ter M. Sanein kot Remendado, voditelja tihotapev sta bila v igri dobra, v petju pa sta prispevala k učinku kvinteta v drugem dejanju. Pri tem moram pripomniti, da je bila izvedba tega kvinteta v prvi polovici ritmično slabša, dasi tudi lani še ne dovolj precizna. Dirigentovo roko je treba nekoliko bolj vpoštevati. — Zbor je bil v moški polovici dober, ženski pa v prvem dejanju prepričljivo ritmično razrahljan, kljub trudu dirigenta, ki si je prizadeval večje skladnosti. V skupnem petju je moški zbor glasovno prešibak. Par tenorjev pa večkrat silil intonačno navzdol; naj v bodoče pazijo na to. — V drugem dejanju je ples ciganek ritmično premalo precizen; zlasti uporabljanje bobenčkov je v kričeem ritmičnem nesoglasju orkestra in tolkal, dasi se je tu dirigent moral omejiti že skoraj na zgolj taktiranje. Zboljšanje tega zavisi samo od posameznice. — Ples pred areno v četrtem dejanju je zasnoval g. Pilato, ki je prvi ples zaplesal dobro, prav tako tudi ga. Bravničarjeva drugi ples, vendar pogrešam pri teh zasnovah stopnjevanje učinkovitosti neke dvigajoče se erte v gradnji, kar bi odgovarjalo muzikalni zasnovi. Pri španskih plesih nam ni iskati kakšne problematike, vendar je v njih neka stopnjavana ognjevitost, dočim ostaja plesna zasnova g. Pilata na isti ravni razvijajoča. Boljši v tem smislu je tretji skupinski

V Tirani, albanskem glavnem mestu, imajo večik zemljevid, na katerem zasledujejo boje na grško-italijanski fronti.

Preseljevanje Francozov iz Lotaringije

Viehy, pt. Kakor je časopisje že poročalo, so nemške oblasti zahtevale od Francozov v Lotaringiji, naj se odločijo za preselitev na Poljsko ali v nezasedeno Francijo. Ti so se odločili za Francijo 11. novembra se je že začelo preseljevanje; 5 do 7 vlakov odpelje dnevno s Francozi v nezasedeno ozemlje.

pt. Francoska vlada sporoča, da ni ničesar vedela o odredbi nemških oblasti, da naj si Lotarinžani, ki govorijo francoski, izberejo Poljsko

ali nezasedeno Francijo. Zato je stopila v stik s komisijo za premirje.

Lyon, ag. Havas. 6000 iz svojih domov evakuiranih Lotarinžanov je prišlo v južne in južno-zahodne francoske okraje. Vlada jih namerava naseliti na zemlji, ki še ni obdelana, pa je še rodovitna. Prvi kontingent Lotarinžanov je prišel v Narbonne in je bil bratski sprejet. Evakuirani Lotarinžani so v veliki večini glasovali za Francijo, čeprav se pripoveduje, da so obljubile nemške oblasti onim, ki bi se odločili iti na Poljsko, da lahko še nekaj časa ostanejo v Lotaringiji.

ŠPORT

Več športa med slovensko mladino

Še vedno so pogoste pritožbe staršev in vzgojiteljev naše mladine, češ da se mladina vse preveč vdaja športu, da mladina zanemarljivo svoje glavne dolžnosti zaradi športa, četudi je v tem pogledu dandanes že neprimerno boljše kakor je bilo še pred nekaj leti. Nekaj je morda res šport kriv, da današnja mladina ni takšna kakor bi morala biti, toda krivce za to bi morali iskati predvsem drugod in najmanj v športu. Če točneje pogledamo slovenske športne vrste, bomo ugotovili porazne številke v našem športu. Ne mislim porazne kar se tiče kvalitete, ker ta je že na taki stopnji, da nas ni treba biti pred nikomer sram, toda porazne so številke, kar se tiče aktivnih športnikov med slovenskim narodom. Če vidimo pri kaki prvovrstni nogometni tekmi, moto ali konjski dirki kakih dvatisoč gledalcev, še ne smemo misliti, da so ti gledalci tudi športniki. Med temi je namreč zelo mnogo takih, ki hodijo samo zato gledat napete borbe, da pridejo na račun njihovi živci in pa ker hočejo senzacije.

Mi rabimo aktivne športnike, take športnike, ki bodo svoj prosti čas porabili za svoje zdravje, za svojo moč, take športnike, ki bodo svoje odvišne sile obrnili v korist naše ožje in širše domovine. Mladina, ki se posveti pravemu športu, športu, katerega vodijo idealni športniki in strokovnjaki, ne bo nikdar taka kakršna je danes ona velika večina, ki se trka na svoja »športna« prsa, je pa v resnici toliko športna kakor oni neprijatelji telesnih vaj, ki iz katerega koli vzroka sovražijo in obsojajo šport.

Treba je priznati, da je današnja mladina zelo zlozna. Pravi šport, borben šport pa tega ne trpi, ker je namreč treba v tekmah pokazati vse svoje telesne sposobnosti, kjer se je treba potruditi, če hočemo doseči kak uspeh. Zato je velikanska razlika med športnikom-tekmovalcem in »športnikom«-gledalcem. Mlad človek se mora boriti, ker le v borbi je zmaga. Mlad človek mora delati, mora neprestano stremeti za napredkom in ne sme poznati počitka. Voda, ki ne tebe, se usmrdi in isto je z mladim človekom. Šport je pa ona gonilna sila, ki uvaža mladino vtir, s katerega težko zaide na stranpota.

Pretravanje škoduje vsaki stvari in je tuči športu škodljivo. Toda pri nas imamo tako malo onih, o katerih bi mogli trditi, da pretiravajo, da o tem sploh ne moremo resno govoriti. Nasprotno je res: vse premalo imamo tekem, kjer bi se naša mladina med seboj borila v plemeniti igri, kjer bi med seboj merila svoje moči in telesne sposobnosti. Edino nogometnih tekem imamo preveč, sicer je pa vsega premalo. Dosti bo še treba delati, preden bomo prišli na zeleno vejo in mnogo bo morala pomagati šola in država, da bomo prišli na ono stopnjo, da bomo lahko vsaj deloma zadovoljni. In tedaj bodo vsi bolj zadovoljni: šola, starši, vzgojitelji.

Športne novice

V Nemčiji iščejo nogometni naraščaj. Nogometni trener nemške nogometne zveze Herberger je ukrenil vse potrebno, da dvigne nemški nogomet. Med najmlajšimi nogometaši Nemčije bo izbral najboljši, s katerimi hoče osvežiti nemško državno reprezentanco. V to svrhu je Herberger že prepotoval več mest, ostala pa pridejo še na vrsto. Seveda vsa ta nogometna mladež bo morala absolvirati nogometno šolo, da se usposobi za državni team.

Dvoboj Nemčija : Danska v roketu, ki se je odigral v Kopenhagenu pred pet tisoč gledalci, je končal z rezultatom 15 : 8 (8 : 5) v korist nemške reprezentance.

Alžajci bodo sodelovali v nemškem prvenstvu. Pri prihodnjem prvenstvu v nemškem nogometu bo sodeloval tudi prvak iz Alžacije. Tamkaj je šport zaradi vojne eno leto popolnoma počival. Sedaj pa je Alžacija dobila od nemških športnih voditeljev potrebna navodila, da se bo športno dvignila.

ples, pri katerem pa se je poznala nekoliko pomankljiva tehnična izvežbanost domačih moči, katere pa bo novo zanimanje spričo sveže osebnosti g. Pilata navdušilo za delo in napredek.

—V celoti je bila predstava dobra. V splošnem moram predvsem pri solistih ugotoviti trud za razumljivejšo izgovorjavo, prizadevanje v tehničnem in muzikalnem smislu.

Nov nemški rekord v hrbtnem plavanju na 200 m je postavila Nemka L. Weber, ki je preplavala omenjeno progo v času 2:52,9 min.

Troboj v namiznem tenisu med Hrvatsko, Nemčijo in Madžarsko bo 29. in 30. t. m. ter 1. decembra v Zagrebu. Ker bodo v vseh treh reprezentanca igrali najboljši teniški igralci, se obeta zelo zanimiva in napeta borba.

Zalosten konec svetovnega prvaka. Svetovni prvak v hitrostnem drsanju M. Staksrud je pred nekoliko dnevi umrl. Nesrečni svetovni prvak je namreč treniral na nekem jezeru blizu mesta Oslo ter je zaradi megle zašel na kraj, kjer led ni bil dovolj debel in kjer se je ledena skorja udrla pod njim in je tako utonil.

Nemški kolesarji so premagali italijanske. Pri kolesarskih dirkah, ki so bile v Berlinu, je nemška reprezentanca amaterjev in profesionalcev premagala italijansko z rezultatom 33 proti 19 točkam.

Italijanske in madžarske telovadkinje bodo tekmovali 24. t. m. v Budimpešti za primat v ženski telovadbi med omenjenima državama.

Japonci na svetovnem smučarskem prvenstvu. Krog tekmujočih držav, ki sodelujejo na svetovnem smučarskem prvenstvu, ki bo v času od 1. do 10. februarja prihodnjega leta, se vedno večja. Sedaj je dobil prireditelj zagotovila Japoncev, da bodo sodelovali na zimsko-sportnih tekmah v Cortino d'Ampezzo. Udeležba Japoncev bo to svetovno prireditev močno dvignila. Priprave v Cortino d'Ampezzo hitro napredujejo. 1. januarja bo odprta velika skakalnica z mednarodno skakalno tekmo. Smučarski stadion ima v dveh polkrogih 3500 sedežev, vseh gledalcev pa lahko sprejme ta stadion 30.000.

Ambrosiana računa na Meazza. Od prvenstvene tekme med Ambrosiano in Bologno, ki je bila 28. maja leta 1939, že ni več igral Meazza v moštvo Milančanov. Po uspehi operaciji na obeh nogah pa je Meazza toliko okreval, da bo že igral v rezervi. Pravijo pa, da bo o božiču že igral prvenstvene tekme.

Italija se s polno paro pripravlja na svetovno prvenstvo v Cortino d'Ampezzo. V Zuelu so ravno kar končali novo veliko skakalnico, ki je najmodernejša na svetu in ki bo dopuščala skoke do 80 m. Na tribunah je prostora za 20.000 gledalcev. V najkrajšem času bodo začeli graditi smučarski stadion v Campo Corona. Ta zgradba bo podobna oni v Garmisch-Partenkirchenu in bo najmoderneje opremljena. Nov drsalni stadion bo odgovarjal vsem zahtevam, ki se danes stavijo za takšno zgradbo ter bo v njem prostora za 3000 gledalcev.

Vodstvo slovenske tekoatletske zveze

Maribor, 19. novembra.

Na zadnjem obnem zboru Slovenske tekoatletske zveze izvoljeni odbor se je na svoji prvi seji sledeče konstituiral: predsednik: Matela Leopold; I. podpredsednik: Krušec Stefan; II. podpredsednik Vidie Joža; I. tajnik: Lašič Ivan; II. tajnik: Zidanšek Miloš; blagajnik: Jazbinšek Josip; tehnični referent: Sapec Friderik; gospodar: Kozlič Vlado; odborniki: Pirher Ivan, Bano Drago, inž. Stegar Vlado; nadzorni odbor: inž. Lah Ivan, Fišer Karli; tehnični odbor: Krušec Stefan, Sapec Friderik, Zidanšek Miloš; kazenski odbor: Krušec Stefan, Zidanšek Miloš, Kebrič Franc, Španer Franc, Cander Ignac.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina — centralni odbor. Redni letni občni zbor kluba bo v petek, 22. t. m. ob 8 zvečer v prostorih Akademskoga doma na Miklošičevi cesti. Načelniki sekcij in odborniki se vabijo, da pripravijo do četrtke seje (21. t. m. ob 20.30 v Akad. domu) svoja poročila. Članstvo kluba pa se vabi, da se udeležijo občnega zbora v čim večjem številu.

SK Planina — ženska sekcija. Gimnastični trening bo spet prihodnji petek točno ob pol 7 zvečer v telovadnici na stadionu. Isti dan ob 8 zvečer pa je občni zbor kluba v Akademskem domu, katerega se korporativno udeležimo.

Smučarski klub Ljubljana. Zdravniški pregled bo v sredo, četrtek in petek. Zbirališče točno ob 16 nasproti sodišča na Miklošičevi cesti. — Sestanki tekmevalcev bodo vsak četrtek ob 18.30 v zvezni pisarni, palača Ljubljanske kreditne banke, IV. nadst. vhod 1-a. — Gimnastika je vsak torek in petek ob 18.50 v telovadnici meščanske šole za Bežigradom.

SK Slavia. Drevo točno ob 20 bo v klubski sobi seje prireditvenega odredka. Radi važnosti in razporeditve dela prosim vse gg. odbornike za točno in sigurno udeležbo. Vsaka neupravičenost se bo strogo kaznovala.

Carmen v Operi

Operno gledališče je v četrtek, 14. t. m. pravzaprav ponovilo že konec lanske sezone uprizorjeno Bizet-jevo delo pod muzikalnim vodstvom dirigenta dr. Danila Svare, vodje zbora g. Radka Simonitića, v režiji g. Cirila Debeveca. Kakor že lani, je ta uprizoritev tudi letos dosegla v celoti zadovoljivo stopnjo v glasbeni in režijski interpretaciji umetnine. Nekatera mesta so bila celo boljša. Zal, da zaradi pomanjkanja prostora ne morem podrobneje ocenjevati posameznih nosilcev vlog, vendar hočem vsaj v glavnih obrisih.

Don José-ja je pel ponovno g. J. Franzl, ki je bil pevsko nekoliko boljši kakor o priliki lanske premiere. Prav tako je tudi v igri zadovoljil, zlasti v zadnjem dejanju — Escamillo g. V. Janko pevsko zboljšal; dasi njegova pojava ne ustreza popolnoma tipu torera, je vendar igri zboljšal. — Carmen je pela ponovno ga. M. Kogeljeva, o kateri vzdržujem isto sodbo; v četrtem dejanju pa je dramatsko oblikovanje omejila v zunanjem afektiranju in bolj osredotočila v notranjost ter v tem bolj prepričala. Moti pri pevki še vedno pokrivanje tona v srednji legi in tudi v piano mestih v višji legi, kadar ga zastavi falzetno; s tem namreč prelomi barvno enotnost linije. V višinah, ki jih je znatno zboljšala, je glas polnozvočen in prav lep. — V muzikalnem oziru je ga. I. Ribičeva bila v tej predstavi najboljša; odpravila je vse odvečno osebnostno dramatisiranje v petju samem — popolnoma v skladu z že dano muzikalno karakterizacijo njene Micaele kot dobrega in skromnega kmečkoga dekleta; kajti dodana osebno vsakdanja interpretacija jokavosti bi petje motila in vzbujala vtis teatralne narejenosti, kar je bilo občutno še v lanskem premieri. — Prav tako je tudi gđ. M. Polajnarjeva v vlogi Frasquite bila dobra ter se v

V deželi iz „Tisoč in ene noči“

Kako je nastal moderni Iran — Od Ludvika XIV. do petroleja —
Legendarna Perzija in moderni Iran — Petrolej in zunanja trgovina

Ko so časopisi poročali o Motolovejevih razgovorih v Nemčiji, so v tej zvezi večkrat imenovali Iran. Gotovo bo zanimivo, pogledati malo na vzhod in si ogledati to deželo iz „Tisoč in ene noči“.

Do Napoleona je uživala Perzija mir pred Evropo. Evropejci so pač potovali v Perzijo, trgovali z njo, toda v političnem pogledu so jo pustili pri miru. Leta 1809. pa je poslal Napoleon v Teheran poslanstvo, sestavljeno po večini iz oficirjev. Vodil ga je general Gardanne. Imel je nalogo, uvesti evropsko disciplino v perzijsko vojsko. Za Francozi so prišli 1. 1812. perzijski oficirji, toda londonska vlada je kmalu spoznala, da je vojaška izobrazba Perzijcev dvorezen meč, ki bi se utegnil obrniti proti njej v prilog Rusije. V tem času se je pričela na tem prostoru tekma med veseljami. Perzija se jim ni mogla upreti. Bila je premalo izkušena. Trgovci, industriji, gospodarski ljudje vseh vrst so hodili križem po državi ter iskali koncesij in vplivnih območij. Za njimi so stale velesile s svojo gospodarsko in politično močjo.

Zgodovina koncesij v Perziji je le malo znana. Značilnosti zakulisnih bojev okrog koncesij nam lahko osvetli primer Reuterjeve koncesije. L. 1872. je dobil angleški državljani Paul Julius de Reuter koncesijo za zgraditev železniške proge od Kaspijskega morja do Perzijskega zaliva. Koncesija je bila zelo široka. Vsebovala je železniške zveze, luke, rudnike, itd. S tem je prišel velik del domačega gospodarstva pod tujo kontrolo. Ker je bila koncesija široka, je prišlo do dolgih pogajanj. V tem času je šah Nazir el Din potoval v Evropo. Angleški tisk je slavil vstop Perzije v moderno evropsko civilizacijo, baron Reuter pa je prošil vlado, naj pritisk nanj, da bi se dela lahko pričela. Strokovnjaki v zunanjem ministertvu so mu hladno odgovorili, da se Perzija upira napredku. Ta država da sicer zanima Anglijo samo v političnem pogledu. Nova železnica bi bila mnogo bolj v korist Rusiji, kot Angliji. Reuter je nato spremenil načrte, pa mu je angleška vlada tudi za te načrte odbila gospodarsko pomoč.

V tem času so začeli graditi v Perziji neke nasipe. Pri gradnji so bili udeleženi tuji, ki so dobivali v deželi vedno več vpliva. To je razburilo muslimansko duhovništvo, ki je začelo med ljudstvom veliko gonjo proti tujim koncesijam in proti vladarjevemu potovanju v Evropo. Vlada se je morala vdati. Kaveljo barona Reuterja so izročili državi blagajni, koncesijo pa uničili. Toda Reuter ni odnehal. Trpetič je zaprosil angleško vlado za pomoč, pa zopet brez uspeha. Preostale so mu samo grožnje. Zagrozil je angleški vladi, da bo koncesijo prodal Rusom, ki jo bodo brez dvoma izpeljali. Vlada se je zganila. Naročila je angleškemu poslaniku, naj zahteva od perzijske vlade odkodno. Borba za koncesije se je neznanako povečala, ko so odkrili v Perziji petrolej. L. 1909. je bilo ustanovljeno Angleško-perzijsko petrolejsko društvo. Glavni delničar je bila Anglija. Petrolej so začeli črpati L. 1912.

Od legendarne Perzije do moderne Irana

V Perziji žive Turki, Hindi, Arabci, Kurdi, Kaldejci, Asirci in drugi. Po veri so muslimani, židje, kristjani, pristaši raznih sekt. Če izvažamo nadškofijo v Ispahanu s 4700 katoličani, je v Perziji a stotine krščanskih sekt. Turki, Arabci, Armenci in druga plemena, živeča v Perziji so tekmovala med seboj. Gospodarsko življenje je bilo neurejeno. V mestih živi bogato meščanstvo, ki se posveča modrovanju, književnosti, govorništvu. Tuji so si razdelili ves perzijski mozaik in vplivna območja. Perzija je bila dolgo sen evropskih in ameriških osvajačev.

Po petnajstih letih se je položaj temeljito spremenil. To je dosegel en sam človek z nepremagljivo voljo, naslanjajoč se na veliko silo narodne zavesti svojega ljudstva. To je bil Riza Khan Pehlevi.

Narodni preporoditelj Riza Khan Pehlevi

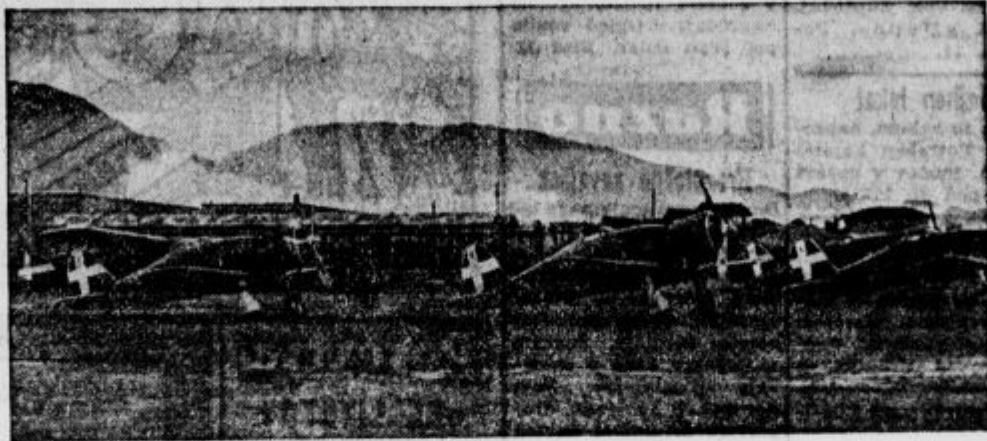
S strahovitim izrabljanjem je zahod pri perzijskem ljudstvu zaigral svoj vpliv. Motili so se tisti, ki so menili, da bo Perzija vedno samo sanjala in da se ne bo nikdar dvignila iz sanjavega sveta Ispahanskih rož ter Firduzjevih pesmi. Riza Khan Pehlevi ni bil nič več to, kar so bili stari perzijski šahi, ni bil več izvor veličine, moči in slave, kralj velikih krajev, ki sedi na nebeških stopnicah, soncu enak, predstavnik nebes na zemlji, senca božja, oče zmag. On se je poživljal na te višine in se približal ljudstvu. Zrasel je v vojaškem taboru in je dobro poznal svoje ljudstvo. Vedel je, da ga

ljudstvo ceni in ljubi. Preobrazba patriarhalne Perzije v moderni Iran je delo človeka, ki je veroval v svoj narod in naroda, ki je veroval v svojega voditelja. Danes je kljub razlikam v rasah, verah, strankah, premoženju, narodna zavest povsod razvita in jo je treba le voditi v pravo smer.

Temeljni načrt

Ko je sklenil Riza Khan Pehlevi dvigniti svoje ljudstvo, si je postavil temeljni načrt. Osnove tega načrta so bile: iztrgati zemljo iz tujega varstva, postaviti nove temelje za narodno življenje, doseči, da bosta dala iranska zemlja in iranski narod iz sebe največ, kar moreta dati.

V Sampuru je prišel plug v deželo, v rodovitnih pokrajinah so vzniknile lepe vasice, arteleki studenci so začeli dajati vodo za namakanje zemlje, mnogo zemlje so razdelili, po vladarjevih načrtih se je razvila narodna industrija svile, jute, vrvi, mila, cementa, žvrgalce.

Grška bojna letala na nekem grškem letališču.

Celje

c Izredni občni zbor Aerokluba v Celju bo jutri, v četrtek, 21. novembra ob 8 zvečer v restavraciji hotela Evrope. Vabljeni članstvo, kakor tudi prijatelji sinjega športa in vsi oni, ki hočejo delati za prospek in razcvit našega Aerokluba v Celju!

c Celjski oktet priredi v soboto, 23. novembra ob pol 9 zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert slovenskih pesmi.

c Vincencijevi konferenci v Celju je darovala ga. Marija Karlovšek na Lavi 150 din namesto venca na grob pokojne ge. Lucije Godec. Bog plačaj!

c Fantovski odsek Celje L ima drevi ob 8 svoj redni sestanek.

c Dekliški krožek v Celju ima drevi ob pol 8 v Domu svoj sestanek z zanimivim predavanjem.

c Mariborsko Narodno gledališče uprizori drevi ob 8 v mestnem gledališču Senčičevo tragikomedijo »Nenavaden človek«.

c V celjski bolnišnici je umrla 16 letna hčerka vdove po rudniškem pazniku Vera Moster iz Laškega. Naj počiva v miru!

c Predavanje o šmarju in šmarskem sodnem okraju. V okvirju Ljudskega vseučilišča je predaval v ponedeljek zvečer g. prof. dr. Pavel Strmšek o šmarju in šmarskem sodnem okraju. Pred nabito polno dvorano je g. predavatelj orisal ta del naše slovenske zemlje, prikazal njegove prebivalce in njegove velike može (A. M. Slomška, B. Kocena in dr.). Z lepimi diapozitivi, deloma v barvah, je poslušalce v duhu popeljal v te pokrajine, kjer so si ogledali njene lepote in kulturne spomenike (Sladka gora, Ponikva, Sv. Rok). Predavatelj je bil deležen velikega odobravanja. Drugi del predavanja bo obsegal rogaško-kozjanski sodni okraj, o čemer bo govoril v ponedeljek 25. ob 8 zvečer istotam.

c Smrtna nesreča v tov. Brauns v Celju. V ponedeljek okrog 6 zvečer se je priotila v tovarni Brauns v Celju huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. 40 letna delavka in žena brezposelnega šoferja Bučar Amalija je hotela ob zaključku dela izključiti motor in ugasniti luč. Navadno je to delo opravljal neki monter, ki pa je bil tokrat slučajno zadržan. Iz d. sedaj neznanega vzroka je šinila iz motorja iskra, ki je povzročila, da se je Bučar Amalija vnela obleka in je bila nenkrat vse v plamenu. Na obupne klice so ji prihiteli na pomoč, predno pa se je posrečilo obleko pogasiti, je dobila Bučarjeva zelo hude opekline po vsem životu. Nezvestno so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je večeraj jutraj izdihnila. Naj počiva v miru! Pogreb bo v četrtek ob 4 popoldne iz mrtvašnice okoliškega pokopališča.

Mreža cest je povezala najoddaljeneje kraje v državi. Steklo je nad 2000 km železnic. Vse to je pospešilo narodno zavest, samozavest in omogočalo stremenje po čim večji neodvisnosti od tujine.

Petrolej in zunanja trgovina

Največje iransko bogastvo je petrolej. Tudi v tem pogledu je novi preporoditelj že spetkeka stremel po čim večji nezavisnosti. Petrolej je draga tekočina, kateri pospešajo svetovne sile vse moči. Vendar je uspešno Iranu, da je bila leta 1933. obnovljena koncesija Anglo-iranskega petrolejskega društva za nadaljnjih 60 let pod mnogo ugodnejšimi pogoji, kot so bili stari. Odstopljena površina znaša 100.000 kvadratnih milj.

Tudi zunanja trgovina je vodena načrtno. Ob Kaspijskem morju meji Iran na Sovetijo. Iz nje uvažajo zlasti metalurgične predmete, izvažajo pa tobak, kožo, volno, lan, riž. V Iranu ni sledu komunizma. So pač blizu Sovetije in komunizem dobro poznajo. Zivahne trgovske stike ima Iran tudi z Nemčijo, Francijo in Anglijo.

Vse to je naredil odločni iranski suveren v dobrih petnajstih letih. Danes je prerenojico poljedelstvo, industrija in trgovina, državni proračun je uravnotežen, vrednost denarja narašča, narod je zadovoljen in združen okrog svojega vladarja.

EDINSTVEN POIZKUS S PUDROM ki preseneča 10.000 žen

Presenetljiva nova iznajdba z pudrih. Čudovita nova sestavina, ki olupša kožo. Prinaša vanjo novo življenje in sijaj. Da bledi, brezbarvni polti mladostno, prirodno barvo ter povzroči, da se puder obdrži na licu — celo na vetru, v dežju ter vkljub potu. Preprečuje masčobni blešč nosu. Ta patentirana nova sestavina se imenuje »kremenska pena«, vsebuje pa jo samo puder Tokalon.

RESNIČNO SENZACIONALNA PONUDBA

Napudrajte eno polovico lica s pudrom Tokalonem s »kremensko peno«, drugo polovico pa s kalcim drugim navadnim pudrom. Ako ona polovica, na kateri je »kremenska pena«, ni videti bolj sveža, mlajša in lepša kakor druga polovica, potem Vam povrnemo celokupno ceno Vašega pudra Tokalon.

deteljico v Firenci prijeli in zaprli. Iz luksuznih hotelskih sob so morali romati naravnost v mrzle celice.

Z avtom v smrt. Na zadnjem mesečnem sejmju v Sežani so bili tudi štirje trgovci iz Vidma. Po končanih opravilih so se v prvih popoldanskih urah odpeljali v lastnem avtomobilu proti domu. Niso pa prevozili še daleč, ko se je pri vozu nenadno pokvarilo krmilo in je vozilo z vso silo treščilo ob cestno ograjo in se prevrnilo. Posledice nesreče so bile hude: 52 letni trgovec Barotto iz Vidma je obelzel na mestu mrtve, njegov 43 letni prijatelj Zoratti, tudi iz Vidma, je dobil pa smrtno nevarne poškodbe. Ostala dva sta imela v nesreči še srečo in sta le lahko ranjena sama zlezla izpod polomljenega avtomobila.

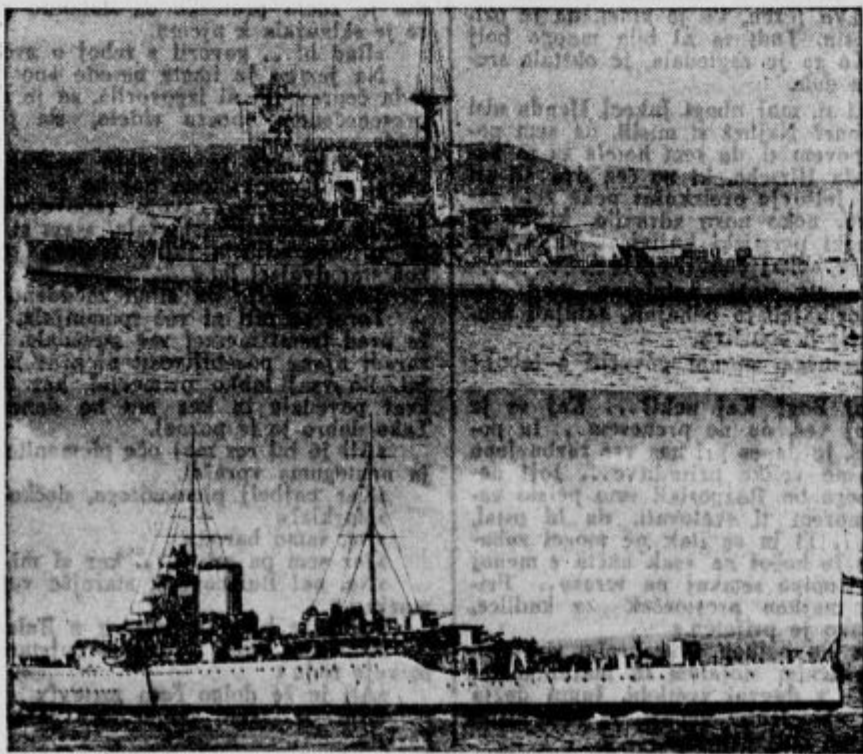
Vatikanska kronika

V nedeljo je sprejel sv. oče 5.000 članov katoliških moških mladinskih organizacij, zbranih v Rimu na verskem kulturnem tednu. V daljšem in prisrčnem nagovoru jim je dal sveti oče nauke za krščansko življenje. Pri mladini je danes v ospredju zanimanje za šport. Telesna krepitev in vesel mladinski šport nista prav nič ovirana, temveč še pospešena in povišana, če gresta roko v roki z versko vzgojo. Osnova za krepitev volje mora biti strah božji. Šele potem pride hrabrost, telesna moč in pogum srea do polnega razmaha. Tudi življenje je tekma za bodočnost. Veliki napori so nam potrebni, da jo prestanemo. Mladini, ki pri tem išče pomoč, hoče cerkev pomagati kot duhovna mati. S krstom in svetimi zakramenti že mladega človeka prerodi za višje življenje. Mladi mož mora predvsem ohraniti vero; potem ne raste samo za domovino, ki jo ljubi in brani, temveč pri tem tudi sam ostane vojak Kristusov. Ohranite, tako je zaklical sveti oče, globoko, iz src prihajajočo vero, spoštujte vse predpise v znanosti in umetnosti in iščite povsod resnično, dobro in lepo! Imejte trdno in odločno vero, ki ne pozna človeškega strahu, ki je nobene grožnje ne pobijejo in je nobeno stremljenje po časti in bežnem dobičku ne oslabi. Imejte veselo in bratsko vero in z naraščajočo vero naj raste tudi ljubezen v vas! Imejte končno tudi pogumno in bojevito vero, katera zaupa v Kristusa, ki je svet premagal! Takih mladih mož, takih krščanskih atletov potrebuje današnji svet!

Danes mladi človek ne živi več v krščanskem, temveč v laiciziranjem svetu. Tudi med narodi a katoliški tradiciji se ni več lahko ubraniti verske brezbrzičnosti in poganske miselnosti. Krščanski pogum sveže mladine pa premaga take ovire. Z navdušenimi besedami jo papež vli-val mladim ljudem tak krščanski pogum. Poganska mladina se z veliko vneto peča z Bogom, seveda zato, da bi ga pobijala, sovražila in odstavila. Častna dolžnost katoliške mladine je ljubiti Boga in stori, da ga bodo ljubili tudi drugi. V nadaljnjih besedah je sveti oče navedel več primerov za plodonosno udejstvovanje take mladostne vne. Pogosto prejemanje svetih zakramentov in vsakdanja sv. maša so poleg verske izobrazbe najboljša sredstva za to.

Skoda v Londonu in Angliji

Exchange. Izdan je bil novi seznam o škodi, ki je nastala zaradi bombardiranja Londona. V prestolnici sami je bilo poškodovanih deset znanih bolnišnic, med njimi »London-Hospital« in tako imenovana »Swiss Relief Centre«. Med 25 slavnimi angleškimi cerkvami, ki so jih bombe več ali manj zadele, je katoliška stolnica Westminster, katedrala sv. Pavla ter dve zgodovinski hiši božji sv. Margarete v Westminsteru in Sv. Martina v The Fields in Trafalgar Square, prav tako so bombardirane stolnice v Liverpoolu, Canterburyju in Conventryju. Japonsko poslanstvo je bilo tako poškodovano, da so ga morali izprazniti, dočim so ameriško poslanstvo lahko še rešili, ker je padla preden tempirana bomba, ki eo jo pravočasno odstranili. Špansko poslanstvo je neznatno poškodovano. Znana trgovina Selfridges in londonski Zoo sta najnovejši žrtvi napada.

Angleške bojne ladje v Sredozemlju,

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

3-4 izurjene pletilke
nujno sprejemno za ta-
košen nastop. Ogorevc,
Grosuplje.

Služkinjo

zdravo, pošteno, za vsa
dela, katera zna mozi
krave, takoj sprejemno.
Plača 200-300 din. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 17747.

Mehanika

za pisalne stroje, izuče-
nega, z odsluženim voj-
nikom, z nekaj znanja
italijanske — sprejme
novo podjetje v Ljubli-
ni. Ponudbe v upr. »Sl.«
pod št. 17757.

Gozdarja

strokovno šolo (srednjo
tehnično ali gozdarsko),
z nekaj let samostojne
prakse, mlajšega — po
možnosti oženega —
agilnega lovca, sprejme-
mo takoj za samostojno
upravljanje gozdnega ve-
leposessva in žage z ne-
kaj ekonomije. Ponudbe
s prepisli spricvali in za-
hlevki je poslati upravi
»Slovenca« pod »Blizu
železnice« št. 17567. (b)

Krojaški pomočnik

mlajši, vajen tudi kon-
fekcije, dobi stalno me-
sto. — Bobnar, Godešič,
Škofja Loka.

Vajenci

Priden in pošten fant

krščanskih staršev — se
sprejme v uk mizarске
obrli. Oskrba v hiši. —
Frano Polovšak, splošno
mizarstvo, Skorno, Šo-
štanj.

15 letno dekle

kmečkih staršev, strogo
vzgojena, želi kot vajen-
ka v trgovino h krščan-
skim ljudem. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 17638. (v)

STROJI

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ŠT. 18

IZDELUJE

VODNE

TURBINE

ŽAGE, MLINE, TRANS-
MISIJE, DVIČALA ITD.

Prodamo

Italijansko cvetje

in jajca dobite vedno
pri Baloh, Kolodvorska
ul. 18. Telefon 29-66.

Dva ženska plašča

mandolino, bisernice in
globok voziček, prodam.
Zorc, Marenčičeva 3.

Stiskalnice za zelje

v prav dobrem stanju.
prodam. Florjandič Julija,
Dravice 287.

Dva konja

komati in voz, naprodam.
Pekarna »Depa«, Po-
stonjska 11.

Majhen lokal

z obrtjo in zalogo, napro-
dam. — Potreben kapital
4500 din. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 17773.

Prodaj

nakovala 30-60 kg in
poljsko kovačnico z me-
hom, rabljeno. Istotam
sprejemno vajenca. Rož-
man, kovač, Vrhnika. (l)

Trgovci!

Dokler je še prilika se
založite s celimi

orehi in medom

Dobite v
Medarni
Ljubljana, Zidovska ul. 6.

Kupujte pri naših

inserentih!

Službe iščejo

Dekle

vajena kuhanja, šivanja
in vseh gospodinskih
del, išče službo. Naslov
v podr. »Slov.« v Celju.

Šivilja

mlada, išče nameščenje
pri dobri šivilji kot prak-
tikantinja. — Ponudbe v
upr. »Slov.« pod »Izvež-
bana« št. 17533.

Polir

strokovnjak za gradnjo
cest, išče službo. Ponud-
be v upravo »Slovenca«
v Mariboru pod »Točen
1259«.

Auto-motor

Tovorni avto »Ford«

8 cil., nosilnost 4000 kg.
v dobrem stanju, ugodno
naprodam. — Ogled vozila
pri Ivan Solar, Bled II.

Razno

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega bi-
sera na poskušajo. Uspeh
po prvi uporabi. Koža
obrazov in telesa ostane
čista, zdrava in mlada.
Mozoljci, ogrci, nečistost
obrazov izginejo. Pošljite
za stroške 3 din v znam-
kah. »Kemikalija«. Novi
Saci 144. V apotekah, dro-
gerijah originalni karton
štirideset dinarjev.

Gumbnike, gumbce, pišce,

monograme, entel, azur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna

predtiskana žen. roč. dela

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(151) Radovedni velikani hodi-
jo Mihca občudovat. Naredili so
mu majhno hišico in tako mora
neprestano hoditi ven in noter.
Vse skupaj se mu zdi zelo ne-
umno, toda pomagati si ne more.

(152) V deželi velikanov je prav
tedaj velesojem, in kakor na na-
šem velesojem, kažejo tudi tukaj
vsakovrstne zanimivosti, cirkuse,
vrtiljake, klovne itd.

Posrestva

»REALITETA«

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Preše-
nova ulica 64, I. nadst.
Telefon 44-20

Parcele

naprodam v št. Vidu, Viž-
marjih in v Mednem, tik
postaje ozir. ob Savi. —
Polzvedbe: Vižmarje 78,
nasproti Mizar. zadruga.

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo, oddam 1. de-
cembra. Orehek, Kolo-
dvorska 26.

Naročajte in širite

»Slovenca«!

ZAHVALA

OB IZGUBI MOJEGA DOBREGA IN DRAGEGA ŠEFA,
GOSPODA

HENRIKA SENEKOVIČA

SODAVICARJA

IZREKAM TEM POTOM VSEM, KI SO DRAGEGA
POKOJNIKA SPREMILI K ZADNJEMU POČITKU —
SVOJO PRISRČNO ZAHVALO. POSEBNO SE ZAHVA-
LJUJEM GOSTILNICAJSKI ZADRUGI IN ZADRUGI
KATOLIŠKIH MOJSTROV ZA PREKRASNE VENCE,
KAKOR TUDI VSEM OSTALIM ZA POKLONJENO
CVETJE IN SPREMSTVO.

ZALUJOČA TONI DREISIEBNER.

Jesenove hlode

kupuje v vsaki količini in plača
najbolje Prva Jugoslav. Industrija
športskih potrebštin
M. Drucker, Zagreb, Illica 39

Sporočamo žalostno vest, da je danes nenadoma umrl naš dolgoletni zvesti
sodelavec, gospod

Váně Vlastimil

obratovodja

Pokojni je desetletja vestno izvrševal svojo dolžnost v tukajšnji tovarni, enako
prej na Češkem, in s svojim zglednim delom mnogo doprinesel razvoju našega podjetja.

Delo je bilo njegov življenjski smoter. Bil je najboljši zgled vsakemu sodelavcu
ter nam bo ostal v trajnem spominu.

Pogreb bo v četrtek, dne 21. novembra ob 15 na magdalensko pokopališče.

Maribor, dne 19. novembra 1940.

Vodstvo, uradništvo in delavstvo
»Predilnice in tkalnice a. d.«
prej Doctor in drug, Maribor.

Vsemogočni je poklical v boljše življenje predobrega očeta, brata in strica, gospoda

Milkota Plaskana

Pogreb bo v sredo, dne 20. novembra 1940 ob 3 popoldne.

Braslovče, dne 19. novembra 1940.

Maks, stud. med., sin; Marica Krašovic, sestra;
Tone, Vinko, Ivan, bratje — in ostalo sorodstvo.

Alphonse Daudet

96

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Jakec je videl mesto, kjer je takrat spal,
majhno železno ograjo v Villeneuve-Saint-
Georges, kjer je bil počakal, da je tista dobra
kapuca verjela, da stanuje tam njegova mati,
videl je kup kamenja vzdolž jarka, kjer je ta-
krat ležalo telo, ki mu je povzročilo toliko
strahu, videl je osamljen vinotoč, tisto ostu-
dno razbojniško jamo, o kateri je tolikokrat
sanjal... Joj! Krokaj! No, on je videl že vse
drugačne stvari. Žalostne postavbe pijanih de-
lavcev in premikačev zapornice, ki se jih je ne-
koč tako bal, ga danes niso prav nič presene-
čale in ko jih je odpravil, je pomislil, da če bi
se tisti mali Jakec nenadoma dvignil iz cest-
nega prahu, boječ in hiteč kot ubežni šolar,
bi se bil najbrž današnjega Jakca mnogo bolj
prestrašil, kot vsake druge grozne prikazni.

Prisel je v Pariz ob enih dopoldne. Padal
je zoprn in mrzel dež. Ko se je takole spo-
minjal preteklosti in jo primerjal s sedanjo-
stjo, se je spomnil tui, svojega prvega po-
vanja: takrat se je zarja bleščala, bilo je kras-
no nebo in njegova mati se mu je prikazala
kot nadangel Mihael, obdan og. glorijske in podoč
pred seboj temne nočne prikazni. Namesto
majhne vile v Jelšovju, kjer je Ida prepevala
sredi cvetlic, je sedaj stopil na vlažno in raz-
drapano dvorišče Revije bodočih ras in za-
gledal d'Argentona, ki je odhajal, spremljan
od Moronvala, ki je nosil korekture in ki mu
je sledil cel regiment »izkloletencev«, ki so se
med seboj živahno pogovarjali.

»Glej no! Jakec je tula je dejal mulat.
Pesk se je zdrznil in dvignil glavo. Kdor
bi zdaj videl ta dva človeka, od katerih je bil
eden skrbno oblečen, v rokavicah, eleganten,

prihajajoč od obeda, drugi pa stisnjen v pre-
kratek zametast suknjič, ves oguljen in pre-
močen, bi nikdar ne mogel pomisliti, da imata
kaj skupnega. Toda na svetu je pač mnogo ta-
kih čudnih družin, v katerih je na primer oče
tesar, hčerka grofica in brat brivec nekeje v
predmestju.

Jakec je ponudil d'Argentonu roko, ta jo
je brezbrzično prijel z enim prstom in vprašal,
če je hiša na Jelšovju oddana v najem.

»Kako... oddana?...« je ta odvrnil, ker
ni razumel.

»No, seveda... Ker sem te zagledal tukaj,
sem si pač mislil, da je hiša zasedena in da si
se zato moral vrniti!«

»Ne,« je Jakec začudeno odgovoril, »nikdo
se ni javil, odkar sem bil tam.«

»Torej, po kaj si potem prišel?«

»Mamo sem prišel obiskat.«

»No, vidim, da si precej lahkomisljen. Ra-
zumeš te. Toda škoda je potnih stroškov.«

»Prišel sem peš... je dejal Jakec zelo
preprosto, toda odločno in s tihim ponosom,
kar je bilo sedaj pri njem nekaj nenavadnega.

»A takole je odvrnil d'Argenton.
Pomislil je, in ga zbodel še s temi besedami

»No, torej, vidim, da si v nogah krepkejši
kot v rokah.«

»Dobro si ga ošvrknili!... je zagolčal
mulat.

Poet se je skromno nasmehnil in zadovo-
ljen z učinkom, ki ga je napravil, krenil po
nabrežju na čelu svojega dolgega spreveda.

Še pred osmimi dnevi bi tako d'Argento-
nova zbadljivka kar zdrnila ob Jakčevi oto-
pelosti, toda od včeraj se je popolnoma spre-
menil. Zadostovalo je par ur, da je postal po-
nosen in rahločuten; tako ga je užljala d'Ar-
gentonova zbadljivka, da bi se najraje obrnil
in odšel, ne da bi videl svojo mater; toda ne,

govoriti mora z njo v važni zadevi. Odšel je
po stopnicah.

Stanovanje je bilo vse razmetano. Jakec
je našel tapetnike, ki so obešali zastore, ure-
jali klopi, kot da bi šlo za razdelitev nagrad.
Tistega dne so namreč pripravljali velik liti-
rarni praznik, na katerega so bili povabljeni
vsi okoliški literati in umetniki. Zato je bil
d'Argenton tako jezen, ko je videl, da je pri-
šel Šarlotin sin. Tudi ta ni bila mnogo bolj
navdušena. Ko ga je zagledala, je obstala sre-
di največjega dela.

»Kako! Ti si, moj ubogi Jakec! Menda nisi
prišel po denar? Najbrž si mislil, da sem po-
zabila. Veš, povem ti, da sem hotela za to na-
prostiti gospoda Hirscha, ki bo čez dva ali tri
dni odšel na Jelšovje preizkušat neke zelo za-
nimive dišave, neko novo zdravilo, ki ga je
iznašel po neki perzijski knjigi... Videl boš,
ta iznajdba je nekaj čudovitega!«

Kramljala sta stoji, polglasno, med de-
lavci, ki so prihajali in odhajali, zabijali žeb-
lje in prestavljali pohištvo.

»Nekaj resnega moram govoriti s teboj,«
je dejal Jakec.

»Oh, moj Bog! Kaj neki?... Kaj se je
zgodilo... Saj veš, da ne prenesem... In po-
leg tega vidiš, je danes pri nas vse razburjeno
zaradi nocojsne velike prireditve... Joj! ne-
kaj veličastnega bo. Razposlali smo petsto va-
bil... Ne morem ti svetovati, da bi ostal,
saj razumeš... Ti bi se itak ne mogel zaba-
vati. No, ker že hočeš na vsak način z menoj
govoriti, pa stopiva semkaj na teraso... Pri-
pravila sem majhen prostorček za kadičce,
videl boš, kako je prijeten.«

Odšla sta na balkon s srebrnim stropom,
divanom, cvetličnim stojalom in majhnim le-
stencem; toda v dnevnici svetlobi, čemu dežja
in zamašenim meglenim nebom, je bilo kljub
temu videti vse bolj žalostno.

Jakec je bil v zadregi. Misli si je: »Bolje
bi bil storil, ko bi bil pisal...« Prav nič ni
vedel, kako naj začne.

»No, torej?« je očejala Šarlota, obstala in
si z roko podprla brado.

Za trenutek se je še obotavljala, kot člo-
vek, ki se boji postaviti pretežno utež na drob-
no stojalo, kajti to, kar je imel povedati, se
mu je zdelo pretežno za slabotno glavico, ki
se je sklanjala k njemu.

»Rad bi... govoril s teboj o svoje očetov.«
Na jeziku je imela besede »no lepa reč«,
toda čeprav jih ni izgovorila, se je po njenem
presenečenem obrazu videlo, da jih je pač
rešla sama sebi.

»Ta zadeva je za naju precej žalostna,
ubogi moj otrok; toda naj bo še tako mučna,
vedi, da razumem tvojo radovednost. Sicer
pi,« je svečano naogljevala, »sem si obljubila,
da ti bom odkrila tajno tvojega rojstva, ko
boš star dvajset let.«

Tokrat jo je on silno začudeno pogledal.
Torej se niti ni več spominjala, da mu je
že pred tremi meseci vse povedala. Vendar se
zaradi njene pozabljivosti ni prav nič razbur-
jal. Bo vsaj lahko primerjal, kar mu je ta-
krat povedala in kar mu bo danes odkrila.

Tako dobro jo je poznal.

»Ali je bil res moj oče plemenitega rodu?«
je neutegoma vprašal.

»Kar najbolj plemenitega, dečko moj.«

»Markiz?«

»Ne, samo baron.«

»Jaz sem pa mislil, ker si mi rekla...«

»Ne, ne! Bulacovi iz starejše veje so bili
markizi.«

Torej je bil v sorodstvu z Bulaci...«

»Na vsak način... Bil je najstarejši mlaj-
še veje rodu.«

»Ali je že dolgo časa mrtev?«

»Ah, da! Zelo dolgo...« je odgovorila
Šarlota.